
Talven taidetta Winter Art

*Puheenvuoroja talven kulttuurista, talvitaiteesta ja lumirakentamisesta
Statements on Winter Culture, Winter Art, and Snow Construction*

Talven taidetta Winter Art

Puheenvuoroja talven kulttuurista, talvitaiteesta ja lumirakentamisesta

Statements on Winter Culture, Winter Art and Snow Construction

2003

Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisu.

Sarja D. Opintojulkaisuja 6.

Toimitus / Edited by

Maria Huhmarniemi

Timo Jokela

Susanna Vuorjoki

Käännökset / Translations

Richard Foley

Graafinen suunnittelu ja taitto / Graphic design and layout

Timo Takala

Oy Sevenprint Ltd., Rovaniemi

ISBN 951-634-877-7

ISSN 1456-1077

Talven taidetta Winter Art

Puheenvuoroja talven kulttuurista, talvitaiteesta ja lumirakentamisesta

Statements on Winter Culture, Winter Art, and Snow Construction

Toimitus / Edited by

MARIA HUHMARNIEMI, TIMO JOKELA, SUSANNA VUORJOKI

Sisällys

Contents

6	Johdanto	TIMO JOKELA	Introduction	7
TALVI TAITEESSA		WINTER IN ART		
12	Talvi kuvataiteessa	TUIJA HAUTALA-HIRVIOJA	Winter in Visual Art	13
16	Talvi 1900-luvun pohjois-suomalaisessa kuvataiteessa	MARIA HUHMARNIEMI	Winter in Northern Finnish Visual Art of the 1900s	17
20	Talvi ja satu	SISKO YLIMARTIMO	Winter And the Fairy Tale	21
24	Ahdistuksen ja vapautuksen talvimaiset pohjoissuomalaisessa kirjallisuudessa	RIITTA KONTIO	Winter Landscapes of Anxiety and Liberation in Northern Finnish Literature	25
30	Talvi valokuvassa – turistin pyhäpäivä, alkuperäisen arki	MERVI AUTTI	Winter in a Photograph – Holiday for the Tourist, Daily Routine for the Locals	31
TAIDE TALVESSA		ART IN WINTER		
36	Taidetta lumesta ja jäästä kaamoksessa	SUSANNA VUORJOKI	Art from Snow And Ice in the Heart of Winter	37
40	Talviset veistotapahtumat	JUHANI LILLBERG	Winter Sculpting Events	41
44	Talvi fantasian ja draaman näyttämönä	MIRJA HILTUNEN	Winter as a Stage for Fantasy and Drama	45
50	Ympäristötaidetta talvessa	TIMO JOKELA	Environmental Art in Winter	51

TALVEN KULTTUURI		THE CULTURE OF WINTER		
58	Veden eri olomuodot matkailussa	KARI KINNUNEN	The Different Forms of Water in Tourism	59
62	Lumi, jää ja jäätiköt tutkimuskohteina	ANNA SINISALO	Studying Snow, Ice and Glaciers	63
66	Kulttuurien sopeutuminen lumeen ja kylmään	TUULA TUISKU	Adaptation of Cultures to Snow and Cold	67
70	Talviympäristön estetiikkaa arkkitehtuurissa	KIMMO KUISMANEN	The Aesthetics of the Winter Environment in Architecture	71
74	Talvinen ympäristö matkailun näyttämönä	JARKKO SAARINEN	The Winter Environment as a Touristic Stage	75
LUMI JA JÄÄ OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ		SNOW AND ICE AS A LEARNING ENVIRONMENT		
80	Lumi- ja jäärakentaminen opetuksessa	KAI RYYNÄNEN	Snow and Ice Construction in Teaching	81
84	Yhteisöllinen talvitaideprojekti –tähtäimessä ympäristön esteettisen laadun parantaminen	JARKKO LEHTINIEMI	The Community Winter Art Project – Improving the Aesthetic Quality of the Environment	85
88	Lumiveisto kouluissa	MARIA HUHMARNIEMI	Snow Sculpting in the Schools	89

Johdanto

TIMO JOKELA

Talvileikkejä. Tony Särkkä & Matias Sammela, Ounasrinteen koulun viides luokka, opettaja Kaija Hatakka.

Talvileikkejä [Winter games]. Tony Särkkä & Matias Sammela, grade 5, Ounasrinne Comprehensive School, teacher: Kaija Hatakka.

☒ Maria Huhmarniemi,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Pohjoissuomalainen kulttuuri on syntynyt kiinteässä yhteydessä talveen. Talvi on ollut ankara haaste, mutta myös ystävä, turva ja elämän mahdollistaja. Talvi on rytmittänyt vuodenkiertoa ja samalla ihmisten elämää ja toimia. Perinteisten kyläyhteisöjen kulttuuri on muotoutunut talven ehtojen perusteella moni-ilmeiseksi ja omaleimaiseksi elämäntavaksi. Koska perinteisiin elinkeinoihin pohjautuva yhteys talveen on yhteiskunnan teknistymisen ja kaupungistumisen myötä nopeasti katoamassa, on myös kulttuurinen suhteemme talveen muutoksessa. Yksi tämän muutoksen ilmentymistä ovat ripeästi lisääntyneet talvifestivaalit, talviteatterit, lumi- ja jääveistotapahtumat sekä lumiarkkitehtuuri. Laadukkaimmillaan tätä ilmiötä voi nimittää talvitaiteeksi.

Tämän julkaisun artikkelit tarkastelevat eri taiteiden ja tieteiden näkökulmista talven ja pohjoisen kulttuurin välisiä suh-

teita. Kirjoittajat ovat Lapin yliopiston vaikutuspiirissä työskenteleviä edustamiensa alojen asiantuntijoita. Puheenvuorot on koonnut yhteen The Snow Show -talvitaiteen koulutusprojekti tammikuussa 2003 pidetyn talvitaiteen seminaarin pohjalta.

Julkaisun tavoitteena on tuoda esiin tekijöitä, jotka vaikuttavat käsityksemme talvesta. Katse on huomiossa, mutta talven pohjoinen kulttuuriperintö, suomalaisen ja kansainvälisen taiteen traditiossa syntyneet tavat katsoa ja tulkita talvea toimivat tarkastelun lähtökohtina. Emme myöskään unohda sitä arvokasta työtä, jota eri tahoilla on tehty lumi- ja jäätaitteen sekä lumi- ja jäärakentamisen kehittämiseksi Pohjois-Suomessa. Juuri talvitaiteessa voikin kansainvälinen nykytaide ja pohjoinen talven tuntemus löytää hedelmällistä vuorovaikutusta. Tämä innovaatio voi puolestaan säteillä muille yhteiskunnan sektoreille, kuten koulutukseen, matkailuun sekä ympäristön ja asukkaiden hyvinvoinnista huolehtiville aloille.

Julkaisu on ajankohtainen, sillä viime talvina on kehkeytnyt ympäri Lappia lukuisia erilaisia lumi- ja jääveistoon sekä lumirakentamiseen liittyviä aktiviteettejä. Niiden parissa on syntynyt runsaasti uutta ja arvokasta kokemustietoa lähinnä lumirakentamisen tekniikasta ja tapahtumien järjestämisestä. The Snow Show -talvitaiteen koulutusprojekti toimiikin toisaalta olemassa olevan tiedon kerääjänä, arvioijana ja tallentajana, toisaalta uuden tuottajana ja välittäjänä. Toivommekin tämän julkaisun löytävän paikkansa erityisesti talveen liittyvän koulutuksen virikelukemistona eri oppilaitoksissa ja kouluissa.

Talvitaiteen koulutusprojekti tekee yhteistyötä kansainvälisen The Snow Show -taidetapahtuman kanssa, joka järjestetään Kemissä ja Rovaniemellä talvella 2004. Taidetapahtuma kokoaa yhteen maailman huippuihin kuuluvia nykytaiteilijoita ja arkkitehteja. Arkkitehdit ja taiteilijat suunnittelevat pareina Rovaniemelle ja Kemiin arkkitehtuuria ja taidetta yhdiste-

Introduction

TIMO JOKELA

Culture in northern Finland has developed in close relation to winter. Winter has been a formidable challenge, but also a friend, source of security and element that has made life possible. Winter has provided the rhythm for the cycle of seasons and, at the same time, for people's lives and work. The culture of traditional village communities, shaped on winter's terms, has become a diverse and distinctive way of life. With technology and urbanization extinguishing the link between traditional livelihoods and winter, our cultural relationship to winter is changing. One manifestation of this change is the brisk increase in winter festivals, winter theaters, snow and ice sculpting events and snow architecture. At their best, these phenomena can be called winter art.

The articles in this publication examine the relationship between winter and northern culture from the perspective of different arts and sciences. The authors are experts in their field who are associated with the University of Lapland. The contributions have been drawn from the work presented at a seminar held in January 2003 as part of The Snow Show Education Project.

The aim of the publication is to highlight the factors that affect our conception of winter. The focus here is on tomorrow, but the approaches taken are informed by the cultural tradition related to winter in the North and the ways of examining and interpreting winter that have developed in the Finnish and international artistic traditions. We have also acknowledged the valuable work done in different quarters to advance the fields of snow and ice art and snow and ice construction in northern Finland. Indeed, winter art is just the right forum for fruitful interaction between international contemporary art and the knowledge we have on the northern winter. This innovation can then spread to other sectors of society, such as education, tourism

Talvileikkejä. Atte Salmela, Ounasrinteen koulun viides luokka, opettaja Kaija Hatakka.

Talvileikkejä [Winter games]. Atte Salmela, grade 5, Ounasrinne Comprehensive School, teacher: Kaija Hatakka.

☒ Maria Huhmarniemi,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

and areas focusing on the well-being of the environment and the people in the region.

The publication is a timely one, for recent winters have seen numerous activities dealing with snow and ice sculpting and snow construction throughout Lapland. These have yielded a great deal of new and valuable experiential knowledge, above all on snow construction techniques and the organization of events. Indeed, The Snow Show Education Project has worked to not only collect, assess and document existent knowledge but also to produce and disseminate new knowledge. We hope that this publication will find its place in schools as a source of inspiration on the educational benefits that winter has to offer.

The Snow Show Education Project will be working with the international art event The Snow Show, scheduled to take place in Rovaniemi and Kemi in winter 2004. This event will bring

Asymptote, Osmo Rauhala:
Absolute Zero: A Lighthouse of Temporality, Kemi, 2003.
Rakennuttaja Kemin kaupunki /
Snow Show -projekti. Rakentaja
Markku Kotiranta.

Asymptote, Osmo Rauhala:
Absolute Zero: A Lighthouse of Temporality, Kemi, 2003. Built
for the City of Kemi / The Snow
Show project. Built by Markku
Kotiranta.

 Manne Stenroos, 2003

leviä teoksia käyttäen materiaaleinaan pääasiassa lunta ja jäätä. Jo teosten toteuttaminen paikallisoin voimin on valtava haaste pohjoissuomalaiselle lumi- ja jääosaamiselle. Koulutusprojektin päämääränä ei kuitenkaan voi olla vain yhden taidetapahtuman toteuttaminen, oli se miten mittava, kansainvälinen ja mediaa kiinnostava tahansa. Jos näin olisi, on vaarana, että taide jää lopulta alueen elämälle ja asukkaille ulkokohtaiseksi ja saa muualta tuotuna ilmiönä jopa kolonialisoivia piirteitä.

Koulutusprojektin yhtenä pohjavireenä on yhteisöllinen taidekasvatus ja julkaisun tarkoituksena on tuottaa sille sisältöä. Korostaessaan ympäristöllisiä ja yhteisöllisiä arvoja voi taidekasvatus nähdäksemme yhdistää talvisen luonnon estetiikan, paikalliskulttuurin ja korkeataiteen. Ainakin se voi tuoda uuden näkökulman tämän vastakkainasettelun hälventämiseen. Tästä näkökulmasta talvi voidaan ymmärtää intertekstuaalisena kertomuk-

senä, jonka rakentamisessa tutkimustiedolla, taiteellisella työllä ja ihmisten välisellä yhteisöllisellä toiminnalla on oma roolinsa. Onnistuessaan talvitaide avaa uusia näkymiä sekä nykytaiteen, että paikallisen talven kokemiseen, ymmärtämiseen ja siihen liittyvien toimintojen kehittämiseen.

Julkaisu jakautuu neljään osaan, jotka noudattelevat talvitaiteen koulutusprojektin tavoite- ja sisältöalueita. Ensimmäisen, Talvi taiteessa -osion, artikkelit valottavat taiteiden piirissä, kuten kuvataiteessa, kirjallisuudessa ja valokuvauksessa vallinneita tapoja kuvata talvea sekä tarkastelevat uudistuvien katsomis- ja tulkintatapojen vaikutusta talvikäsityksiimme. Toisessa, Taide talvessa -osassa, valottuvat talvitaiteen taustat ja ilmenemismuodot: veistotapahtumat, talviteatterit, talvinen ympäristötaide ja lumirakentaminen. Kolmas osa, Talven kulttuuri, tarkastelee talvea kulttuurihistoriasta, kulttuuriantropologiasta, jää- ja lumitutkimuksesta, matkailututkimuksesta, ympäristösuunnittelusta ja arkkitehtuurista käsin.

Neljännessä, Lumi ja jää oppimisympäristönä, osiossa kerrotaan kuinka Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan taidekasvatuksen yksikkö ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu ovat kehittäneet lumi- ja jääosaamistaan omista lähtökohdistaan käsin ja tehneet myös hedelmällistä yhteistyötä erilaisissa projekteissa jo usean vuoden ajan. Tässä osiossa talvitaide kytetään myös kouluissa tapahtuvaan taidekasvatukseen.

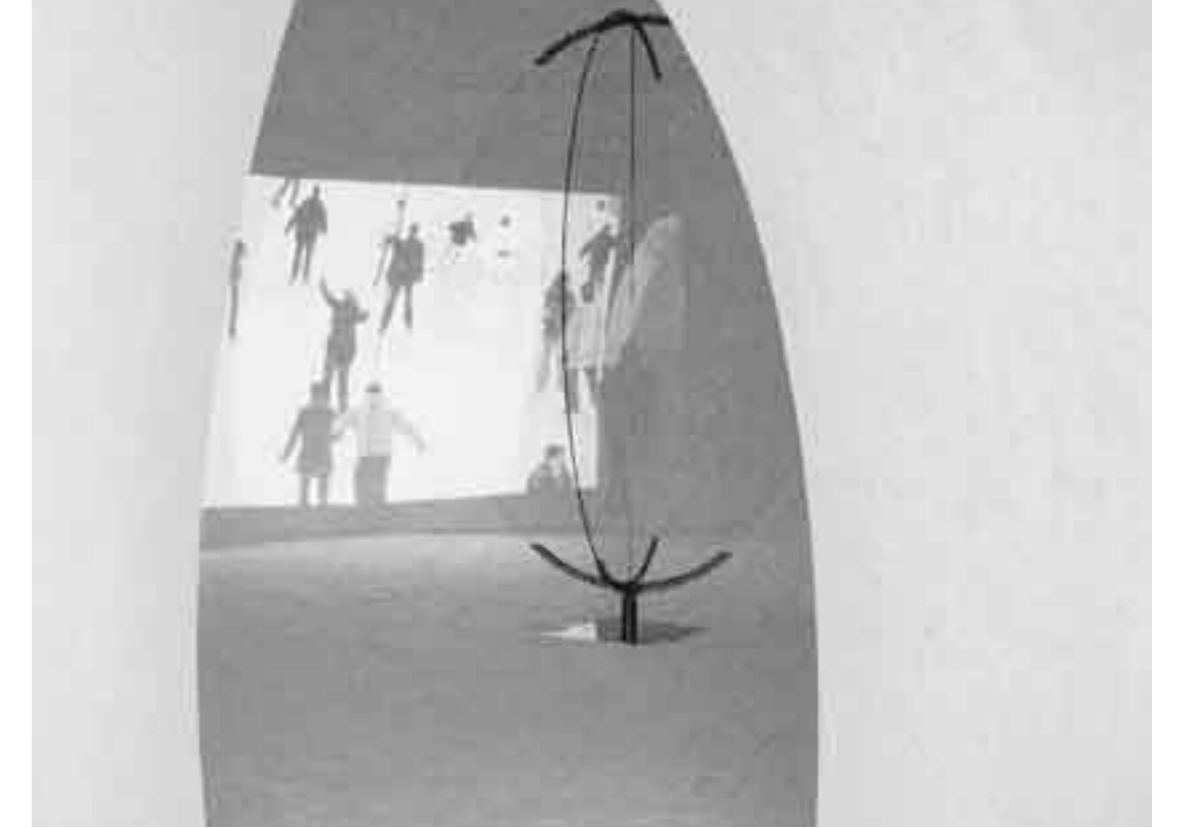
ROVANIEMELLÄ VAPPUNA 2003

Timo Jokela

together some of the world's best-known contemporary artists and architects. These professionals will pair up to design works that will combine art and architecture and be built mainly using snow and ice. The construction of these works using local resources is an enormous challenge in itself for snow and ice know-how in northern Finland. The aim of the project cannot, however, be to carry out a single art event, no matter how extensive, international and interesting to the media it may be. If this were the case, we would run the risk of the art remaining detached from the people and life in the area – becoming an import with even colonialist overtones.

One of the ambitions underpinning the project is community art education, and this publication is intended to impart content to this aim. In emphasizing environmental and community values, art education can, in our view, combine the aesthetics of winter nature, local culture and high art. At the very least the project can contribute a new perspective on breaking down the distinctions between what are seen as contrary pursuits. In this regard, winter can be understood as an intertextual narrative in which research findings, artistic work, and communal activity all play a particular role. Where successful, winter art opens up new perspectives on modern art as well as on how winter is experienced and understood locally and how winter-related activities might be developed.

The publication is divided into four parts, which follow the objectives and substance of The Snow Show Education Project. The first, *Winter in Art*, comprises articles that discuss how winter has been described in areas such as visual art, literature and photography and examine the effect new ways of looking at and interpreting things have on our conceptions of winter. Part two, *Art in Winter*, describes the background to and forms of winter art: sculpture events, winter theaters, winter environ-

mental art, and snow construction. The third part, *The Culture of Winter*, looks at winter in a number of contexts: cultural history, cultural anthropology, research on ice and snow, research on tourism, environmental planning and architecture.

The fourth part, *Snow and Ice as a Learning Environment*, relates how the Department of Art Education at the University of Lapland and Rovaniemi Polytechnic have each developed their expertise on snow and ice on the basis of their respective educational interests, and engaged in fruitful cooperation in different projects for a number of years. The articles in this part also connect winter art to art education in the schools.

ROVANIEMI, 1st of MAY 2003

Timo Jokela

Asymptote, Osmo Rauhala:
Absolute Zero: A Lighthouse of Temporality, Kemi, 2003.
Rakennuttaja Kemin kaupunki /
Snow Show -projekti. Rakentaja
Markku Kotiranta.

Asymptote, Osmo Rauhala:
Absolute Zero: A Lighthouse of Temporality, Kemi, 2003. Built
for the City of Kemi / The Snow
Show project. Built by Markku
Kotiranta.

 Osmo Rauhala, 2003

Talvi taiteessa

Winter in Art

Mirja Hiltusen Kaamosterveisiä-
installaatio käsittelee
rovaniemäläisten kokemuksia
kaamoksesta. Kokemukset on
kerätty Hiltusen ohjaamassa
Hämärä-performanceissa
Kamoon Kaamos
-kulttuuriviikolla vuonna 2002.

Mirja Hiltunen's installation
Kaamosterveisiä [Winter
Greetings] deals with people's
experiences of kaamos – the
heart of winter – in the city of
Rovaniemi. These experiences
were collected during *Hämärä*
[Twilight], a performance she
directed during the *Kamoon
Kaamos* [Come on The Dark
Hearth of Winter Culture
Week] in 2002.

Talvi kuvataiteessa

TUIJA HAUTALA-HIRVIOJA

Giuseppe Acerbin kuvaama vaarallinen matkanteko jäällä hänen teoksessaan *Matka Lapissa* v. 1799.

An illustration by Giuseppe Acerbi's from his *Travels Through Sweden, Finland, And Lapland, To The North Cape In The Years 1798 And 1799*. Caption: *Dangerous Trip Over the Ice.*

Kylmyys on liitetty pohjoiseen Antiikin filosofin Aristotelin ajoista alkaen. Keski-aikaisen ajattelun mukaan talvi ja kylmä ilmasto muokkasivat ihmisten käyttäytymistä ja tekivät Pohjolan asukkaista vihanmielisiä ja eläimellisesti käyttäytyviä. Dante Alighieri kuvaa kirjassaan *Jumalainen näytelmä* Helvetin monikerroksisena maan uumeniin jatkuvana kuiluna. Mitä suurempi synti sitä syvemmällä maan uumenissa syntinen riutui. Yksi karmimmista rangaistuksista oli

joutua ikuisen kylmyyteen, jään ja roudan keskuuteen.

Vuonna 1555 ilmestyneestä Olaus Magnuksen teoksesta *Pohjoisten kansojen historia* tuli keskeinen ja laajasti Euroopassa levinnyt tietolähde. Magnus kävi luultavasti Pellon korkeudella ja kuvasi toisaalta omia kokemuksiaan mutta toisaalta lainasi antiikin ja keskiajan kirjoittajia. Niinpä myös Magnukselle pohjoisen oli pakkasen, sodanjumalan ja henkiolentojen paikka. Varhainen kirjallisuus piti talven keskeisiä elementtejä – kylmyyttä, pakkasta, jäätä ja lunta – negatiivisina ominaisuuksina. 1600- ja 1700-luvun tutkimusmatkailijat, turistit ja seikkailijat kuvasivat talvea äärimmäisenä kokemuksena – vain paloviina kelpasi juotavaksi kaiken muun jäätyessä.

Ensimmäiset talvikuvat esittivät Ahvenanmaan jäistä ulappaa ja lumisen metsän keskellä loimottavia revontulia. Niiden tekijä oli ruotsalainen runoilija ja upseeri A. F. Skjöldebrand, jo-

ka julkaisi matkakuvauksen vuonna 1799 tekemästään matkasta, joka ulottui Tukholmasta Turun, Oulun ja Tornion kautta Nordkapiin. Hänen kanssaan matkustanut italialainen Giuseppe Acerbi lainasi luvatta matkatoverinsa kuvia omassa matkakuvauksessaan. Englantilainen Sir Arthur de Capell Brooke matkusti pohjoiseen nimenomaan talven takia 1820-luvulla. Hän esitteli kuvateoksessaan hevosella ajamista joen jäällä ja poroilla matkaamista umpihangessa, lumimyrskyjä, jäätä, kylmyyttä ja pimeyttä. Varhaiset kotimaiset kuvateokset karttoivat talven kuvausta. Vasta vuonna 1873 ilmestyneessä kirjassa *Matkustus Suomessa* oli kolme talvikuvaa, mutta tuolloin maalaustaide oli jo alkanut kuvata talven kauneutta.

Magnus ja Ferdinand von Wright olivat 1840- ja 1850-luvun vaihteessa suomalaisen talvikuvauksen uranuurtajia. Heidän maalaustensa taustalla vaikutti romanttinen suhde luontoon ja erittäin pikkutarkka maalaustyyli. Valitettavasti talvikuvauksen kehitys katkesi suomalaisten lähdettyä opiskelemaan Saksaan Düsseldorfiin 1850-luvulla. Taiteilijat viettivät kesäkaudet Suomessa tehden maisemaluonnoksia seuraavaa lukukautta varten. Lisäksi taiteilijat omaksuivat keskieurooppalaisen maisemaihanteen. Kaikesta huolimatta talvea kuvattiin 1860- ja 1870-luvuilla, mutta taustalla oli usein kesä. Hjalmar Munsterhjelminkin talvi oli lumella kuorrutettu kesä.

Ulkoilmamaalaus, realismi ja Hippolyte Tainen estetiikka muuttivat taiteilijoiden suhtautumista kuvattavaan kohteeseen. Ulkoilmamaalaus sai taiteilijat hakeutumaan aiheidensa luokse ja realismin mukaan aihe oli kuvattava mahdollisimman todennukaisesti. Tainen mukaan taide oli tietyn ympäristön ja rodun tuote, minkä takia taiteilijat alkoivat etsiä maansa ja kansansa omaleimaisuutta. Niinpä Victor Westerholm, Axel Gallén ja Elin Danielson alkoivat 1880-luvulla soveltaa ulkoilmamaalausta suomalaisen talvimaisemaan.

Winter in Visual Art

TUIJA HAUTALA-HIRVIOJA

Cold has been associated with the North since Aristotle. In medieval times, winter and the cold climate were seen as shaping people's behavior and making the people in the North hostile and animal-like in their ways. In his *Divine Comedy*, Dante Alighieri describes Hell as a passage descending ever further into the depths of the Earth. The more heinous one's sin, the deeper in the Earth one languished. One of the worst punishments was to end up in eternal cold, amid ice and frost.

Olaus Magnus's *Pohjoisten Kansojen Historia* [A Description of the Northern Peoples], published in 1555, became a principal and extensively distributed source of information in Europe. Magnus probably came as far north as Pello and while he described his own experiences, he also extensively cited the work of ancient and medieval writers. Thus, for Magnus, too, the North was a place of cold, the God of War and spirits. Early literature considered the principal elements of winter – cold, ice and snow – to be negative. The explorers, tourists and adventurers of the 1600s and 1700s described winter as an extreme experience; the only thing worth drinking was hard spirits, since everything else froze.

The first pictures of winter showed the frozen sea of the Åland Islands and Northern Lights flaring in the middle of a snowy forest. These were the work of A.F. Skjöldebrand, a Swedish poet and officer who published a description of a journey he took in 1799 from Stockholm through Turku, Oulu and Tornio to North Cape in Norway. Traveling with him was Giuseppe Acerbi, an Italian, who borrowed his companion's accounts without permission and used them in his own description of the trip. The Englishman Sir Arthur de Capell Brooke traveled to the North in the 1820s precisely because of the winter. In his illustrated work he depicted horse-drawn transportation on the ice of the river and travel by reindeer in unbroken

snow, snowstorms, ice, cold, and darkness. Early Finnish illustrated works avoided portrayals of winter. *Matkustus Suomessa* [Travel in Finland], which did not appear until 1873, included three pictures of winter, but painting at that time had already begun to depict the beauty of the season.

Magnus and Ferdinand von Wright were the pioneers of the Finnish depiction of winter at the end of the 1840s and beginning of the 1850s. Their paintings show the influence of the romantic relation to nature and a meticulously detailed

Pohjoisten kansojen historiassa Olaus Magnus kertoo 1500-luvun lumilinnosta muun muassa, että nuorukaiset kasaavat suuria määriä lunta, josta he vapaapäivinänsä rakentavat linnoituksia. Sitten jakaannutaan kahteen joukkoon, joista toinen puolustaa lumilinnaa ja toinen yrittää valloittaa. Jos joku kätkee lumipalloon kiven, puuta tai jäätä, on rangaistuksena jäiseen veteen upottaminen. Jos joku pakenee tai välttää taistelua, tungetaan niskasta lunta ihon ja vaatteiden väliin.

In his *Description of the Northern Peoples*, Olaus Magnus tells of the snow castles of the 1500s, mentioning how young people pile up large quantities of snow, which they build forts with on their days off. They then divide up into two teams, with one defending the castle, and the other trying to capture it. If anyone hides a stone, piece of wood or ice in a snowball, they are dunked in icy water. Anyone who runs away or is afraid to fight, has snow put down their neck.

Olaus Magnus kuvaa kirjassaan *Pohjoisten kansojen historia* tarkasti talven arjen toimia, kuten puusuksien ja luuluistinten käyttöä.

In his *Description of the Northern Peoples*, Olaus Magnus illustrates in detail the daily life of the people in winter, including wooden skis and bone skates.

Pekka Halosen öljymaalaukset *Talvinen iltarusko* (1899) edustaa tyypillistä talvimaisemaa Tuusulanjärveltä. Teosta on pidetty isänmaallisena, mutta lumiset oksat ja sommittelu, jossa etualan puun takana avautuu laaja näkymä, ovat tyyliään kuin japanilaisista puupiirroksista.

Pekka Halonen's oil painting *Talvinen iltarusko* [Winter dusk] (1899) represents a typical winter landscape at Lake Tuusulanjärvi. The work is considered patriotic, but the snowy branches and the composition whereby a broad vista opens up behind the tree in the foreground, are a style reminiscent of a Japanese woodcut.

 Lukkarinen, 2002, 94

Hjalmar Munsterhjelm's talvimaisemamaalaukset, kuten *Talvimaisema Tuuloksesta* (1874) ovat kesäkuvia, joihin lumi on lisätty kuorrutukseksi.

Hjalmar Munsterhjelm's winter landscapes, like *Talvimaisema Tuuloksesta* [Winter Landscape from Tuulos] (1874) are paintings of summer that have been frosted with snow.

 Lukkarinen, 2002, 86

1880- ja 1890-luvun myötä talvi ja lumi tulivat osaksi suomalaista identiteettiä ja isänmaan attribuutiksi, kansalliseksi tunnusmerkiksi. Talvi oli kansallinen ylpeyden aihe ja osoitus selviytymisestä vaikeissakin oloissa. Nyt talvi hyväksyttiin Suomea esittelevään vuonna 1893 ilmestyneeseen kirjaan *Suomi 19:llä vuosisadalla*. Kirjassa oli runsaasti talviaiheisiä kuvia, kuten jäänmurtajat, hylkeenpyytäjät ja iloiset luistelevat kaupunkilaisnuoret. Talven kauneutta tuotiin esille myös Axel Gallénin ja Eero Järnefeltin talvimaisemien kautta. Lumiset maisemat saivat myös uusia tulkitsijoita, kuten Pekka Halosen, Juho Rissanen, Väinö Hämäläinen, Väinö Blomstedtin, Gabriel Engbergin ja Juho Kustaa Kyyhkysen.

Talven kuvaus jatkui 1900-luvulla eri tyylien kuten symbolismin, syntetismin, impressionismin ja ekspressionismin antaessa oman ilmeensä ja tunnelmansa maalauksiin. Myöhemmin ei esittävänsä taiteen virikkeenä ja lähtökohtana on usein talvinen luonto. 1980-luvun myötä yhä enenevässä määrin lumi ja jää ovat olleet maa- ja ympäristötaideteosten materiaalina.

FT Tuija Hautala-Hirvioja on Lapin yliopisto taidehistorian lehtori: "Tutkimuksellinen suhteeni Lapin talveen syntyi J-K. Kyyhkysen elämää ja taidetta käsittelevän liseniaattityöni yhteydessä ja se syveni tehdessäni väitöskirjaani *Lappi-kuvan muotoutuminen suomalaisessa kuvataiteessa ennen toista maailmansotaa*. Vapaa-ajan suhteeni talveen on yhä edelleen lasten tarpeiden mukaista kuten lumiukkojen tekemistä, potkukelkkailua, hiihtämistä, pulkkamäkeä ja luistelua. Henkilökohtaisesti pidän talvesta eikä kaamoksen pimeyskään minua sanottavasti vaivaa."

style. Unfortunately, the development in portrayals of winter was interrupted when Finnish artists went off to study at Düsseldorf in the 1850s. The artists spent their summers in Finland doing landscape sketches for the following semester. Moreover, they adopted the central European landscape ideal. Depictions of winter did appear in the 1860s and 1870s, but often with the summer as a background influence. Indeed, Hjalmar Munsterhelm's winter is nothing but a snow-frosted summer.

Outdoor painting, Realism and the aesthetics of Hippolyte Taine changed artists' relation to what they were portraying. Outdoor painting prompted artists to go to their subjects and, in keeping with Realism, that subject had to be depicted as faithfully as possible. According to Taine, art was the product of a certain environment and race, and for this reason artists were to begin seeking the distinctive features of their country and people. Inspired by this, Victor Westerholm, Axel Gallén and Elin Danielson began to apply the principles of outdoor painting to the Finnish winter landscape in the 1870s.

Through the 1880s and 1890s, winter and snow became part of the Finnish identity and features of the fatherland - national characteristics. Winter was a source of national pride and a testimony to survival under difficult conditions. It was accepted for inclusion in the book *Suomi 19:llä vuosisadalla* [Finland in the 19th century], which appeared in 1893. The book had a large number of winter pictures, including icebreakers, seal hunters and happy city children skating. The beauty of winter was also brought out through the winter landscapes of Axel Gallén and Eero Järnefelt. The snowy landscapes attracted new interpreters, such as Pekka Halonen, Juho Rissanen, Väinö Hämäläinen, Väinö Blomstedt, Gabriel Engberg and Juho Kustaa Kyyhkynen.

The portrayal of winter continued in the 1900s, with different styles such as Symbolism, Synthetism, Impressionism

and Expressionism each adding its own form of expression and mood to the paintings. Later, nature in winter was the inspiration even for non-representational art. Since the 1980s, snow and ice have increasingly been used as materials for earth and environmental art.

Tuija Hautala-Hirvioja, Ph.D., is a lecturer in Art History at the University of Lapland. "My research interest in winter in Lapland developed when I was working on my licentiate thesis on the art of J-K. Kyyhkynen. It then deepened in my doctoral dissertation, which dealt with the development of the image of Lapland in Finnish art before the Second World War. In my free time, my relationship to winter still follows children's need—making snowmen, pushing kick-sledges, skiing, coasting and skating. Personally, I like the winter and not even the darkness of *kaamos* really bothers me."

Acerbi, Giuseppe: Resa i Finland 1799. Översättning E. R. Gummerus. Helsingfors: Söderström & C:o

Förslagsaktiebolag, 1953.

Brooke, Arthur de Capell: A Winter Sketches in Lapland. London: J. Bodwell, 1827.

Hautala-Hirvioja, Tuija: Lappi-kuvan muotoutuminen suomalaisessa kuvataiteessa ennen toista maailmansotaa. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto, 1999.

Hautala-Hirvioja, Tuija: Pakkasta ja sähköä, Lappi taiteessa. Teoksessa

Pinx - Maalaustaide Suomessa. Maalta kaupunkiin. Porvoo: Weilin + Göös, 2002, 98 – 103.

Lukkarinen, Ville: Talvimaisemat.

Teoksessa Pinx - Maalaustaide Suomessa. Maalta kaupunkiin. Porvoo: Weilin + Göös, 2002, 86 – 91.

Lukkarinen, Ville: Pekka Halonen.

Teoksessa Pinx - Maalaustaide Suomessa. Maalta kaupunkiin. Porvoo: Weilin + Göös, 2002, 92 – 97.

Lähteenmäki, Elina: Lumi – talvikuvia Suomesta 1800 – 1910. Hämeenlinna: Cygnaeus-galleria, 1992.

Magnus, Olaus: Historia om de nordiska folken. Malmö: Gidlunds förlag, 1982.

Outhier, Réginald: Matka Pohjan perille

1736 – 1737. Suom. Marja Itkonen-Kaila. Helsinki: Otava, 1975

Regnard, Jean-Francois: Retki Lappiin.

Suom. Marja Itkonen-Kaila. Helsinki: Otava, 1982

Skjöldebrand, A. F.: Piiustusmatka Suomen halki Nordkapille 1799. Suom. Kerkko Hakulinen. Porvoo Hki Juva:

WSOY, 1986.

Talvi 1900-luvun pohjoissuomalaisessa kuvataiteessa

MARIA HUHMARNIEMI

Einari Junttila:
Tuhoutunut Kittilä [Destroyed
Kittilä] (vesivärimaalaus /
watercolor painting), 1952

Kittilän kunta
/ Municipality of Kittilä

 Rovaniemen taidemuseo
Rovaniemi Art Museum

Suomalaisessa taiteessa elää kaksi toisilleen vastakkaista talvea. Toisaalta talvi on kuoleman metafora ja toisaalta hohtavat keväthanget ovat kansallisromanttikkojen löytämiä identiteettisymboleja. Hugo Simbergin *Halla* ja monet Eino Leinon runoista ovat koskettavia talven ja kuoleman kuvauksia. Kun hallatar haastaa, soi sävel sortuvin siivin, ja kun Halla harmaja emäntä pitelee pahoin poikiaan, kasvaa siitä rampoja, raakoja ja kitukasvaisia lapsia. Leinon runojen hiihtäjä on puolestaan hiljainen ja murheellinen. Hän hiihtää yksin tai kuolema kupeellaan, ja vain kevään aavistus tuo talvirunoihin valoisia sävyjä.

Kokivatko tunnetut pohjoissuomalaiset taidemaalarit Einari Junttila (1901 – 1975), Reidar Särestöniemi (1925 – 1981) ja Kalervo Palsa (1947 – 1987) talven synkäksi vai onnelliseksi vuodensajaksi? Mitä merkityksiä talvi, lumi ja jää edustavat heidän teoksissaan?

Einari Junttilan talvimaaisematuotanto on mittava. Pienikokoisissa akvarelleissaan hän on kuvannut erilaisia lumisateita,

tuiskuja ja pyryjä sekä arkista ympäristöä, kuten lumenluontia tai poropulkkia. Talvisodassa maalatut maisemat ja tapahtumat, kuten nuotiotulet tai tuhoutuneet rakennukset, ovat oma kokonaisuutensa. Sodan jälkeen Junttilan talvimaaisemat muuttuivat keväthangiksi, tykkylumen peittäviksi puiksi ja lumisiksi tuntuiksi. Nämä aiheet liittyivät hiihtoturismiin, maalausten myyntimahdollisuuksiin ja talven yleiseen estetisoitumiseen. Lappilaiselle maisemalle oli käyttöä uutena kansallissymbolina, kun Karjalan metsät oli menetetty sodassa Neuvostoliitolle.

Junttilan nuoruuden lumituiskuille ja myöhemmille tykkylumikuville on yhteistä sopusointu talven kanssa. Junttila on tarkkaillut talvea ja kuvannut sitä liittämättä kylmään ja lumeen esimerkiksi kuoleman metaforaa. Elsa Montellin raanut ovat samalla tavalla talven kanssa sopuisia teoksia. *Pyry*, *Riekonpyytäjä*, *Kaamos*, *Karhun talviuni*, *Arktinen horisontti* tai *Sininen betki* ovat hänen talvisia raanujaan. Niiden värit ja sommittelu kuvaavat talviympäristön erilaisia hetkiä.

Toisin kuin Junttila ja Montell monet kuvataiteilijat ovat vihanneet talvea. Reidar Särestöniemi koki nuorena talviahdistuksia, joita seurasi keväisin ja kesäisin riemu ja työvimma. Brita Polttila kertoo kirjassaan *Reidar* taiteilijan päättäneen valata talven maalaamalla syystalvea, harmaita varvikkoja ja tummanvioletteja värejä. Reidar hieroi sovintoa sekä pimeyden että kuoleman kanssa. Lopulta syystalven suru ja ahdistus vaihtuivat ystävyteen talven kanssa.

Yksi syy taidemaalarien talvivihaan on syyshämärä, jossa luonnonvalo ei riitä maalausten värien hehkuttamiseen. Esimerkiksi Liisa Rautiainen on asunut vuosien ajan marraskuut Etelä-Ranskassa. Myös Reidar Särestöniemi pakeni talvea ulkomaille. Usein matkat kestivät kuitenkin vain muutaman kuukauden, ja Särestöniemen tuotannossa on monia talviaiheita, kuten riite jäätyvässä joessa tai keväästä kertovat kirsisääsket. Tunnettuja ja

Winter in Northern Finnish Visual Art of the 1900s

MARIA HUHMARNIEMI

Finnish art reveals two contrary winters. One is winter as a metaphor for death; the other, brilliant expanses of snow in spring, is a symbol of Finnish identity discovered by the national romantics. Hugo Simberg's *Halla* [Frost] and many of Eino Leino's poems are moving descriptions of winter and death. When Mother Frost speaks, the note sounds with collapsing wings; and when gray Frost beats her sons, the result is crippled, crude and stunted children. The skier in Leino's poems, for his part, is quiet and sad. He skis alone or with death at his side and it is only a hint of spring that brings brighter tones to the winter poems.

Did the well-known northern Finnish painters Einari Junttila (1901-1975), Reidar Särestöniemi (1925-1981) and Kalervo Palsa (1947-1987) feel that winter was a gloomy or a happy time of year? What meanings do winter, snow, and ice represent in their works?

Einari Junttila was a prolific painter of winter landscapes. In his small watercolors, he depicted snowfalls, storms and aspects of the arctic environment such as shoveling snow or reindeer-drawn sledges. The landscapes and events he painted in the Winter War, such as campfires and destroyed buildings, form a set of works in their own right. After the War, Junttila's winter landscapes changed to become the snow-covered expanses of spring, trees heavily laden and bent with snow and snow-covered fells. These motifs were connected with ski tourism, opportunities to sell paintings and the general aestheticization of winter. The Lappish landscape proved useful as a national symbol, particularly as the forests of Karelia had been lost to the Soviet Union.

The snowstorms of Junttila's youth and his later pictures of snow-laden trees share a harmony with winter. Junttila studied nature carefully and depicted it without, for example, associat-

ing cold and snow with a metaphor of death. The weavings of Elsa Montell exhibit the same harmony. *Pyry* [Storm], *Riekonpyytäjä* [The Snow Grouse Hunter], *Kaamos* [Heart of Winter], *Karhun talviuni* [Bear's Winter Sleep], *Arktinen horisontti* [Arctic Horizon] or *Sinin en betki* [Blue Moment] are among the works she has done with a winter motif. Their colors and composition reflect different moments in the winter surroundings.

Unlike Junttila and Montell, many pictorial artists have hated the winter. Reidar Särestöniemi felt distressed during the winter when young, with this followed by the joy and bursts of energy and activity in spring and summer. In her book *Reidar*, Brita Polttila tells how the artist decided to conquer winter by painting the early winter, gray plants on the ground and dark violet colors. Reidar worked hard at reconciling himself with both darkness and death. Ultimately, the sadness and oppressiveness of early winter developed into a friendship with the season.

One reason why painters hated winter was the grayness of autumn, when there was not enough light to bring out the colors in their work. For example, Liisa Rautiainen spent every November in Southern France for years. Reidar Särestöniemi also went abroad to escape winter. Often, however, he was only gone for a few months and his works include many winter motifs, such as that of ice forming as the river freezes and the first mosquitoes of spring. Some of his best-known and loved winter paintings are the *Huurrekoivikko* [Frost-covered Birches] works.

Kalervo Palsa: *Patteri* [Radiator] (öljymaalaus / oil painting), 1972

Jenny ja Antti Wihurin rahaston kokoelma, Rovaniemen taidemuseo

Collection of the Jenny and Antti Wihuri Foundation, Rovaniemi Art Museum

 Rovaniemen taidemuseo
Rovaniemi Art Museum

Tuula Turkki: *Lähde, valo, kide*
[Spring, Light, Crystal] 2003

 Tuula Turkki

rakastettuja talvikuvia ovat myös Huurrekoivikko-teokset.

Vaikka luontokokemukset eivät ole Kalervo Palsan taiteen keskeisin teema, myös Palsa samaistuu luontoon ja kuvaa itseään luonnon keskellä. Palsa käyttää talvea ja lunta kertovina elementteinä. Joissakin teoksissa on kinoksiin peittyneitä lämpöpattereita ja toisissa huoneen sisällä on talvi mutta ulkona kesä. Nämä teokset kuvaavat Palsan kylmää vajaa, jossa hän asui ja työskenteli. Lisäksi lumi ja jää kuvaavat ahdinkoa ja ahdistusta, sisäistä kylmyyttä tai kylmää henkistä ilmapiiriä. Teosten tunnelataus ei ole kuitenkaan kurjisteleva. Varsinkin Paluu-maalauksissa ja -sarjakuvissa, joissa mies hiihtää huoneessa lumisateessa, tunnelma on rauhallinen ja jopa juhlava. Kittilään palaava Palsa rakentaa töissään tarinaa suuresta taiteilijasta, jonka ainoa vaihtoehto ja taiteen lähde on pohjoisessa asuminen ja eläminen. Palsan hiihtäjä on Eino Leinon hiihtäjän sukulainen.

*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun hanki on hohtava alla,
kun taivas kirkasna kaareutuu –
mut hauskempi hiihtää, kun ruskavi puu,
tuul' ulvovi, polku on ummessa
ja tuisku on taivahalla.*

Eino Leino: Hiihtäjän hyräily

Junttilan, Särestöniemen ja Palsan talvisuhde ei ole yhtenäinen, mutta ei niin vastakkainenkaan kuin ensisilmäyksellä vaikuttaa. Keskeistä on talven vivahteiden tarkkailu ja tasapainoisen talvisuhteen rakentuminen joko arkitöiden tai maalaamisen avulla. Kun talvi on väline yksinäisyyden ja kuoleman käsittelyyn, vaikuttaa siihen liittyvän myös talven (ja kuoleman) kanssa sinuiksi tuleminen – jonkinlainen talven kunnioittaminen.

Tultaessa 2000-luvulle useat pohjoissuomalaiset taidemaalarit käsittelevät edelleen talvea aiheenaan. Pekka Kyrö maalaa lumituiskuja ja Helena Junttilan tussipiirroksat sijoittuvat valkoiisiin maisemiin. Tuula Turkki on käyttänyt puolestaan valkoista muovinarua, peltiä ja huovutettua villaa kuvatakseen pakkasta, kuuraa, jäätä ja lunta. Hänen teoksiinsa on liittynyt lappilaiseen elämysteollisuuteen kohdistuvaa kritiikkiä kysymyksenä, mihin monitasoiset ja keholliset talvikokemukset unohtuvat talven markkinoinnissa.

TaM Maria Huhmarniemi on tehnyt lapsena lumilinnoja kotipihalle ja lumiluolia ojien pohjille tiivistyneeseen lumeen. Työ Lapin yliopiston taidekasvatuksen yksikössä talvitaiteen koulutusprojektissa mahdollistaa lähes kokopäiväisen talvitaiteeseen ja -projekteihin paneutumisen.

Although experiences of nature are not the central theme of Kalervo Palsa's art, he, too, identified with nature and portrays himself in nature. Palsa uses winter and snow as narrative elements. Some works have radiators covered by snowdrifts and in others it is winter inside but summer outside. These depict the cold shack in which Palsa lived and worked. In addition, snow and ice convey distress and anxiety, inner cold or a cold emotional climate. The emotional charge in the works is not such to evoke pathos in any way, however. In particular, in the *Paluu* [Return] paintings and the cartoons in which a man is skiing in a room where it is snowing, the mood is calm and even solemn. Palsa, who was going back to Kittilä, builds up the story of a great artist, whose only alternative and source of art is to live in the North. Palsa's skier is a relative of Eino Leino's:

*Well may the skier ski
with the snow full white underfoot
and clear sky overhead.
but it's more fun when the trees turn brown
the wind roars, the track is overblown
and the heavens rage in storm.*

Eino Leino: The Skier's Humming

Junttila, Särestöniemi and Palsa did not have a uniform relation to nature but neither were their attitudes as divergent as one might think at first glance. The focus of their approach was careful examination of winter and the building of a balanced relationship either through everyday chores or painting. When winter is a means to deal with loneliness and death, it is helpful to reconcile oneself with winter (and death) – a sort of respect for winter.

In this new millennium, many artists in northern Finland still take up winter motifs in their work. Pekka Kyrö paints snowstorms and Helena Junttila's Indian ink drawings are situated in white landscapes. Tuula Turkki has used white string, sheet metal and felt to represent cold, frost, ice and snow. Her works have been seen as criticizing the experience industry in Lapland, asking where the diverse and very physical winter experiences to be had here can be seen in how winter in Lapland is marketed.

Maria Huhmarniemi, M.A. (Art) made snow castles in her yard and dug caves in snow-packed ditches as child. Her work in The Snow Show Education Project in the Department of Art Education at the University of Lapland has made it possible for her to concentrate on winter art and winter art projects almost full time.

Jokela, Timo: Rantaniityttä erämaahan – matka Einari Junttilan maisemiin. – Kähkönen, Kaija (Toim.): Einari Junttila 1901 – 1975. Ei ko maalaa. Ars Nordica 13. Oulu: Ars Nordica & Pohjoinen, 2002.

Vadén, Tere: Arktinen Hekuma. Kalervo Palsa ja suomalaisen ajattelun mahdollisuus. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy, 1997.

Tenkama, Pirkko & Ylimartimo, Sisko: Arktinen horisontti. Jokivarren värjäri

Kalervo Palsa: *Paluu* [Return] (vesivärimaalaus / watercolor painting), 1983

Rovaniemen kaupungin kokoelma, Rovaniemen taidemuseo

Collection of the City of Rovaniemi, Rovaniemi Art Museum

 Rovaniemen taidemuseo
Rovaniemi Art Museum

Elsa Montell ja hänen taiteensa. Helsinki: Akatiimi Oy. 1998.

Polttila, Brita: Reidar. Muistiinmerkitöjä Reidar Särestöniemen elämästä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 1985.

Talvi ja satu

SISKO YLIMARTIMO

Uusi kokemus Muumipeikolle Janssonin *Taikatalvessa*: eikö lumi kasvakaan maasta ruohon tavoin?

A new experience for Moomin Troll in Jansson's *Taikatalvi* [Moominland Midwinter]: Doesn't snow grow from the ground like grass?

Eurooppalaisissa kansan- ja taidesaduissa talvi on aika merkilinen kausi. Kun sitä on kuvattu suhteellisen harvoin, se ei ole ainoastaan merkillinen vaan sadun kannalta merkittävä miljö. Löydän kansansatujen kohdalla kaksi selitystä talven suhteelliseen harvinaisuuteen.

Ensiksikin niin sanotun vaellusteorian mukaan sadut ovat syntyneet pääsääntöisesti subtrooppisella ja jopa trooppisella alueella, Intiassa, Persiassa ja Egyptissä. Sieltä ne ovat kertojien mukana vaeltaneet Etelä-Eurooppaan ja pohjoisemmaksi. Siten on ollut luontevaa, että niissä on säilynyt eräänlainen ikuinen kesä, joka on sallinut sadun henkilöille ja tapahtumille tavallaan ”helpon” miljöön, kun ei ole tarvinnut taistella arktisia oloja vastaan.

Toinen selitys satujen synnylle on C. G. Jungin kehittämä niin sanottu kollektiivisen alitajuisen teoria. Samanaiheisia satuja on syntynyt itsenäisesti kaikkialla siksi, että ihmiskunnan

eräänlainen yhteinen kollektiivinen muistivarasto tuottaa niitä. Sadut ovat omaksuneet syntypaikkansa miljöön: intialaisilla on omankaltaisessaan ja inuiteilla omankaltaisessaan maailmassa tapahtuvia satuja. Omaksuessaan tapahtumapaikaksi kertojien oman ympäristön sadut olisivat tavallaan niiden tuote eikä talvella olisi suurempaa sisäistä merkitystä, koska siihen on sopeuduttu. Sitä ei ole siten tarve korostaa.

Sen sijaan joissakin taidesaduissa eurooppalainen kirjailija antaa talvelle sadun henkilöiden ja tapahtumien kannalta symbolisen ja sisäisen merkityksen. Tarkastelen seuraavassa talvea niiden perusteella. Olen jättänyt pois joulua käsittelevät sadut, joissa talvi on eurooppalaisessa kontekstissa itsestään selvyys. Valitsin kohteiksi seuraavat sadut ja saturomaanit, joissa talvi muodostaa lyhyenäkin episodina merkittävän osan miljöötä: H. C. Andersenin *Lumikuningatar* (1844), Yrjö Kokon *Pessi ja Illusia* (1944), C. S. Lewisin *Velho ja leijona* (Narnia-sarjan 1. osa, 1950) sekä Tove Janssonin *Taikatalvi* (1957).

Talvelle ominaisia piirteitä saduissa ovat kylmyys, lumi ja jää, pimeys ja yö, luonnon väliaikainen kuoleminen sekä kauneus. Lumi, kylmyys ja pimeys yllättävät kesään tottuneet satuhenkilöt. Erityisesti lumi on ihme. Muumipeikko yllättyy, kun sitä sataa ylhäältä käsin. Herättyään talveen hän on ajatellut, että lumi on kasvanut maasta niin kuin ruoho. Illusia taasen luulee, että taivaalta putoilee höyheniä. Molemmat yrittävät selittää talven kokemusmaailmastaan käsin. Lumi on tehnyt aiemmin tutun maailman oudoksi peittäessään ja pyöristäessään tutut muodot. Väliaikaisuuteen kuuluu, että lämpö sulattaa lummen. Lumikuningatar-sadussa Kai-poika murehtii tätä ihaillessaan kädellään olevaa lumikidettä. Talvi sekä saa kaipaamaan kesää että yhdistää kootessaan kaikki pikkuotukset sisään tarinoimaan takkavalkean ääressä. Muuten – kuten pikku Myy sanoo – kylmyys saa heidät yhtä hauraiksi kuin näkkileipä.

Winter and the Fairy Tale

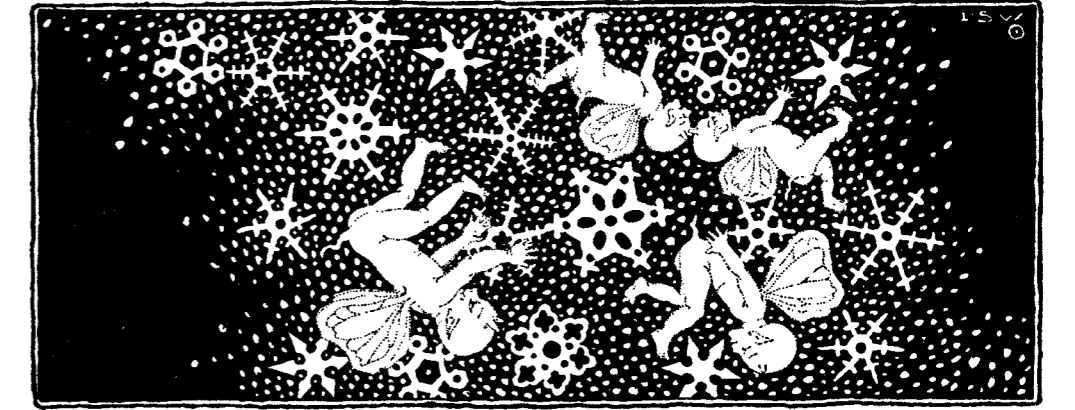
SISKO YLIMARTIMO

In European folk and fairy tales, winter is always a strange time. Since it is rarely described, it is not only a strange but a significant milieu for the tale. I have found two explanations where folk tales are concerned for why winter is a relative rarity.

First, according to what is known as the migration theory, fairy tales largely originated in subtropical or even tropical areas such as India, Persia and Egypt. From there they migrated, with their narrators, to southern Europe and points further north. Given this origin, it is natural that they have retained a sort of eternal summer that provides the characters and events in the tale with an “easy” environment, where they do not have to fight against Arctic conditions.

The second explanation lies in C.G. Jung’s theory of the collective unconscious. Tales with the same subjects have sprung up independently everywhere because the human race has a collective memory of sorts that produces them. Tales have adopted the milieu of their place of origin: people in India and the Inuit have tales that take place in their respective worlds. In adopting the environment of the narrator as the scene, tales would, in a sense, be their product, and winter would not have particularly great internal significance, for people would already have adapted to it. There would be no need to emphasize it in any way.

However, there are some fantasies in which a European writer gives winter a symbolic and internal meaning for the characters and events in the tale. I will examine winter on this basis in what follows. I have excluded Christmas tales here, in which winter is a given in European contexts. I have chosen the following tales and fantasy novels, in which winter is a significant part of the milieu, however short an episode it may represent: H.C. Andersen’s *The Snow Queen* (1844) Yrjö Kokko’s *Pessi ja Illusia* [Pessi and Illusia] (1944), C.S. Lewis’ *The Lion,*

the Witch and the Wardrobe (The Chronicles of Narnia, Part One, 1950) and Tove Jansson’s *Taikatalvi* [Moominland Midwinter] (1957).

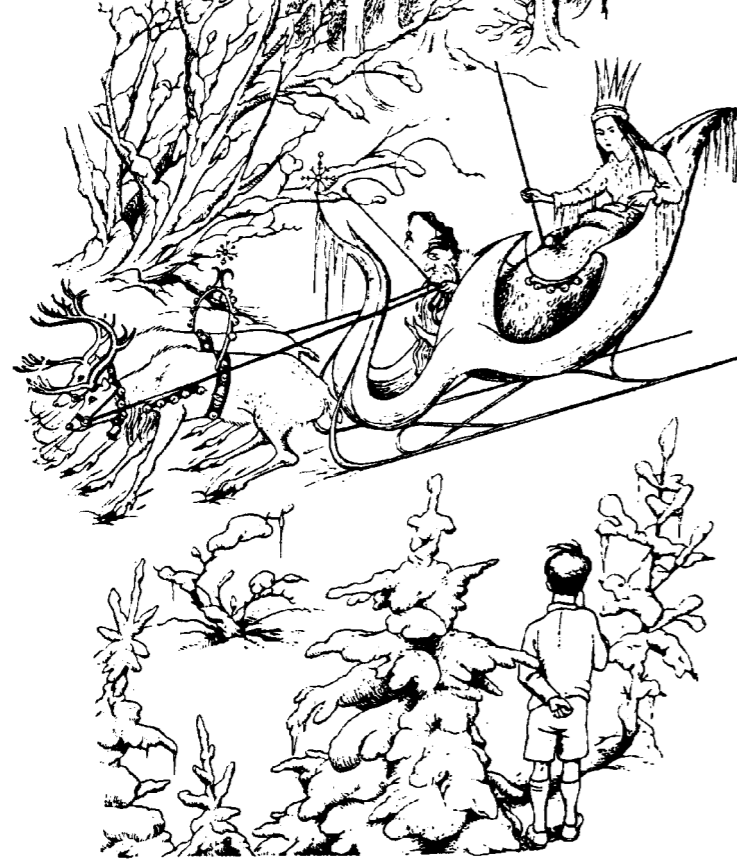
The characteristic features of winter in the stories are cold, snow and ice, darkness and night, the temporary death of nature and beauty. Snow, cold and darkness take the characters of the tale, who are used to summer, by surprise. Snow in particular is something they wonder at. Moomin troll is surprised that it comes from above. After waking up to winter, he thought that snow had grown on the ground like grass. Illusia thinks that it is feathers that are falling from the sky. Both try to explain winter on the basis of their experiences. Snow has made a world they once knew strange by covering and softening familiar shapes. The temporary nature of winter is seen when warmth melts the snow. In *The Snow Queen*, Kai regrets this as he admires a snowflake on his arm. Winter makes them both long for summer and fosters a togetherness as all little creatures come inside to tell stories by the fire. Otherwise, as Little My says, the cold makes them as brittle as zwieback.

Talven kauneutta D.S. Walkerin kuvittamassa *Lumikuningattaressa*.

The beauty of winter in *The Snow Queen*, illustrated by D.S. Walker.

Valkea Velho on tuonut ikuisen talven Narniaan. Pauline Baynesin kuvitusta C. S. Lewisin *Velhoon ja Leijonaan*.

The White Witch has brought eternal winter to Narnia. Illustration of C. S. Lewis' *The Lion, The Witch and The Wardrobe* by Pauline Baynes.

Kun sadut ovat päähenkilön kannalta selviytymistarinoita, talvesta nousee vaarallisia vastustajia. Lumikuningatar on sellainen lumotessaan Kain. Hänen kaltaisiaan ovat myös Narnian Valkea Velho ja Taikatalven Jääröuva, kaikki kauniita ja valkoisia mutta kylmiä. He ovat kielteisiä äitihahmoja, joiden suudelmat, hengitys ja ruoka ovat elämän kannalta vaarallisia. Pessi ja Illusia joutuvat taistelemaan lumikko Martesia eli Valkoista Kuolemaa vastaan.

Koska sadun sankarin on selvitettävä talvesta ja hän saattaa olla ymmällään ja jotenkin pieni, saduissa on myös häntä auttavia eläimiä, lintuja ja ihmeellisiä olentoja. Ne opettavat häntä selviytymään, ja hän luonnollisesti voi auttaa itse itseään. Lumikuningattaressa Gerda-tyttöä auttavat linnut sekä poro. Kun hän taistelee lumista hirviölaumaa vastaan, hänen hengityksensä huuru muuttuu enkeleiksi, jotka nujertavat vihollisen. Pessissä ja Illusiassa pienet eläimet opettavat päähenkilöille, miten

keiju ja peikko selviävät talvesta hankkimalla ruokaa varastoon ja tekemällä pesäkolon. Pahassakin on jotakin myönteistä, sillä kuolleen Martesin turkista Illusia saa itselleen turkin. Narnian asukkaat ja kultainen leijona Aslan taistelevat Valkeaa Velhoa vastaan. On kyse hyvän ja pahan välisestä taistelusta ja kun hyvä voittaa, tulee kesä.

Talvi on väliaikainen ja välttämätön. Sen aikana luonto nukkuu eikä mikään kasva. Silti kasvun aiheet ovat piilossa lumen alla. Jos satuja tulkitaan psykologisesti ja symbolisesti, talvi edustaa eräänlaista tietoisesta minän lepotilaa. Se voi olla kuva masennuksesta, epävarmuudesta ja kriisistä. Talviunen jälkeen heräämme entistä tietoisempina, parhaillamme oman itsemme ja henkisen eheytemme löytäjinä.

Kun talven kielteiset voimat on nujerretty ja käännetty hyödyksemme, löytyvät sen ilot ja kauneus. Muumilaaksossa pikkuotukset iloitsevat huomattessaan, miten lumessa voidaan leikkiä: laskea mäkeä, hiihtää, heitellä lumipalloja. Talven kauneutta symboloi Illusia, siipensä menettänyt keiju. Hän pääsee kulkemaan talvisessa metsässä vasta sitten, kun hänellä on yllään lämmin turkki, joka on tehty Valkoisen Kuoleman nahasta. Hän ihailee jään ja lumen kimallusta ja huokaa: ”Tämäkö on se talvi, jota minä pelkäsin? Tämäkö on se vuodenaika, jonka yli pessimistit tahtovat nukkua? Tämäkö on se kuolema, jota me pakennimme?”

TaT, FT Sisko Ylimartimo toimii lehtorina Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa. Talven merkitystä satujen maailmassa hän on pohtinut tutkimuksessaan *Lumikuningattaren valtakunta*, jossa hän on tarkastellut Andersenin Lumikuningatar-satua.

When the tales are stories of survival for the main character, winter offers formidable adversaries. The Snow Queen is such an opponent in bewitching Kay. Similar characters are the White Witch in the Chronicles of Narnia and the Lady of the Cold in Moominland Midwinter – all beautiful and white but cold. They are negative maternal figures whose kisses, breath and food are life threatening. Pessi and Illusia are forced to fight against the weasel Martes, White Death.

Where the heroes of the tale have to survive the winter and may be confused and somehow small, the stories include animals, birds and amazing creatures to help. These characters teach them to survive and they can of course help themselves. In *The Snow Queen*, the girl Gerda is helped by birds and a reindeer. When she fights against a snowy band of monsters, her frosty breath becomes angels who help defeat her enemy. In *Pessi and Illusia*, little animals teach the main characters how the fairy and the troll get through the winter by gathering and storing food and making a nest. There is something good even in evil, for the fur of the dead weasel Martes provides Illusia with a fur coat. The inhabitants of Narnia and the golden lion Aslan fight against the White Witch. This is a battle of good against evil and when good wins, summer comes.

Winter is temporary and essential. It is a time when nature sleeps and nothing grows. But the seeds of growth are hidden under the snow. If the fantasies are interpreted psychologically and symbolically, winter represents a state of rest for the conscious Self. It can be a picture of depression, uncertainty and crisis. After hibernation, we awake more aware than before, having discovered our own Self and spiritual wholeness.

When the negative forces of winter have been beaten and turned to our advantage, its joy and beauty emerge. In *Moomin Valley*, the little creatures rejoice when they see how one

Gerda on kohdattava ja voitettava talven hirviöt. Arthur Rackhamin kuvitusta *Lumikuningattareen*.

Gerda must face and defeat the monsters of winter. From Arthur Rackham's illustrations of *The Snow Queen*.

can play in the snow: coast downhill, ski, throw snowballs. The beauty of winter is symbolized by Illusia, a fairy who has lost her wings. She can only travel in the wintry woods when she has a fur coat on that has been made from the fur of White Death. She marvels at the sparkle of ice and snow and sighs: “This is the winter that I was so afraid of? This is the season that the pessimists want to sleep through? This is the death we were running from?”

Sisko Ylimartimo, D.Art, Ph.D., works as a lecturer in the Faculty of Art and Design at the University of Lapland. She has examined the significance of winter in the world of fairy tales in her study *"Lumikuningattaren valtakunta"* [The Realm of the Snow Queen], in which she analyzes Andersen's fairy tale *The Snow Queen*.

Andersen, Hans: Fairy Tales. Ill. by Dugald Stewart Walker. Frome and London: Butler & Tanner Ltd, 1986.

Andersen, Hans: Fairy Tales. Ill. by Arthur Rackham. New York: Weatherline Books, s.a.

Jansson, Tove: Taikatalvi. Suom. Laila

Järvinen. 3. painos. Porvoo: WSOY, 1968.

Kokko, Yrjö: Pessi ja Illusia. Kuv. Alexander Lindeberg. [Porvoo]: WSOY, 1963.

Lewis, C. S.: Velho ja leijona. Narnia-sarjan ensimmäinen kirja. Kuv. Pauline

Baynes. Suom. Kyllikki Hämäläinen. Keuruu: Otava, 1998.

Ylimartimo, Sisko: Lumikuningattaren valtakunta. H.C. Andersenin satu sisäisen kasvun kuvauksena. Rovaniemi: tekijä, 2002.

Ahdistuksen ja vapautuksen talvimaisemat pohjoissuomalaisessa kirjallisuudessa

RIITTA KONTIO

*Lumi on minulle ahdistavaa, ei vapauttavaa. Se on ahdistavaa puhtaut-
dessaan, värittömyydessään, puhumattomuudessaan. I—I Maisemat ovat
tuttuja muutamien unieni perusteella. Ne unet ovat olleet painajaisia.*

Pohjoinen yökirja 1981

Näin kuvaa suhdettaan pohjoiseen maisemaan minä-kertoja Kirsti Simonsuuren (s. 1945) teoksessa *Pohjoinen yökirja* (1981). Valon ja pimeyden vaihtelu koettelee kertojaa, ja hän miettii: ”Onko pohjoisen ihminen turvattomampi kuin etelän? Muutunko minä turvattomammaksi täällä?” Hän on muuttanut Cambridgesta pohjoiseen, ja maailman reuna siirtyy mentaalisesti Oulun korkeudelle: ”Ylivieskan takana ei ole enää muuta kuin Oulu”. Tutkiessaan ihmisiä hän huomaa, että kaikki ihmisen elämän muodot ja melkein kaikki ihmistyypit ovat olemassa pohjoisessa, ”mutta ne ovat usein tynkinä, irrallisina, tuomittuina, ei toteutuneina”. Kertoja arvelee, että koska ihminen joutuu varustautumaan jatkuvasti vihamielistä luontoa vastaan, humanismikin on vaarassa jäädä hankeen.

Pohjoisella kaunokirjallisuudella on suhteellisen lyhyt historia. Lapin uudisasukaskirjailijat, papit ja virkamiehet, loivat Lapin romantiikan peruskuvion sotien välisenä aikana. Lapista tuli romantikkojen ja seikkailijoiden mystinen maa, jossa sankarit kävivät revontulien räiskeessä ja pakkasen paukkeessa heroisia henkiinjäämistäisteluita luontoa ja maagisia voimia vastaan. E. N. Manninen (1893 – 1944) vie teoksessaan *Tunturi uhkaa* (1938) lukijan suoraan mystiseen, aavemaiseen maailmaan:

Sinertävässä, kylmänpolttavassa autiudessa iluvat pakkasen hiuteet kuun säteissä. Lumivuorien yllä sahaavat kylmät, äännettömät valot. I—I kuka nyt uskaltaisi liikkua – aaveitten aikaan? Voisi nousta jängästä tai kiven alta manalainen, staalon, noidan tappama ihminen.

Kaamosaika on täynnä demonisia voimia myös Samuli Paulaharjun (1875 – 1944) teoksessa *Tunturien yöpuolta* (1934). Tunturien ikuinen vaeltaja alkaa pelokkaasti katsella ympärilleen, kun kello lyö kaksitoista. Mytologinen pakko ajaa hänet ulos, liikkeelle, säässä kuin säässä. Ja Paksujalka, joka on viemässä loveen kuollutta noitaa hautausmaalle, selviää juuri ja juuri hengissä. Valo pelastaa yön kauhuilta, irrationaalisilta voimilta.

Luonnonkuvauksen ensisijainen tarkoitus ei kaunokirjallisuudessa ole todellisuuden jäljentäminen, vaan luonto on tavallisesti teoksen henkilöiden sielunmaisemaa, toteaa Yrjö Sepänmaa. Annikki Kariniemen (1913 – 1984) teoksessa *Poro-Kristiina* (1952) luonnonkuvauksen tehtävä on osoittaa ihmisen mielen ja häntä ympäröivän maailman paralleelisuus. Teos alkaa pakasyön kuvauksella. Kirjailija vie lukijan suoraan pohjoisen kaamosyöhön, tiukkuvaan pakkaseen. Päähenkilö tekee kuolemaa, ja koko talvinen maisema on pysähtynyt kuuntelemaan hänen yksinäistä tilintekoaan:

*Pakkanen oli kiristynyt pahimmilleen Sompiovuoman laakeilla, jääksijähmettyneillä kaltiokentillä. Se ei enää paukahtele. Se vain on. Seisoo tiukka-
na hiljaisuutena joka taholla selkosta, ylhäällä ja alhaalla. Kiilvaiset kipe-
nöivät omaa kylmäänsä taivaan kannelta. Kuun loistossakin on pakkasen
hyytävää kalseutta. On yö, pitkä ja kirkas, kirkkaampi kuin tämän hetken
päivä. Mutta sitä hän ei oikeastaan olekaan. Ei muuta kuin aijaksenväri-
nen aamuhämärä ja iltahämärä. Sitten jälleen ollaan yössä.*

Rovaniemellä syntynyt Annikki Kariniemi rakentaa tuotannossaan tietoisesti maisemallista ja mentaalista eroa etelän ja pohjoisen välillä. Hän kirjoittaa muistelmateoksessaan *Ristisiipi* (1982), miten hänen helsinkiläinen tuttavansa valitti, että kun on kylmää, pakkasta, Helsingissä kaikki vihaisesti tyrkkivät

Winter Landscapes of Anxiety and Liberation in Northern Finnish Literature

RIITTA KONTIO

*Snow is oppressive, not liberating for me. It is distressing in its cleanliness,
its colorlessness, its silence. I—I The landscapes are familiar from several
of my dreams. The dreams were nightmares.*

Pohjoinen yökirja [Northern night diary] 1981

This is how the first-person narrator describes her relationship to the northern landscape in Kirsti Simonsuuri's (b.1945) work *Pohjoinen yökirja* [Northern night diary] (1981). The alternation of light and dark is an ordeal for the narrator and she thinks: “Are people in the North less secure than people in the South? Will I become less secure here?” She has moved from Cambridge to the North and the outer limit of the world has shifted in her mind to Oulu: “Past Ylivieska there is nothing more than Oulu”. In studying people, she notices that all forms of human life and almost all types of people exist in the North “but they are often stunted, detached, doomed, not actualized”. The narrator surmises that because people have to prepare themselves constantly to face hostile nature, even humanism is in danger of being lost in the snows.

Literature in the North has a relatively short history. Lapland's pioneer writers – clergy and civil servants – created the foundation of Romanticism in Lapland in the period between the world wars. Lapland became the mystical land of romantics and adventurers, where heroes waged heroic struggles for survival against nature and magic forces with the Northern Lights flaring and the cold crackling. E.N. Manninen (1893–1944) takes readers of his work *Tunturi uhkaa* [The fell threatens] (1938) directly into a mystical, eerie realm:

*In a bluish, bitterly cold emptiness, flakes of frost float in the rays of the
moon. Cold, silent lights flash above the snowy mountains I—I who would
dare be out now—during the ghost time? A figure from the netherworld, a*

*giant, a person killed by a witch might well rise from the swamp or from
under a rock.*

The heart of winter is also full of demonic powers in Samuli Paulaharju's (1875–1994) book *Tunturien yöpuolta* [The night side of the fells] (1934). The eternal wanderer of the fells begins to look around in fright when the clock strikes midnight. A mythological urge drives him out, afoot, regardless of the weather. And Paksujalka, who is taking a witch who died in a trance to the graveyard, just barely survives. Light saves him from horrible, irrational forces.

As Yrjö Sepänmaa has noted, the primary purpose of descriptions of nature in literature is not to depict reality; rather, nature is usually the landscape of the souls of the characters. In Annikki Kariniemi's (1913–1984) *Poro-Kristiina* [Reindeer Kristiina] (1952), the function of descriptions of nature is to indicate parallels between characters' minds and the world around them. The book begins with a description of a cold night. The writer brings the reader straight into a night in the dead of winter in the North, where the cold is become more intense. The main character is dying, and the entire winter landscape has stopped to listen to her lonely remorse:

*The cold was worst on the broad, frozen springs near Sompiovuoma. It no
longer made any noise. It just was. It stands as a firm silence through-
out the area, above and below. Stars twinkle with their own cold in the
firmament. Even the light of the moon has the frozen pallor of cold. It is
night—long and clear, clearer than the day is right now. But there is really
no day now. There is nothing but gray morning and evening dusk. Then it
is night again.*

Lapinkorpi. [Remotest Lapland]
Urpo Huhtanen & Mikko Kilpi
& Martti Montonen. Porvoo:
WSOY, 1963.

toisiaan. Kariniemi vastaa soittajalle, että pohjoisessa on päinvastoin: pakkaneen tekee kaikista rakastavaisia, niin ihmisistä kuin eläimistäkin:

—/ koirat ketut sudet, jotka ovat maailman vihaiimpia elikoitamme, haluavat juuri pakkasella viettää lemmen jalointa juhlaa. Pakkanen tekee niistä rakastavaisia ja ne rakastelevat yökaudet ja ylistävät rakkautta lop-pumattomilla joiillaan ja tulevat onnellisiksi ja lempeiksi.

Talvinen erämaa on Lapin romantiikan traditioon kuuluvien sankarillisten eloonjäämisteluiden maisemana. Eksymismotiivi on hyvin tavallinen pohjoisessa kirjallisuudessa: välitilassa, elämän ja kuoleman, menneisyyden ja tulevaisuuden, sankaruuden ja pelkuruuden rajalla, ihminen joutuu pohtimaan olemassaolon peruskysymyksiä. Kuopiossa syntyneen kenraalin ja kirjailijan K.M. Walleniuksen (1893 – 1984) novellissa *Lumisokea* (1933) sotamies Taivalkoski eksyy joukko-osastostaan ja joutuu hiihtämään outoja tuntuja pelkkä tuuli kompassineulana. Kun lumisokeus vie näön ja toinen suksi katoaa, Taivalkoski on antamassa periksi, mutta itsemurhan estää muisto kodista, äidistä ja isästä. Hän jatkaa matkaa ja pääsee turvaan.

Kittiläläisen poromiehen pojan Jussi Lainion (1898 – 1957) novellissa *Suruttoman vaellusta* asetelma on sama: päähenkilö on eksynyt, on talvi, pakkaneen, päähenkilö putoaa hetteeseen, mutta häntä ei pelasta muisto kodista, vaan primitiivinen raivo ja elämisen vimma.

Hullun kiihkolla, vahtoa pursuavin suin hän alkoi pyrkiä petäjän varassa jaloilleen. /—/ hänen ruumiinsa oli puolittain jäätynyt ja älynsä sammunut. Kuitenkin hänessä vaistoksi supistunut elämäntahto vaati takaisin täyttä oikeuttaan /—

Pohjolan elinkautisia 1935

Sankari selviytyy, mutta on kyseenalaista, onko se voitto vai tappio. Päähenkilö on menettänyt sormensa, jalkateränsä ja korvalehtensä. Hän elää elämää, jossa kirjailijan sanoin, ”oli vuoroin romantiikkaa ja ironiaa”. Lapin kuvaus alkaa saada realistisia sävyjä, ja novellissa *Umpistaival* (1989) Mirjam Kälkälä (s. 1939) riisuu lopullisesti miehisen sankaruuden myytin – ja romantiikan. Ankara luonto ja vastoinkäymiset ovat nitistäneet miehen: tämä makaa masentuneena sängyn pohjalla. Vaimo kantaa niin taloudellisen kuin henkisenkin vastuun koko perheestä.

Annikki Kariniemi, born in Rovaniemi, consciously builds up a difference in landscape and mentality between the South and the North. In her memoirs *Ristisiipi* (1982), she writes how a friend of hers in Helsinki complained that when it is freezing cold in Helsinki, everyone pushes each other angrily. Kariniemi answers the caller, saying that it is the other way around in the North: the cold makes everyone lovers, people and animals alike:

—/ dogs, foxes, wolves, the most angry animals we have in the world, want to celebrate love precisely when it's coldest. The cold makes them lovers; they make love night after night, sing the praises of love with their endless song and become happy and kind.

The winter wilderness in Lapland is the landscape for the heroic struggles for survival that are part of the romantic tradition. The theme of getting lost is very common in northern literature: a liminality between life and death, past and future, heroism and cowardice, the human being is forced to reflect on the basic questions of existence. In the short story *Lumisokea* [Snowblind] (1933) by K.M. Wallenius (1893 – 1984), a general and writer born in Kuopio the soldier Taivalkoski becomes separated from his company and has to ski over unfamiliar fells with nothing but the wind as his compass. When snow blindness robs him of his sight and one of his skis is lost, he starts giving up but his suicidal thoughts are stopped by memories of his home, his mother and his father. He keeps on going and reaches safety.

In the short story *Suruttoman vaellusta* [Journey of the undaunted] by Jussi Lainio (1898–1957), son of a reindeer herder from Kittilä, the scene is the same: the main character is lost; it is winter, cold; the character falls into a spring; he is not saved by memories of his home but by a primitive rage and desire to live:

With the passion of a madman, foaming at the mouth, he began to pull himself up against the pine. /—/ his body was half frozen and all sense gone. Yet his desire to live – now raw instinct – cried out for its full right. /—

Pohjolan elinkautisia [Lifers in the North] 1935

Lapinkorpi. [Remotest Lapland]
Urpo Huhtanen & Mikko Kilpi
& Martti Montonen. Porvoo:
WSOY, 1963.

Lapinkorpi. [Remotest Lapland]
Urpo Huhtanen & Mikko Kilpi
& Martti Montonen. WSOY,
Porvoo. 1963.

*Pistähyttää vihaksi. Tämmöiseen paikkaan sen piti sakkinsa tuoda, iän-
ikuiseen korpeen, maailman reunalle. Tässä saa rämpiä, naisihminen, rinta
räkää hölskyen, hameen helmat jäässä. Ukko itse vain makaa pirtin nurk-
kasängyssä ja tuijottaa oksanreikää seinässä.*

Umpistaival ja muita novelleja 1989

Kaikilla identiteeteillä on kuvitteellinen ”maantiede”, ne rakentuvat niille luonteenomaisesta maisemasta, toteaa Stuart Hall. Kirjallisuudentutkija, kosmopoliitti Kirsti Simonsuuren *Pohjoisen yökirjan* kertoja tuntee kuuluvansa Eurooppaan, ”uudempaan aikakauteen ja toista aikaa elävään maapallon lohkokon kuin tämä”. Hänen liikkeensä suunta on kaupungin sydämeen, ihmisen aivojen ja käsien tekemien rakennusten keskelle.

Taiteilija, kosmopoliitti Esko Sarkkisen (s. 1932) teoksessa *Lumi* (1994) minä-kertojan liikkeen suunta on päinvastainen: pois kaupungista, jossa tyhjyys täyttää elämän, kohti talvea ja hiljaisuutta. Yksinäisessä autiossa maisemassa hän pohtii mielikuvan ja todellisuuden välistä suhdetta ja olemassaolon tarkoitusta. ”Mikä osa tässä minulla sitten oli?” kysyy taiteilija. ”Olla käsi, silmä, tietoisuus/—?” Kun monelle Lapin kuvaajalle lumi, talvi ja kaamos ovat kuoleman metaforia, Petsamossa syntyneelle Esko Sarkkiselle ne merkitsevät elämää:

Oli sota. Oli kaamos, oli pimeys. Valo oli lumessa, elämä oli lumessa. /—/ Väänsin suuren, paksun levyn pystyyn. Aloin muotoilla sitä /—/ Kun veistos oli valmis, unohduin katsomaan sitä pimeään. Se ei esittänyt mitään, mutta siinä oli kaikki, lumen olemus, valo, tuoksu, käden kosketus – siinä oli sielu.

FM Riitta Kontio on kirjallisuudentutkija ja Lapin yliopiston suomen kielen lehtori. Oma suhde talveen: ’ahistus’ ja ihastus vuorottelevat.

The hero makes it but it remains unclear whether this is victory or defeat. The main character has lost his fingers and earlobes. He lives a life which, according to the writer “alternated between romanticism and irony”. The description of Lapland starts to take on realistic tones and in the short story *Umpistaival* [Trackless snows] (1989), Mirjam Kälkäjä (b. 1939) finally dispels the myth of male heroism – and romanticism. Harsh nature and setbacks have beaten a man: he lies depressed in bed. His wife now bears the financial and emotional responsibility for the whole family:

It makes me mad. He did have to bring his family out here, to the wilderness, the edge of the world. Here you really have to trudge along, a woman does, with a cold and with your skirts frozen. He just lies in the bed in the corner of the room and stares at a knothole in the wall.

Umpistaival ja muita novelleja [Trackless snows and other short stories] 1989

As Stuart Hall has observed, all identities have an imaginary “geography”; they are built upon a landscape that is natural to them. The literary scholar and cosmopolitan narrator of Kirsti Simonsuuri’s *Pohjoinen yökirja* [Northern night diary] says that she feels like she is part of Europe, “a new era and a segment of the world living in a different time than this one”. Her direction is the center of the city, into the midst of buildings made by human brains and human hands.

In the work *Lumi* [Snow] (1994) by artist and cosmopolitan Esko Sarkkinen (b. 1932), the direction taken by the narrator is the reverse: away from the city, in which emptiness fills up life, towards winter and tranquility. In a lonely, deserted landscape, he reflects on the relation between the image in his mind and reality and the meaning of existence. “What was my role here?” asks the artist. “To be a hand, an eye, awareness/—?” As

for many who describe Lapland, snow, winter and the heart of winter are metaphors for death; for Sarkkinen, who was born in Petsamo, they signify life:

War was on. It was the dead of winter. It was dark. The light was in the snow, life was in the snow. /—/ I dug up a big, thick slab of ice. I started to shape it /—/ When the sculpture was finished, I stayed there in the dark looking at it. It didn’t represent anything, but it had everything – the essence of snow, light, a fragrance, the touch of a hand – it had a soul.

Riitta Kontio, M.A. is a literature researcher and lecturer in Finnish at the University of Lapland. Her own relation to winter is that she finds it alternately oppressive and exhilarating.

Hall, Stuart: The Question of Cultural Identity. Modernity and its futures. Eds. Stuart Hall, David Held & Tony McGrew. Oxford and Cambridge: Polity Press, 1992.
Kariniemi, Annikki: Poro-Kristiina. Helsinki: Otava, 1952.
Kariniemi, Annikki: Ristisiipi. Muistelmia ja mietteitä. Helsinki: Otava, 1982.
Kontio, Riitta: ”Siemen täytyy aina jättää”. Annikki Kariniemi pohjoisen luontosuhteen kuvaajana. — Suopajärvi, Leena & Valkonen, Jarno. (Toim.): Pohjoinen luontosuhde: elämäntapa ja

luonnon politisoituminen. Rovaniemi: Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 43, 2003, 61 – 76.
Kälkäjä, Mirjam: Umpistaival ja muita novelleja. Helsinki: Kirjayhtymä, 1989.
Lainio, Jussi: Pohjolan elinkautisia. Porvoo: WSOY, 1935.
Manninen, E. N.: Tunturi uhkaa. Jyväskylä: Gummerus, 1938.
Paulaharju, Samuli: Tunturien yöpuolta. Vanhoja tarinoita. Porvoo: WSOY, 1934.

Sarkkinen, Esko: Lumi. Helsinki: Otava, 1994.
Sepänmaa, Yrjö: Ympäristön esteettinen kuvaus, tulkinta ja arvotus. Periaatteet ja analyysisimerkit. Helsinki: Helsingin yliopiston Yleisen kirjallisuustieteen ja teatterintutkimuksen laitoksen monistesarja n:o 5, 1978.
Simonsuuri, Kirsti: Pohjoinen yökirja. Helsinki: Kirjayhtymä, 1981.
Wallenius, Kurt Matti: Ihmismetsästäjiä ja erämiehiä. Porvoo: WSOY, 1933.

Talvi valokuvassa – turistin pyhäpäivä, alkuperäisen arki

MERVI AUTTI

Matti Saanon kuvateoksen *Musta talvi, valkea kesä* kansikuva. Pohjoisen kustantamassa näköispainoksessa.

Cover of Matti Saanio's book of photographs *Musta talvi, valkea kesä* [Black winter, white summer]. From a facsimile edition published by Pohjoinen.

Suomen Matkailijyhdistyksen postikortissa vuodelta 1942 kolme hahmoa hiihtää R.Schaumanin valokuvaamana Pallastunturin maastossa. Etualan varjossa olevat loivat tunturit ovat maalauskellisen pehmeämuotoisia. Taaempänä hämmöttää terävähuippuinen tunturi kirkkaassa auringon valossa. Kuvan näkeminen herättää tunteen: tuolla haluaisin olla minäkin, yksin ajatusteni kanssa. Haluaisin tuntea oman ruumiini fyysisen rasituksen kottelemuksessa, kokea luonnon parantavan mahtavuuden.

”Kyllä täällä sopii oleskella”, kirjoitti kortissa rovaniemeläinen valokuvaaja Lyyli Autti yli 60 vuotta sitten. ”Parhaat

terveiseni täältä Pallastunturilta. Olen sisareni kanssa täällä hiihtelemässä. / —/ Kun paljon pehmeää lunta vielä täällä, oli oikein hauska kiertäin, kaartain laskettaa alas. / —/ Maailma voi todella olla kaunis, on kuin joka päivä olisi ihana pyhäpäivä.” Hanna-sisar yhtyi omassa kortissaan tuntemattoman runoilijan sanoihin: ”Ken laakson pohjasta uskaltaa tuntureille, hän ihme-maailman nähdä saa, tuntureilla.”

Tuohon aikaan talvi postikorteissa kuvattiin hyvin samankaltaisena kuin nykyäänkin. Talvi on kaunis – ja se liittyy Lappiin, jota usein romantisoidaan ja eksotisoidaan varsinkin saamelaisien kuvaamisen kautta. Lapin matkailullinen imago on pitkälti ollut saamenväriäinen, toteaa Jorma Lehtola. Joulupukin ohessa saamelainen ihminen värimaailmoineen on Lapin myyntivaltti puolen vuosisadan takaiseen aikaan unohtuneena reliikkinä: paimentolaisena, joita Suomessa ei enää ole, tai kotasukkaana, joista viimeisetkin todellisuudessa muuttivat taloihin 1960-luvulla. Jarkko Saarinen puhuu Lapin tuottamisesta etnisenä maisemana. Se on maisema, jonka merkitykset on tuotettu matka-kirjallisuudessa ja matkailumainonnassa.

Turistit kokevat talvea hiihtäen, lasketellen, koiravaljakolla tai porolla ajaen, ja kaikkea tätä on kuvattu myös postikorteissa. Matkailun tulevaisuuden näkymät ovat Lapissa valoisat, toteavat Arto Haveri ja Asko Suikkanen kirjassa *Se on sellainen seutu ja sellainen maa*, ja niin tuhannet ja taas tuhannet turistit välittävät talven viestiä ja ”ihmemaaailmaa” postikorteissa eteenpäin.

Aivan toisenlainen talvi näyttäytyy Lapin kuvaajan, Marja Vuorelaisen dokumentaarisissa valokuvissa saamelaisista. Hänkin tuli kaukaa, mutta seisautui vuonna 1957 Enontekiölle – ja jäi. Vuorelaisen kuvissa talvi on läsnä yhtenä vuodenajoina. Talvi ei ole toiminnan kohde vaan talvessa toimitaan siinä kuin kesänsäkin. Vuorelaisen kuvissa on arkipäivän alleviivaamattomuutta, arjen runoutta. Hän kuvasi paljon naisten ja lasten elämää; nais-

Winter in a Photograph – Holiday for the Tourist, Daily Routine for the Locals

MERVI AUTTI

On a postcard of the Finnish Tourist Association from 1942, three figures are skiing in the landscape of Pallastunturi Fell as captured by photographer R. Schauman. The gentle fells in the shadow in the foreground are picturesquely rounded. Farther back is a fell of sharper definition in bright sunlight. The picture arouses the feeling “I would like to be there, too, alone with my thoughts. I would like to feel my body tested by physical strain, to experience the curative grandeur of nature.”

“Yes, this is certainly a nice place to spend time”, wrote Lyyli Autti, who worked as a photographer in Rovaniemi, on the card over 60 years ago. “All the best from Pallastunturi Fell. I’m here skiing with my sister. / —/ With lots of soft snow still here, it was fun to zigzag our way down the hills. / —/ The world can really be beautiful, it’s as if everyday were a wonderful holiday.” Her sister Hanna cited the words of an unknown poet on her card: “Whoever has the courage to go up into the fells from the valley will see a land of wonder.”

At that time, winter was described on postcards much as it is now. Winter is beautiful – and is associated with Lapland, which is often romanticized and exoticized, particularly through descriptions of the Sámi. Jorma Lehtola observes that the touristic image of Lapland has long been colored by Sámi culture. Along with Santa Claus, the Sámi and their world of color have been a strong selling point for Lapland, although the image invoked is a relic from half a century ago: a nomad, who no longer exists in Finland, or a person living in a tepee, which the last Sámi left for houses in the 1960s. Jarkko Saarinen speaks of producing Lapland as an ethnic landscape. It is a landscape whose meanings have been produced in the touristic literature and advertisements.

Tourists experience winter skiing, driving dog teams and riding in reindeer-drawn sledges, and all of this has been depicted

on postcards. The future of tourism is bright in Lapland, as Arto Haveri and Asko Suikkanen observe in the book *Se on sellainen seutu ja sellainen maa* [That’s the type of country it is], and, indeed, thousands upon thousands of tourists transmit the message of Lapland as a “wonderland” on postcards.

One sees a very different winter in the documentary photographs of Marja Vuorelainen, an artist who photographed Lapland. She, too, came from far away but stopped in Enontekiö in 1957 – and stayed. In Vuorelainen’s photographs, winter is present as one of the seasons. It is not a focus of activity but a time when people go about their business much as they do in summer. Her pictures reflect the unpretentiousness of the work-a-day world, the poetry of everyday life. Much of her work deals with the life of women and children, women’s continuous work and bustle. In one photograph of late winter, a woman from Kautokeino is gathering clean and frozen laundry from a rack of birch branches on which pots and

Postikortti Pallastunturilta, Suomen Matkailijyhdistys.

📷 R.Schauman foto.

Postcard from Pallastunturi Fell, Finnish Tourist Association.

Kautokeinolaisen lapinkentän kevättalvista elämää.

Life in late winter in Kautokeino's Lappish camp.

☒ Marja Vuorelainen, Johti Sápmelaccat ry:n kokoelmat Collections of Johti Sápmelaccat

ten jatkuvaa työntekoa ja puuhaa. Eräässä kevättalven kuvassa kautokeinolainen nainen kerää puhtaita ja jäätyneitä pyykkejä suongereista, lomittain laitetuista koivunrungoista, joissa riippuvat myös talousastiat ja kuivalihat. Taustalla on kodan muotoinen polttopuubarasto, jota jotkut turistit olivat erehtyneet luulemaan kodaksi. ”Marja Vuorelainen ei ollut maiseman kuvaaja. Hän tuntuu olleen liian kiinnostunut kuvaamaan pohjoisen ihmisen ja luonnon välisiä suhteita. Ja silti katsoessani hänen valokuviaan ajattelen maisemaa – toista, joka on meidän ulkopuolellamme ja toista, joka on sisällämme”, sanoo Jorma Puranen Vuorelaisen kuvista.

Matti Saanion valokuvissa ilmenee Vuorelaisen kuvien tapaan yhteisössä saavutettu luottamus. Myös Saanio tuli ”ulkoapäin”. Hän on keskeinen hahmo sen tien varhaisena raivaajana, joka Suomessa johti valokuvauksen hyväksymiseen kuvataiteen tekemisen välineenä, toteaa Leena Laakso. Saanio tunnetaan erityisesti pohjoisen elämän kuvaajana 1950-luvulta lähtien.

Saanion ensimmäisen valokuvateoksen *Musta talvi, valkea kesä* (1966) etukannessa pientilan pihassa istuva karhukoira tarkkailee ympäristöä. Kuva on otettu porstuasta käsin, sisältä. Teoksen valokuvat ovat graafisia, musta-valkoisuudessaan dramaattisen ekspressiivisiä. Välisävyjä on vähän. Kuvateos on suora ja konstailematon kunnianosoitus menneen elämän arjelle. Se ei sääli. Kuvakertomusten välissä soljuu Paavo Rintalan filosofoiva teksti. Kuvissa ”—/ näette monien talvien pitkän pimeän, raskaan kuin horros, näette nääntyneitä hevosia ja ihmisjäsenien uupumusta, mutta näette myös iloa”.

Lyyli Auttin, postikortin lähettäjän, omassa arkisessa valokuvaajan työssä Rovaniemellä talven kuvaaminen ei ollut itsetarkoitus. Talvi oli hänen kuvissaan läsnä siinä kuin kesäkin. Turistina Pallastunturilla hänen talvikokemuksensa ei ollut sen huonompi eikä parempi kuin alkuperäisen talvi; se oli erilainen. Paavo Rintala kirjoittaa: ”Kun lumi tulee ja te yhtätte siinä ketun jäljet tai hirven jäljet, seurakaa niitä: ne johtavat teidät useimmiten pois ajatusta eksyttävästä melusta; seurakaa niitä empimättä: ne johtavat teidät lähemmäs itse ajatusta.” Siinä ajatuksessa voivat kohdata arjen ja pyhän kokijat.

☒ YTM Mervi Autti on jatko-opiskelijana Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa. ”Pohjoisen talven valo kutsui minut jo toisen kerran etelästä takaisin pohjoiseen. En nimittäin kestä sikäläistä talvea.”

pans and jerky are also hanging. In the background is a woodshed shaped like a tepee, which some tourists have mistaken for a real tepee. Commenting on Vuorelainen’s photographs, Jorma Puranen remarks: ”Marja Vuorelainen did not photograph landscapes. She seems to have been too interested in photographing the relation between people and nature in the North. And yet, when I look at her pictures, I think of the landscape – one which is outside, another which is inside of us.”

Like Vuorelainen’s, Matti Saanio’s photographs reflect the trust he has earned in the community. Saanio was also ”an outsider”. As Leena Laakso observes, he is a central figure, an early pioneer in clearing the path that led to the photograph being accepted in Finland as a means of doing art. Saanio is particularly well known for his pictures of life in the North since the 1950s.

On the cover of Saanio’s first work of photographs, *Musta talvi, Valkea kesä* [Black winter, White summer] (1996), a bear dog sitting in the front yard of a small farm is observing its surroundings. The picture is taken from the porch, from inside the house. The photographs in the work are graphic, dramatically expressive in their black and whiteness. There are few tones in between. The book is a direct tribute to everyday life in a life now past. It does not try to evoke pity. Amid the pictorial narrative run the philosophical words of Paavo Rintala. In the pictures ”—/ you see the long darkness of many winters, heavy as slumber; you see starving hordes and the exhaustion of human limbs, but you also see joy”.

For Lyyli Autti, who sent the postcard, photographing winter was not an end in itself in her everyday work as a photographer in Rovaniemi. Winter was present in her pictures just as much as summer. As a tourist on Pallastunturi, her experiences of winter were no better or worse than those of a native; they

were different. As Paavo Rintala writes: ”When snow comes and you see fox or elk tracks, follow them: they will most often lead you away from the noise that muddles your thoughts; follow them without hesitation: they will lead you closer to thought itself.” This is an idea offering an opportunity for those experiencing everyday life and a holiday to come together.

☒ Mervi Autti, M.Soc.Sc., is a graduate student in the Faculty of Art and Design at the University of Lapland. ”The light of the northern winter has drawn me back to the North for the second time already. I simply can’t stand the winters down South.”

Haveri , Arto & Suikkanen, Asko: Onko Lapilla alueena tulevaisuutta? – Linjakumpu, Aini & Suopajarvi, Leena (Toim.): Se on sellainen seutu ja sellainen maa. Erot, vastarinta ja uuden politiikan vaatimus Lapissa. Rovaniemi: Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 44, 2003, 171 – 194. Laakso , Leena: Matti Saanio ja Pohjoinen – reportaaseista taiteeksi. - Järvinen, Jukka & Räisänen, Arja-Liisa & Siitari, Pirkko & Viikuna, Jussi (Toim.): Pohjoinen valokuva. Dokumenttivalokuvaus Pohjois-Suomessa.	Pohjoinen Valokuvakeskus: Kustannus-Puntsi, 2000, 65 – 85. Lehtola , Jorma: Taiteilijapuheenvuoroja. – Hanni, Suvi & Lempeä, Pirjo & Lohiniva, Leena & Pääkkönen, Marjo (Toim.): Dislocations Siirtymiä. Oulu: Pohjoinen valokuvakeskus, julkaisu nro 6 / Rovaniemen taidemuseo, 1997. Puranen , Jorma: Mytologia ja typologia. Marja Vuorelaisen Lapin valokuvista. – Vuorelainen, Marja: Lapin kuvat. Pohjoisen valokuvakeskuksen julkaisuja I. Kansanelämän kuvauksia 32. Helsinki: SKS, 1990. Saanio , Matti: Musta talvi, valkea kesä.	Helsinki: Otava, 1966. Saarinen , Jarkko: Matkailu, paikallisuus ja alueen identiteetti. Näkökulmia Lapin matkailun etnisiin maisemiin. – Tuominen, Marja & Tuulentie, Seija & Lehtola, Veli-Pekka & Autti, Mervi (Toim.): Pohjoiset identiteetit ja mentaliteetit. Osa I Outamaalta tunturiin. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisuja C. Katsauksia ja puheenvuoroja 17 ja 33. Inari: Kunstannus-Puntsi, 1999, 81 – 94. Vuorelainen , Marja: Lapin kuvat. Pohjoisen valokuvakeskuksen julkaisuja I. Kansanelämän kuvauksia 32. Helsinki: SKS, 1990.
--	--	---

Taide talvessa

Art in Winter

Timo Jokela: *Terra Firma – lujalla pohjalla*. Luulaja, Ruotsi 2002

Timo Jokela: *Terra Firma – Solid Ground*. Luleå, Sweden 2002

📷 Timo Jokela
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

Taidetta lumesta ja jäästä kaamoksessa

SUSANNA VUORJOKI

Lumirakenteita käytetään talvisissa valokuvanäyttelyissä, kuten Pyhätunturilla Tunturin taidepajan *Kuvagalleriassa*, jossa on ollut esillä paikkakuntalaisten kotialbumikuvia. Valokuvat on kiinnitetty jäälevyn taakse.

Snow constructions are used in winter photograph exhibitions, such as that at the *Kuvagalleria* [Picture Gallery] of the Pyhätunturi Art Workshop, where the personal albums of local residents have been on display. The photographs have been attached to the back of the slabs of ice.

Elina Rissanen 2002,
Talvitaiide-arkisto
Winter Art archive

Lappi on lumen, jään ja kaamoksen valtakuntaa, jossa talven antimia on hyödynnetty mielikuvituksellisesti niin urheilussa kuin kulttuurissakin. Tarjolla on muun muassa jäägolfia, lumilento-palloa, lumisotakilpailu ja lumesta tehty drive-in-teatteri, johon saavutaan moottorikelkalla. Joka vuosi lumirakennelmia ja talvisia taidetapahtumia nousee enemmän ja enemmän ympäri maakuntaa. Esittelen tässä kolme esimerkkiä talven taidetarjonnasta, joissa lumella, jäällä ja kaamoksella on keskeinen osa. Tapahtumat ovat olleet edistämässä lappilaista talvitaiidekulttuuria sekä jää- ja lumiosaamista. Lähteenä olen käyttänyt talvella 2002–2003 ilmestyneiden lappilaisten sanomalehtien artikkeleita, tapahtumien kotisivuja sekä järjestäjiltä saatuja tietoja.

Lapin yksi tunnetuimpia talvinähtävyyksiä lienee *Kemin Lumilinna*. Se on massiivinen linnamainen lumirakennelma, joka sijaitsee aivan Kemin kaupungin keskustassa. Linna on ympäröity lumimuurilla, josta kohoaa korkeita torneja. Sen sisäpuhalla löytyy näyttelytiloja, lumiravintola, -hotelli sekä -kappeli, jossa on vuosien varrella vihitty kymmeniä hääpareja. Lumilinnassa on

tarjolla erilaisille yleisöryhmille suunnattua ohjelmaa ja näyttelytiloissa on esillä niin lasten kuin ammattitaiteilijoidenkin taidetta. Taiteen ohella Lumilinnassa on tarjontaa erityisesti lapsiyleisölle. Lapsille on toteutettu ohjelmallisten aktiviteettien lisäksi myös lumiliukumäki, lumipallomeri ja lumilabyrintti.

Lumilinnan toiminnasta vastaa Oy LumiLinna Kemi Snow-Castle Ltd, joka toimii Jäänmurtaja Sampo -osakeyhtiön tytäryhtiönä. Kemin kaupunki omistaa edellä mainittujen yhtiöiden osakekannasta 100%. LumiLinna-yhtiö hoitaa lumilinnan myynnin, markkinoinnin ja kaiken muun toiminnan lukuun ottamatta rakentamista, josta vastaa Kemin kaupunki. Kemin ensimmäinen Lumilinna rakennettiin vuonna 1996. Linna oli silloin maailman suurin. Ensimmäinen ja toinen Lumilinna toimivat ilman pääsymaksua ja ne saavuttivat yhdessä huimat 643 000 kävijää. Viimeisen kolmen vuoden aikana kävijämäärä on vakiintunut noin 100 000 henkilön vuositasolle. Linna on lisännyt Jäänmurtaja Sampon ohella Kemin vetovoimaisuutta ulkomaalaisten ja lapsiperheiden talvimatkailukohteena. Helsinki Congress Bureauun tekemän tutkimuksen mukaan matkailijan paikkakunnalle jättämä rahamäärä on noin 110 – 185 euroa vuorokaudessa.

Kemin Lumilinnan ansioksi voidaan katsoa Lappiin voimakkaasti levinnyt lumirakentamisbuumi, jonka kasvu ei näy loppua. Linnat ovat nostaneet paitsi lumirakentamisen tasoa myös rakentajien ammattitaitoa, kun rakentamisesta on saatu käytännön kokemusta ja tietoa lumen ominaisuuksista. Myös lumirakentamisnormit ovat syntyneet Kemin Lumilinnan myötävaikutuksella.

Skábmagovat – Kaamoksen kuvia -kulttuuritapahtuma on järjestetty vuodesta 1999 Inarissa. Kyseessä on alkuperäiskansojen kulttuuria tai alkuperäiskansoista tehtyä kulttuuria sekä kaamosajan luontoa käsittelevä tapahtuma. Kaamoksen kuvia esittelee aiheita seminaarien, elokuvien ja valokuvien keinoin.

Art from Snow and Ice in the Heart of Winter

SUSANNA VUORJOKI

Lapland is a realm of snow, ice and *kaamos* – the dark heart of winter. Here everything that winter has to offer has been used imaginatively in sports and art alike. These include ice golf, snow volleyball, snowball fight competitions, and a drive-in theater for snowmobiles that is made out of snow. Every winter sees more and more snow structures and winter art events, and these are spread more throughout the province. I will present examples of what winter has to offer in which snow, ice and *kaamos* play a key role. These events have contributed to the winter art culture in Lapland as well as to ice and snow expertise in the province. This paper draws on newspaper articles, the home pages of events and information obtained from event organizers.

One of the best-known winter attractions in Lapland is the *Snow Castle* in Kemi. It is a massive structure located right in the center of the town and surrounded by a wall of snow with several high turrets. Inside the castle walls, one finds exhibition space, a snow restaurant and hotel, as well as a chapel, in which tens of couples have been wed over the years. The Snow Castle offers programs for different segments of the public, and the exhibition areas show the work of children as well as professional artists. The Snow Castle has also invested effort in seeing to it that children enjoy themselves. In addition to organized activities, they have hills to coast down, a snowball sea and a snow labyrinth to play in.

The Snow Castle is run by Oy LumiLinna Kemi Snow-Castle Ltd., which is a subsidiary of the Icebreaker Sampo limited holding company. The town of Kemi owns 100% of the stock in the two companies. SnowCastle Ltd. handles sales, marketing and all other operations with the exception of construction, which is the responsibility of the town of Kemi. The first snow castle in Kemi was built in 1996, when the castle was the larg-

est in the world. The first and second castles operated without charging entrance fees and attracted a phenomenal 643 000 visitors. Over the last three years, the number of visitors has evened off at around 100 000 annually. The castle has increased the attraction of the icebreaker Sampo as well as of Kemi as a winter destination for foreigners and families with children. According to a study carried out by the Helsinki Congress Bureau, a tourist spends about 110 – 185 euros a day in a community.

The Kemi Snow Castle has inspired a boom in snow construction in Lapland that shows no signs of slowing. The castles have not only raised the standard of snow construction but also enhanced the professional skills of those building them as practical experience of building and knowledge of the properties of snow have accumulated. In addition, the castle has given rise to snow construction standards.

The cultural event *Skábmagovat – Kaamoksen kuvia* [Skábmagovat – Reflections of the Endless Night], has been arranged annually since 1999 in the village of Inari. It is an event dealing with the culture of indigenous peoples or culture created about indigenous peoples as well as with nature during *kaamos*. Skábmagovat presents topics in seminars, films and photographs. The event features Sámi films and focuses on the culture

Arttu ja Terttu -pallot ovat *Kemin Lumilinnan* maskotteja ja osa lapsille suunnattua ohjelmatarjontaa.

The snowballs Arttu and Terttu are the mascots of the *Snow Castle* in Kemi and part of a range of activities for children.

Lumilinnan kuvapankki
SnowCastle image bank

Kaamoksen kuvia -tapahtumassa lumirakentamista on sovellettu *Revontuliteatteri*ksi nimetyssä ulkoilmaelokuvateatterissa.

In the Skábmagovat event snow construction has been used to make an outdoor movie theater called the *Revontuliteatteri* [Northern Lights Theater].

📷 Veikko Väänänen 2000, Lapin Kansan kuva-arkisto
Lapin Kansa image archive

Saamelaiselokuvien lisäksi vuosittain paneudutaan myös muiden alkuperäiskansojen kulttuuriin. Tapahtumissa on nähty elokuvia muun muassa Havajilta ja Kanadasta. Tapahtuman pääjärjestäjä on Saamelaistaiteen Tuki ry – Sámi Dáidaga Doarjjasearvi rs, jonka tavoitteena on tehdä tunnetuksi saamelaista taidetta. Yhdistyksen vuonna 1998 käynnistämän projektin tuloksena Inarin kirkonkylään saatiin kaamosajan kulttuuritapahtumien sarja. Muita tapahtuman järjestäjiä ovat Kaamoksen kuvia tuki ry – Skábmagovat sekä Siidassa toimivat Saamelaismuseum ja Ylä-Lapin luontokeskus.

Kaamoksen kuvien yhtenä keskeisenä tapahtumapaikkana toimii vanhan saamelaismuseon alueelle lumesta rakennettu 120-paikkainen *Revontuliteatteri*, jossa elokuvat heijastetaan lumesta tehdylle valkokankaalle. Elokuvateatterin kattona on tähtitaivas ja joskus taivaalla loimuavat revontulet täydentävät elokuvanautintoa. Revontuliteatterin kylmimmät elokuvaelämykset on koettu yli neljäkymmenen asteen pakkasessa porontaljoilla päällystetyillä lumipenkeillä istuen. Tapahtuman yhteydessä on

järjestetty muun muassa kaamosaikaisen valokuvauksen kurssi talvi- ja revontulikuvauksen ammattilaisille. Tapahtumatarjonnassa on huomioitu myös lapset ja nuoret. Tapahtuman kävijämäärä oli vuonna 2003 noin 3700 kävijää.

Pellossa on järjestetty vuodesta 1999 alkaen kansainväliset Blue Ice Art -jääveistokilpailut. Helmikuun aikana järjestettävään viikon pituiseen tapahtumaan osallistuu pääasiassa ammattitaiteilijoita: kuvanveistäjiä, jääveistäjiä ja taidemaalareita. Kilpailuun valitaan kaksikymmentä joukkuetta, joihin kuuluu 2–4 jäsentä. Kilpailu järjestettiin vuonna 2003 cup-muotoisena ja se ulottui ensi kertaa myös Pellon lähikuntiin Tornionlaaksossa ja myös Ruotsin puolelle. Tapahtuman pääjärjestäjä on Blue Ice Art Pello Oy. Yhteistyötä tehdään paikallisten yritysten, kuntien sekä Ruotsin puolella toimivan aikuiskoulutuskeskus Utbildning Nordin kanssa.

Yleisöllä on mahdollisuus seurata jääveistoa ja teosten valmistumista kilpailun kuluessa. Valmiit teokset muodostavat jäisiä veistospuistoja. Jääosaamista on kehitetty järjestämällä aiheeseen liittyvää koulutusta. Blue Ice Art Pello Oy on tuotteistanut jäätä kilpailun järjestämisen ohessa: se myy jääkoulutusta, jääveistoksia sekä luonnonjäättä, jota onkin Pellossa saatavilla ympäri vuoden. Jää nostetaan puhdasvetisestä järvestä keväällä, kun jää on paksuimmillaan ja se varastoidaan maastossa myöhempää käyttöä varten.

KM Susanna Vuorjoki toimii projektipäällikkönä The Snow Show – talvitaiteen koulutusprojektissa Lapin yliopistossa. "Ensimmäinen lumoa minut joka syksy. Kipakassa pakkasessa kävely on nautinnollista lumen narskuessa jalkojen alla. Pakkanen tuoksu ihmeelliseltä."

of other indigenous peoples as well, including films from Hawaii and Canada. The principal organizer of the event is Saamelais-taiteen Tuki ry – Sámi Dáidaga Doarjjasearvi rs [Friends of Sámi Art], whose aim is to make Sámi art better known. A project begun by the Friends of Sámi Art in 1998 succeeded in arranging a series of cultural events during kaamos in the village of Inari. Other organizers include Skábmagovat – Kaamoksen kuvia tuki ry [Skábmagovat – Reflections of the Endless Night], the Sámi Museum Siida and the Northern Lapland Nature Center.

One of the principal venues of the Skábmagovat event is the 120-seat *Revontuliteatteri* [Northern Lights Theater]. In the theater, built of snow on the grounds of the old Sámi outdoor museum, movies are projected on a screen made of snow. The roof is the open starry sky above and occasionally the Northern Lights flashing in the heavens enhance the cinematic enjoyment. The coldest experiences in the Revontuli Theater have been movies shown at forty degrees below zero with the audience sitting on snow benches covered with reindeer hides. Skábmagovat has been accompanied by a course in photography for those with a professional interest in photographing winter and the Northern Lights. Children and youth have also been taken into account in planning the range of events. Some 3700 people took part in the event in 2003.

Since 1999, Pello has been the venue for the international *Blue Ice Art* ice sculpting competition. The one-week event, organized in February, attracts mainly professional artists: sculptors, ice sculptors and painters. Twenty teams of 2 to 4 members each are chosen to take part in the competition. In 2003, the competition was arranged as a cup and was extended for the first time to municipalities near Pello in the Tornio River Valley, including those on the Swedish side of the river. The principal organizer of the event is Blue Ice Art Pello Oy. The event

relies on cooperation with local businesses, municipalities and Utbildning Nord, an adult education center in Sweden.

The public have the opportunity to follow ice sculpting and the creation of the works in the course of the competition. When complete, the sculptures form icy sculpture parks. Ice expertise has been developed by providing training on the subject. In addition to organizing the competition, Blue Ice Art Pello Oy has succeeded in making ice a viable product: it sells ice training, ice sculptures and natural ice, which is available in Pello year round. Ice is harvested from a clean lake in spring when ice is at its thickest and is stored outdoors in appropriate locations for later use.

Susanna Vuorjoki, M.Ed., is the director of The Snow Show Education Project at the University of Lapland. "The first snowfall every autumn enralls me. Walking in crisp cold air is a delight with the snow crunching underfoot. The smell of the cold is amazing."

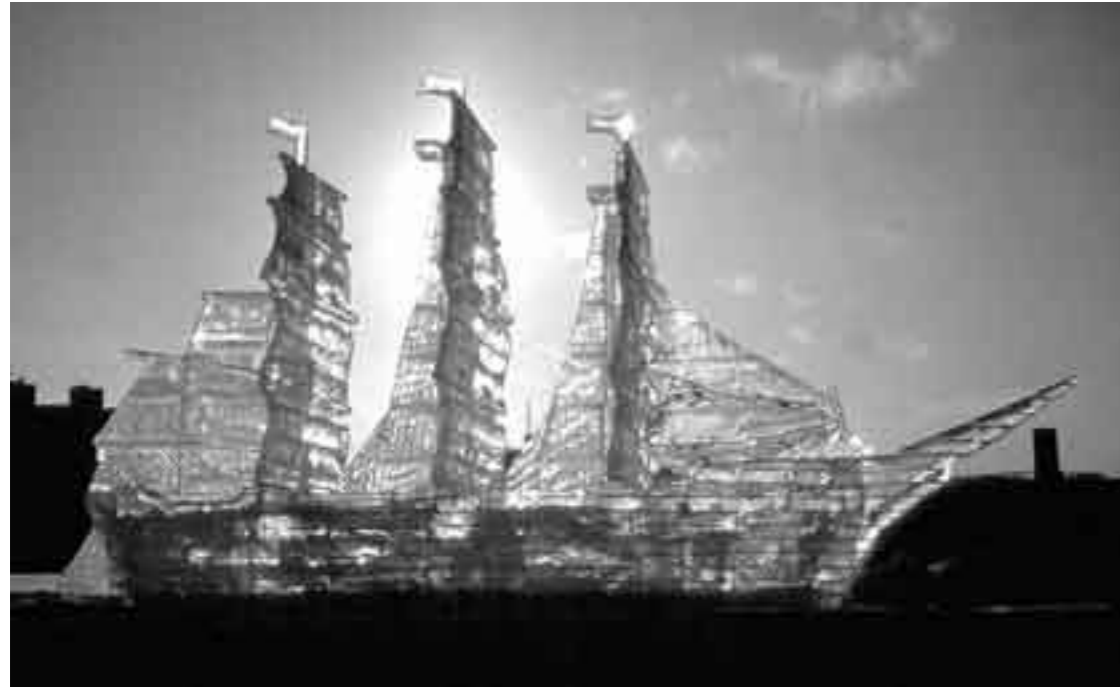
Blue Ice -tapahtuma on edistänyt jääveiston osaamista Lapissa.

The *Blue Ice* event has done much to promote ice sculpting in Lapland.

📷 Jukka Lampinen 2003, Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Talviset veistotapahtumat

JUHANI LILLBERG

lista voi tehdä helposti suuria kokonaisuuksia ja yllättää katsoja tekemällä pienistä asioista suuria. Toki tarvitaan myös taitoa ja oivallusta, kykyä yhdistellä asioita uudella tavalla ja tajuta uuden materiaalin erityisluonne.

Heräte suomalaisen lumiveistoon on täytynyt hakea muualta: Japanista, Kiinasta, Kanadasta ja jopa Keski-Euroopasta. Quebecin talvikarnevaalin historia Kanadassa on yli sadan vuoden mittainen. Hokkaidolla Japanissa paikalliset ihmiset päättivät myös jo kauan sitten tietoisesti katkaista ankaran talven ja ottaa runsaasta lumesta ilon irti. Talven 2003 Sapporon lumifestivaali on järjestyksessä 54. festivaali. Ja ympäri koko Hokkaidon saarta on joka vuosi tammi-helmikuussa toinen toistaan kiinnostavampia lumi- ja jääfestivaaleja, joilla kullakin on omat erityispiirteensä.

Sapporon lumifestivaali on edelleen maailman suurin talvitapahtuma. Yli kaksi miljoonaa ihmistä ihastelee vuosittain uskomattomia lumiluomuksia ja tuhannet ihmiset osallistuvat itse omilla veistoksillaan talvisen fantasian luomiseen. Festivaali ei kuitenkaan ole pelkkää fantasiaa. Se on samalla myös monipuolinen kulttuuritapahtuma. Sapporon asukkaat ovat vuosien mittaan nähneet keskellä kotikaupunkiaan maailman lähes kaikkien kuuluisten rakennusten julkisivut lumesta tai jäästä tehtynä. Rakennukset toimivat samalla taustakulissina erilaisille taide- ja yleisötapahtumille. Myös lastentapahtumat kuuluvat olennaisena osana Sapporon festivaaliin, kuten muihinkin vastaaviin talvitapahtumiin.

Sapporon lumifestivaalin keskeisenä osana on kansainvälinen lumiveistokilpailu. Vastaavia lumi- tai jääveistokilpailuja tai symposiumeja on joko omana taidetapahtumanaan tai talvistapahtumien yhtenä osana vuosittain yli kolmekymmentä eri puolilla maailmaa. Niistä kukin toimii omalla konseptillaan. Yhteistä niille on tapahtumien julkisuus, monipuoliset kulttuuri-

Talvi on täynnä elämyksiä. Maissa, joissa talvi on lyhyempi kuin meillä Suomessa, on siitä osattu nauttia kautta vuosikymmenien. Talvitapahtumat ovat olleet yhtä yleisiä ja suosittuja kuin kesäiset karnevaalit. Viime vuosina, lopultakin, myös Suomen on vallannut ennennäkemätön kiinnostus lumen ja jään käyttöön taiteessa, koristelussa, rakentamisessa ja talvisissa leikeissä.

Lumitaide on leikkiä valoilla ja varjoilla. Puhtaan valkoinen materiaali on parhaimmillaan selkeinä muotoina. Varjot värittävät veistoksen ja tuovat muodot esiin. Lumitaide on myös leikkiä mittasuhteilla. Halvasta ja helposti työstettävästä materiaa-

Jääveistoa Sapporon lumifestivaalissa Japanissa.

Ice sculpture at the Sapporo Snow Festival in Japan.

© Juhani Lillberg

Winter Sculpting Events

JUHANI LILLBERG

Winter is full of experiences. In countries where the winter is shorter than it is here in Finland, people have known how to enjoy the season for decades. Winter events have been as common and popular as summer carnivals. In recent years, Finland has finally come around and witnessed an unprecedented interest in the use of snow and ice in art, decoration, building and winter games.

Snow art is playing with light and shadow. The pure white material is at its best in clear shapes. Shadows color sculptures and bring out shapes in relief. Snow art is also playing with proportions. The cheap and easily shaped material can be readily fashioned into large entities which surprise the viewer by making little things big. Of course, skill and insight are required, as is the ability to combine things in a new way and to realize the special properties of the new material.

Finns have had to go out and get the inspiration for snow sculpting from elsewhere – Japan, China, Canada and even Central Europe. The history of the winter carnival in Quebec in Canada goes back over 100 years. On the island of Hokkaido in Japan, the local people also consciously decided a long time ago to interrupt the harsh winter and enjoy the wealth of snow on their island. The 2003 Sapporo Snow Festival is the 54th to be organized. And every year, in January and February, throughout the island there are snow and ice festivals, each more fascinating than the last, and each with its own special character.

The Sapporo Snow Festival is still the world's largest winter event. Over two million people come to it annually to admire the unbelievable creations, and thousands contribute to this winter fantasy by creating their own sculptures. Yet the festival is not mere fantasy. It is a rich cultural event. Over the years, the residents of Sapporo have seen the facades of nearly all the famous buildings in the world recreated in snow and ice right in

Lumijulkisivu Sapporon lumifestivaalissa Japanissa.

Snow facade at the Sapporo Snow Festival in Japan.

© Juhani Lillberg

the center of their city. The buildings also serve as the backdrop for different artistic and public events. Children's events are an essential part of the Sapporo festival, as they are in many other comparable winter events.

One of the focal events in the Sapporo Snow Festival is the snow sculpting contest. Over thirty similar snow or ice sculpting contests or symposia are organized annually around the world either as events in their own right or as part of a winter festival. Each event is organized in keeping with its own design. What they have in common is the publicity of the event, extensive cultural links, an international focus and a close relation between the sculptors and the public while the sculptures or other structures are being created. The development and coordination of these events is the responsibility of the cooperative organization

Henk van Bennekum & Digna van Week, Hollanti / Holland: *Purje – Tuuli* [Sail – Wind] Rovaniemi 1993

📷 Juhani Lillberg

kytkennät, kansainvälisyys ja veistäjien tiivis yhteys yleisöön veistosten tai rakennelmien tekovaiheessa. Tapahtumien kehittämisestä ja koordinoinnista vastaa Quebec Cityssä Kanadassa vuonna 1986 perustettu alan yhteistyöjärjestö, *Association Internationale de Sculpture sur Neige et Glace*, jota on pitkään johdettu Suomesta.

Kansainväliset lumi- ja jääveistokilpailut ovat suosittuja yleisötapahtumia ja samalla prosessiluonteisia mitä parhaita taidekasvatusta. Miljoonat ihmiset pääsevät niiden avulla tutuksi veistotaiteen eri suuntausten ja kulttuurierojen kanssa. Veistämiseen saattaa liittyä leikkimielisyyttä, mutta veistäjät ovat ammattitaitelijoita ja hetkellisyydestä huolimatta kilpailut ja teokset ovat heille yhtä arvokkaita kuin heidän pysyvämpi taiteensa. Itse asiassa maailmalla alkaa jo olla talvitaiteen ammattilaisia.

Lumi- ja jääveistotapahtumat ovat hyvä esimerkki talvisista innovaatioista. Ala on kehittynyt ja mahdollisuudet kehittää sitä ovat edelleen rajattomat. Suomessa lumi- ja jäätaide hakee vielä muotojaan. Rovaniemellä ja Kemijärvellä 1980-luvulla alkanut kansainvälinen talvitaide oli silloin vielä ajastaan edellä. Nyt kun on uudelleen päästy vauhtiin, ala kehittyy nopeasti meille tyypillisellä, joskus hulluuteen saakka ulottuvalla innostuksella ja valtavalla halulla keksiä uutta ja kehittää työtä helpottavaa tekniikkaa. Suomessa ei voi olla Sapporon, Harbinin ja muiden megatapahtumien kaltaisia yleisömääriä ja rahoitusmarkkinoita, mutta oma konsepti on löydettävissä vaikkapa painottamalla enemmän taiteeseen kuin festivaalihuumuun. Näin on tapahtunutkin.

👤 Juhani Lillberg on Lapin yliopiston hallintojohtaja. Hän on myös kansainvälisen lumi- ja jääveistoliiton Association Internationale de Sculpture sur Neige et Glace presidentti ja yli 20 vuoden ajan ollut veistäjänä, tuomarina ja järjestäjänä mukana talvisissa veistotapahtumissa eri puolilla maailmaa.

founded in 1986 in Quebec City, the *Association Internationale de Sculpture sur Neige et Glace*, which for a long time has been managed from Finland.

International snow and ice sculpture competitions are popular public events and, as process-oriented activities, examples of art education at its best. They provide millions of people with the opportunity to learn about the different schools within the field of sculpture and to experience culture differences. Sculpting might embody a playfulness but sculptors are professional artists and, despite their transitory nature, the competitions and works are just as important to them as more permanent art. In fact, the world already has professionals in winter art.

Snow and ice events are good examples of winter innovations. The field has made progress and the prospects are limitless. In Finland, snow and ice art are still searching for their proper form. The international winter art that began in Rovaniemi and Kemijärvi in the 1980s was ahead of its time. Now that we have got going again, the field is developing rapidly. We can see a perhaps typical Finnish enthusiasm bordering on madness, and an extreme desire to come up with something new and to develop technology to make the work easier. Finland cannot match Sapporo, Harbin and other megaevents in number of visitors and financing but our own design can be found by, for example, stressing art more than festive commotion. This has in fact already happened.

Juhani Lillberg is Director of Administration at the University of Lapland. He is President of the Association Internationale de Sculpture sur Neige et Glace and for more than 20 years has been involved as sculptor, judge and organizer in winter sculpting events around the world.

Lucie & Noah Meeko, Kanada
Arktinen Legenda [Arctic Legend]
Rovaniemi 1987

📷 Juhani Lillberg

Talvi fantasian ja draaman näyttämönä

MIRJA HILTUNEN

Lilja Kinnunen-Riipisen ulkoilmaesityksissä on tehty pioneerityötä lumisen ja jäisen ympäristön käyttämisestä draaman näyttämönä. Kuva *Mustan Josefin tarinasta* vuodelta 1997.

Lilja Kinnunen-Riipinen's outdoor productions have done pioneering work in using winter environment as a stage for dramatic performances. The picture is from a performance of *Mustan Josefin tarina* [The Story of Black Joseph] in 1997.

📷 Lapin Kansan kuva-arkisto
Lapin Kansa image archive

Lapin läänissä on tuotettu viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana joukko ulkoilmaesityksiä, joissa talvi on noussut päärooliin fantasian ja draaman näyttämönä. Olen tutkinut näitä esityksiä kartoittamalla lehtiartikkeleita sekä haastattelemalla toiminnassa keskeisesti mukana olleita henkilöitä. Aineistoista muotoutui kuva talvisen ympäristön näyttämöllisistä mahdollisuuksista. Talvi on luonut upeat puitteet kymmeneen esityksiin, mutta sen merkitys kokonaisuudelle on lavastusta tärkeämpi. Talvi tuo esityksiin koettavaksi kokonaisen pohjoisen kulttuurin, sen visuaaliset ja toiminnalliset piirteet, sekä siihen liittyvät tarinat ja uskomukset.

Tarkastelen talvea fantasian ja draaman näyttämönä lähinnä Lilja Kinnunen-Riipisen johtaman Talviteatterin tuotannon sekä Pyhätunturin ympäristössä esitettyjen talvitapahtumien kautta. Tapahtumien luojat ovat tehneet Lapissa pioneerityötä talven elementtien esille nostamisessa ulkoilmaesityksissä. Teosten narratiivinen taso liittyy usein juhlahpyhien kansanperinteeseen. Myös uskonto sekä luonnonhenkiin liittyvät mytologiat ovat esitysten ehtymättömänä lähdemateriaalina. Tarinat syntyvät lisäksi ympäristöstä ja luonnonelementeistä: pimeys ja valo, kylmyys ja lumi luovat tarinoille paitsi kehykset, usein myös sisällyksen. Talviteatterissa etenkin metsä ja siihen kietoutuva suomalainen mytologia ovat uskonnollisten teemojen ohella keskeisellä sijalla. Teoksille on luonteenomaista perinteinen, suomalainen sadun tenho.

Yli kymmenen vuoden ajan Pyhätunturilla tuotetun *Noitarumpu* teoksen (vuodesta 2002 *Tulirumpu*) lähtökohtana on ollut alusta alkaen ainutlaatuinen jylhä ympäristö. Itse Pyhätunturi ja paikan tarinat ovat synnyttäneet teoksen idean. Paikkaa ei ole valittu erillisen muualla tuotetun esityksen kulissiksi, se on ollut ensin. Sama lähtökohta on löydettävissä Tunturin taidepajan talveen, lumeen ja jäähän perustuvasta *Turjan taika* esityksestä sekä muista alueella viime vuosina tuotetuista talvisista tapahtumista.

Paikkasidonnainen taide (site-specific) on ollut voimakkaasti läsnä ympäristötaiteen lisäksi erilaisissa happeningeissä sekä performansseissa 1960-luvulta lähtien. Ympäristö ja toteuttamispaikka ovat vaikuttaneet merkittävästi tutkimieni tapahtumien ilmaisuun ja muotoon. Paikkasidonnaisuuden aste vaihtelee luonnollisesti näiden talvisien esitysten moninaisessa kirjossa. Ainoatakaan niistä ei voida luokitella *paikkaa hallitsevaksi* teokseksi. Teokset ovat selkeästi *paikalle ominaisia*; niiden suunnittelussa on otettu huomioon esityksen sopivuus paikkaan. Osaa teoksista voidaan luonnehtia myös *paikan määrittelemiksi*,

Winter as a Stage for Fantasy and Drama

MIRJA HILTUNEN

Over the last two decades, the province of Lapland has been the venue for a range of outdoor productions in which winter has played the leading role as a stage for fantasy and drama. I have studied these productions by collecting newspaper articles on them and interviewing the key people involved. What has emerged from the material is a picture of the potential that the environment here has as a stage. Winter has provided spectacular surroundings for tens of performances but its significance for the whole goes beyond its function as a backdrop. The season imbues the performances with an entire culture of the North. It brings it within reach of the audience, offering them a chance to see what that culture looks like and how it functions and to experience the stories and beliefs associated with it.

I study winter as a stage for fantasy and drama largely through the productions of Lilja Kinnunen-Riipinen's Winter Theater and the winter events performed in the Pyhätunturi area. Those who have created the productions can be credited with pioneering work in highlighting the elements of winter in outdoor performances. The narrative in the works often reflects popular traditions associated with holidays. Religion and the mythologies related to spirits of nature have also proven to be an inexhaustible source of material. In addition, the stories spring from the environment and nature: darkness and light, cold and snow provide not only a framework but also very often content for the stories. In the Winter Theater, the forest and the rich Finnish mythology surrounding it are the prominent theme alongside religious ones. The works are characterized by the charm of a traditional Finnish folk tale.

Noitarumpu [Shaman's Drum] (called *Tulirumpu* [Fire Drum] since 2002), which has been put on for over ten years at Pyhätunturi, has drawn from the very outset on the unique and rugged environment. It is Pyhätunturi Fell itself and its tales

Useissa Kinnunen-Riipisen teoksissa, kuten Hetan *Arktisessa jäädraamassa* Enontekiöllä 1990–1991, lumisen metsä on osa tarinan sisältöä. Uskonnollisten teemojen lisäksi aiheet liittyvät usein myös ihmisen ja luonnonrytmin yhteen kietoutumiseen.

In many of Kinnunen-Riipinen's works, such as this *Arctic ice drama* in the village of Hetta, a snowy forest provides both the setting for the performance and the inspiration for the story. The themes taken up often have to do with how the rhythms of nature and people are interwoven.

📷 Jaakko Alatalo

that have inspired the work. The location has not been chosen as the stage for a work produced elsewhere; it was the site that came first. The same is true for *Turjan taika* [the Magic of Turja], a production of the Art Workshop based on winter, snow and ice, and for other winter events produced in the area in recent years.

Site-specific art has been a focal element in not only environmental art but in different happenings and performances since the 1960s. The environment and the site have figured significantly in the expression and form of the events I have

Rovaniemen maalaiskunnassa useina vuosina toteutettuun Talviteatteriin osallistui satoja lapsia ja nuoria lumisessa metsässä leikkien ja esiintyen.

The Winter Theater that has been organized for many years in the Rural District of Rovaniemi has attracted hundreds of children and young people to play and perform in the snowy woods.

📷 Jaakko Alatalo

jolloin teoksen sen muoto, materiaali ja jopa syntyprosessi ottaa paikan huomioon. Teoksen syntyä edeltää monipuolinen paikkaan tutustuminen ja usein orientoituminen paikan historiaan, tarinoihin ja annettuihin merkityksiin.

Pyrkimys aitoon ja alkuperäiseen on nähtävissä Talviteatterin ja Pyhätunturin taidepajan teosten teemoissa ja toteutuksessa. Ennen kaikkea se näkyy esityspaikan ja ajankohdan valinnassa, talvisessa ympäristössä. Lilja Kinnunen-Riipinen muistelee

Talviteatterin syntymisen lähtökohtia seuraavasti: ”Tajusin, mitä merkitsee kylmän kauneus, mitä on lumi, mitä on se et on pitkään pimeä, miten se puhdistaa ja millä tavalla lavastaa tietyllä tavalla uudenlaisen näkökulman maailmankaikkeuteen. Se on nimenaan lavastus tää valtava pimeys, tää lumen määrä”

Talviteatterin pitkäaikaisen visualistin mukaan haastavinta ovat juuri luonnon asettamat vaatimukset: Kun lunta on monta metriä ja on kova pakkanen, vaatii se ”karua mieltä uppuroida siellä ja tehdä niitä reittejä”. Kaikkein eniten esitykset ovatkin luonnosta riippuvaisia, esimerkiksi tykkilumi ei koskaan voi korvata sitä viimeistelyä, jonka pakkanen ja kuura tekevät. Luonto järjestää aina jännittäviä ja upeita yllätyksiä.

Talvitapahtumien tarjoama kulttuurimatka-iluote pyrkii lähtökohdiltaan ja teemoiltaan tarjoamaan *autenttisuutta*, joka on keskeinen turismiin ja turistitypologioihin liittyvä ilmiö. Kyse on turistille luonteenomaisesta autenttisuuden ja alkuperäisyyden kaipuusta ja tämän kaipuun toteuttamisesta lavastetussa muodossa. Turismin on nähty liittyvän modernin länsimaisen ihmisen elämäntapaan ja moderniin yhteiskuntakehitykseen. Moderni ihminen on menettänyt kosketuksen autenttisuuteen ja aitoon. Vaikka tapahtumat tarjoavatkin autenttisuutta turisteille lavastettuna, on osassa tapahtumissa intentiona myös yleisön, paikallisen yhteisön, tai ainakin tapahtumien toteuttamiseen osallistuneiden henkilöiden aktivointi. Kysymys autenttisuudesta on läsnä myös kiinteäräjaisen taideobjektin muuttumisessa tilalliseksi ja ajalliseksi, *katsojan tulkinnan kautta täydentyväksi* speaktaakkeliksi, joiksi tutkimuskohteitani voi myös luokitella.

Esitysten muodon analyysiin olen soveltanut ajatusta turismista modernina rituaalina. Esitysten rituaalinen siirtymäriitti voidaan kuvata kolmeosaisella rakenteella. Ensimmäinen osa on irtautuminen, joka tapahtuu vaeltamalla suunniteltua reittiä pitkin, virittäytyen talvisen luonnon suuruuden kokemiseen sekä

studied. How site-specific a work is naturally varies across this diverse range of winter performances. Not a single one of them can be considered a work that dominates the site. They are clearly characteristic of the site, and have been planned with due consideration for how well the performance fits the site. Some of the works can be described as defined by the site, with the form, material and even process of creation taking the site into account. The creation of the work requires the artists to familiarize themselves with the site in a diversity of ways and often to develop a sensitivity to the history, stories and meanings associated with it.

A striving to offer something genuine and authentic can be seen in the themes and realization of the productions put on by the Winter Theater and Pyhätunturi Art Workshops. This ambition can be seen above all in the choice of venue and the time, and of the winter environment. Lilja Kinnunen-Riipinen recalls the origins of the Winter Theater thus: “I realize what the beauty of cold means, what snow is, what it means that it is so dark for so long, how it cleanses and how it provides the set for a sort of new perspective on the universe. This immense darkness, all this snow – they are a set.”

According to the long-time visualist of the Winter Theater, the most challenging thing has been the demands which nature

makes. When you have many meters of snow and freezing cold, it takes “a stern spirit to trudge through all that snow and make those paths”. More than anything else, however, the performances are dependent on nature; artificial snow can never match the elegant touches that the cold and frost create. Nature always has exciting and spectacular surprises in store.

As cultural products for the tourist, winter events seek to provide an authenticity in terms of origin and theme, this being a central phenomenon in tourism and tourist typologies. What we are dealing with is the tourist’s natural desire for authenticity and originality and a response to this longing in a staged form. Tourism has been seen as part of the modern western lifestyle and modern societal development. The modern person has lost contact with the authentic and the genuine. Although the events in fact offer staged authenticity to the tourist, the intention in some of the events

Talviset teatterit ovat pitäytyneet teemoiltaan pohjoisessa kulttuuriperinnössä ja ympäristössä. Toisaalta esimerkiksi Tunturin taidepajan Turjan taika -teoksessa yhdistellään ennakkoluulottomasti erilaisia elementtejä, kuten tulilavasteita, puvusteita ja äänentoistoa. Revontulet, pakkasukot ja metsän eläimet ovat draaman aiheita.

📷 Elina Rissanen,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

The themes of the performances in winter theaters have steadily drawn on the northern cultural tradition and environment. Then again, the work *Turjan Taika* [The Magic of Turja], produced by the Fell Art Workshop, boldly combines a variety of elements, such as pyrotechnics, costumes and sound system. The Northern Lights, snowmen and the animals of the forest are some of the subjects in the drama.

Lumirakennuskohteet, kuten *Kemin Lumilinna*, toimivat uusina teatterin, tanssin ja musiikin estradeina. Ehkä sirkus ja katutaide tai taiteidenväliset performanssitkin löytävät vielä niiden lumisiin ympäristöihin.

Snow constructions, such as the *Snow Castle*, function as new stages for theater, dance and music. Perhaps even circus and street art or performances bridging different arts will make their way into these snowy settings.

 LumiLinnan kuvapankki
SnowCastle image bank

sadun ja mytologian maailmaan. Toisessa osassa, liminaalisessa rajatilassa, jossa maailma kääntyy nurin eivätkä tavallisen elämän sosiaaliset säännöt ja suhteet päde tilapäisesti, tapahtuu esitys. Se on usein draaman kohokohta sekä tapahtuman näyttämöllisin osuus. Kolmannessa osassa, liittymisessä, poistutaan usein eri reittiä paikalta ja laskeudutaan sivilisaation ja arjen maailmaan. Yleisö ei vaikuta aktiivisesti tapahtumien kulkuun, vaan sitä osallistutetaan talvisen vaelluksen kautta kokemaan teosta moniaistisesti. Yleisö toimii tärkeänä esitysten elementtinä, osana tapahtumaa. Keskeisimpään rooliin esityksissä nousevat kuitenkin pakkanen ja lumi, talvinen ympäristö ja itse luonto fantasian tai draaman lähinnä korostaessa niitä.

Talvisia ulkoilmaesityksiä ovat tuottaneet useat muutkin tahot kuin Talviteatteri tai Pyhätunturin Taidepaja. Vaikka uudet, kehitteillä olevat talvitapahtumat eivät tarvo Lapissa neitseellistä hankea, on jokainen uusi hanke kuitenkin toivottavasti tahollaan myös auraamassa uusia uria talvitaidemaastoomme. Toiminta upeissa talvisissa puitteissa tarjoaa itsessään rikkaan lähtökohdan erilaisten esitysten toteuttamiselle niin muodon kuin sisällönkin suhteen. Monet tarkastelun kohteena olleet pioneerisetykset kestävätkin edelleen katsetta juuri herkän ympäristösuhteensa vuoksi.

TaL, KM Mirja Hiltunen toimii Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa taidekasvatuksen lehtorina. Hän on kehittänyt performatiivista taiteenstrategiaa osana taidekasvatusta ja pohjoisuuteen sekä talveen liittyvät elementit ovat useiden hänen ohjaamiensa performanssien lähtökohtana. Talvi liittyy myös Hiltusen jatkotutkimukseen, joka käsittelee yhteisöllistä taidekasvatusta pohjoisessa sosiokulttuurisessa kontekstissa.

is to activate the audience, the local community or at least the people involved in putting on the production. Authenticity is also involved when an art object with fixed boundaries becomes a spatial or temporal spectacle complemented by the interpretation of the viewer. The productions I have studied can be classified in these terms as well.

In analyzing the form of the performances, I have applied the concept of tourism as a modern ritual. The ritual transition rite of the performances can be described using a tripartite structure. The first part is detachment, which takes place by walking the planned route, preparing oneself to experience the grandeur of winter nature and a world of tales and mythology. The second part is the liminal state in which the performance occurs - where the world is turned upside down and conventional social rules and relations are temporarily suspended. This is often the high point of the drama and the most dramatic part of the event. In the third part, rejoining, the viewer leaves the site along a different route and returns to civilization and everyday life. The audience does not actively influence the course of the events but is made to experience the work through a variety of senses by the winter journey. The audience functions as an important element of the performances, part of the event. Yet, it is the cold and snow, the winter environment and nature itself that take on the leading role in the performances; the fantasy and drama primarily serve to enhance these.

Many other organizations besides the Winter Theater or the Pyhätunturi Art Workshop have put on outdoor productions. Although the new winter events being designed do not have people trudging through the pristine snows of Lapland, every new project will hopefully leave fresh marks in our winter artistic landscape. Work done in the magnificent winter surroundings offers in and of itself a rich basis for realizing a variety

of performances where both the form and content of the works are concerned. Many of the pioneering works I have studied have stood the test of time and still offer superb visual experiences precisely because of the sensitivity of their relationship to the environment in which they are performed.

Mirja Hiltunen, Lic.Art., M.Ed. is a lecturer in Art Education in the Faculty of Art and Design at the University of Lapland. She has elaborated a performative art strategy as part of her work in art education, and the North and winter are the basis for many of the performances she has directed. Winter is also an important aspect of her doctoral research, which deals with community art education in the northern socio-cultural context.

Adams, E. Public Art. People, projects, process. Leeds and Leicester: Knight & Willson Ltd, 1997.

Hiltunen, Mirja: Arktinen aktio. Eräissä pohjoisissa taidetapahtumissa

vaikuttavat taidekäsitteet yhteisöllisen taidekasvatuksen näkökulmasta. Lisensiaatintyö. Lapin yliopisto. Taiteiden tiedekunta, 1999.

Hiltunen, Mirja & Jokela, Timo:

Jokivalkeat-tulitaidetapahtuma on osa Kamoon Kaamos - kulttuuriviikkoa Rovaniemellä ja kuvainnollinen talveen siirtymisriitti. Tapahtuman tuliteoksia rakentavat eri yhteisöt, järjestöt ja ryhmät opiskelijoista ammattitaiteilijoihin ja harrasteryhmiin.

The Jokivalkeat [River Lights] fire art event is part of the Kamoon Kaamos [Come on Kaamos] cultural week in Rovaniemi and a figurative rite of transition into winter. The works of fire art for the event were built by different organizations, associations and groups whose members range from students to professional artists and enthusiasts.

 Timo Jokela 2002, Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Täälläkö taidetta? Johdatus yhteisölliseen taidekasvatukseen. Rovaniemi: Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisuja D: Opintojulkaisuja. 4, 2001.

Ympäristötaidetta talvessa

TIMO JOKELA

*Päiviön tyttäret. Levitunturi 1998
(osa lumi-installaatiota).*

*Päiviön tyttäret [Päiviö's
daughters]. Levitunturi Fell 1998
(part of a snow installation).*

 *Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive*

Lumi- ja jääveistotaide pohjautuvat itäiseen perinteeseen. Japanilaiset zeniläis-shintolaiset talven muutoshetkien kunnioittamiseen pohjautuvat kylärituaalit lumiteoksineen ja korealais-kiinalaiset juhlat jääveistoksineen ovat muuntautuneet nykypäivien lumi- ja jäätäidefestivaaleiksi ja levittäytyneet ympäri pohjoista pallonpuoliskoa. Talvitapahtumat ovat osaltaan tehneet talvitaidetta tunnetuksi, mutta samalla jähmettäneet lumi- ja jääveiston yhdenmukaistetuiksi kilpailuiksi. Toisaalta koristeelli-

suus ja teknisen taitavuuden osoittaminen, toisaalta formalistinen muotokieli ovat muodostuneet itseään toistaviksi piirteiksi. Tapahtumat ovat irrottautuneet alkuperäisestä luonnonläheisyydestään ja yhteisöllisyydestään. Tylsimmillään lumi- ja jääveistotapahtumat tuottavat talvisia disneylandeja tai modernistisia veistospuistoja, jotka toistavat samaa aihepiiriä Japanissa, Kanadassa, Venäjällä ja Suomessa, kulttuuriin tai sijoituspaikkaansa vilkaisuilla. Parhaimmillaan tapahtumat ovat puolestaan avoimia ja innovoivia tilaisuuksia, joissa etsitään uusia ilmaisutapoja, sisältöjä ja vuorovaikutuskeinoja talvitaiteelle.

Talvitaidetta voi veistotaiteen sijasta tarkastella myös ympäristötaiteen viitekehyksessä. Ympäristö tulee tällöin käsittämään ”virtana”, joka kulkee lävitsemme aineina, aistimuksina, havaintoina, kokemuksina, merkityksinä ja arvoina. Ympäristö ei virtaa pelkästään yksilöissä, vaan koko siinä yhteisössä, joka ympäristöön kulloinkin liittyy. Jokainen paikka, kuten kylä, tori, koulu, kaupunginosa, jopa maisema siinä toimijoiden kokemuksena, on samanaikaisesti ympäristö ja yhteisö. Ympäristötaiteessa ei siis ole kysymys ulkoilmaan sijoitetuista veistoksista vaan ympäristön fyysisen ja kulttuurisidonnaisen olemuksen huomioimisesta teoksen lähtökohtana ja sisältönä. Ympäristötaide siis huomioi sijoituspaikkansa ensinnäkin objektiivisina mittasuhteina, aineina, materiaaleina ja niiden kiertokulkuina, toiseksi subjektiivisina moniaistimuksellisinä kokemuksina ja kolmanneksi intertekstuaalisena, kulttuurissa kerrottuna ja ymmärrettynä paikkana.

Ympäristötaiteilijat ovat käyttäneet talven elementtien, kuten jään, lumen ja pakkasen kiertokulkua, ”virtaa”, teoksissaan. Andy Goldsworthyn paikkasidonnaisissa teoksissa lumi ja jää säilyttävät oman luonteensa osana luonnon kiertokulkua, eivätkä joudu jäljittelemään marmoria tai muuta veistotaiteen tai arkkitehtuurin materiaalia ja sen muotokielen traditiota. Teokset saavat ilmeensä ja olemassa olonsa lumisateesta, joen kasaa-

Environmental Art in Winter

TIMO JOKELA

Snow and ice sculpture as art forms are based on Far Eastern tradition. The Japanese Zen Shinto village rituals, celebrated with works of snow and based on respect for moments of transition in winter, and Korean-Chinese celebrations, with their ice sculptures, have been transformed into the snow and ice festivals we see today and have spread throughout the Northern Hemisphere. Winter events have contributed to making winter art well known but, by the same token, have channelled snow and ice sculpture into standardized competitions. On the one hand, decorativeness and demonstration of technical skill, on the other, a formalistic language of shape have become recurrent features. The events have become detached from their original closeness to nature and community spirit. At their dullest, snow and ice sculpture competitions produce winter Disneylands or modernist sculpture parks that repeat the same motifs in Japan, Canada, Russia and Finland irrespective of the culture or venue. At their best, the events are open and innovative occasions characterized by a search for new forms of expression, new content and means of interaction for winter art.

Winter art can be examined in the framework of environmental art rather than sculpting. Here, the environment has to be understood as a “stream” which goes through us in the form of substances, sensations, observations, experiences, meanings and values. The environment does not flow merely in individuals but in the entire community associated with the environment at any given time. Every place – a village, marketplace, school, neighborhood, and even a landscape as an experience of the actors involved – is at once an environment and a community. Environmental art is thus not a question of sculptures located outdoors but of recognition of the physically and culturally bound character of the environment as the point of departure for and content of a work. In other words, environmental art takes its

site into account, first in terms of objective proportions, substances, materials and their lifespans, second as subjective multisensory experiences, and third as an intertextual place told and understood in the culture.

Environmental artists have used the “flow” of winter elements such as the lifecycle of ice, snow and cold in their works. In the site-specific works of Andy Goldsworthy, snow and ice retain their own character as part of the cycle of nature and are not forced to mimic marble or other material used in sculpting or architecture and its traditions with regard to language of form. The works receive their expressiveness and existence

*Timo Jokela 2003: Jään muisti
(osa jääinstallaatiota),
Kemin Lumilinna.*

*Frozen Memories
(part of an ice installation),
Snow Castle in Kemi.*

 *Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive*

Yksi osa neljän kuvan sarjasta Andy Goldsworthyn *Time*-kirjassa. Juuri jäätynyt joen jää on kestänyt kävelijän painon, mutta hetken kuluttua jää on sulanut ja teos hävinnyt. Siten ympäristön prosessit ovat osa Goldsworthyn teosta.

One of a series of four pictures from Andy Goldsworthy's book *Time*. The ice of a freshly frozen river has withstood the weight of a person walking on it; moments later it melted and the work disappeared. This is an example of how environmental processes form part of Goldsworthy's works.

mista jäistä, yhteen jäätyvistä jääpuikosta tai lumesta, joka sulaa teoksen katselun aikana. Goldsworthyn ympäristötaide edustaa luonnonprosesseja huomioivaa paikkasidonnaista taidetta.

Oma taiteellinen toimintani luonnossa perustuu työskentelelyyn paikan materiaaleilla ja sen antamalla virikkeillä ja sisällöillä. Menen sisään talviseen maisemaan, jolloin ruumiillisuuden ja esteettisen välinen suhde muodostuu keskeiseksi tekijäksi taiteesani. Talveen liittyy myös äänimaailman ja ajan kokemus, pu-

humattakaan kylmyyden ja viiman kosketuksesta. Itselleni taiteilijana, joka työskentelee pääasiassa talven parissa, nämä ajan ja paikan kokemukseen liittyvät ulottuvuudet ovat tärkeitä. En asetu maiseman eteen sen visuaalisena tarkastelijana enkä rajaa näkymää kehyksiin; elän maiseman kokemuksen kaikilla aisteilani. Seuraan siten filosofi Merleau-Pontyn esittämiä fenomenologis-eksistentiaalisia ajatuksia, joissa ruumiillinen oleminen maisemassa on kaiken ajattelun ja siten myös taiteen alkuehto.

Ruumiillista työtä vaativa lumi- ja jääinstallaatioiden teko muuttuu eräänlaiseksi meditaatioksi, jolloin kehon toiminta avaa tien aistimuksille, ympäristön virralle tajuntaan. Tässä pyhäytymisessä, talvisessa aherruksessa, on valon tajumisella keskeinen merkitys. Juuri valon muutokset saavat maiseman itsensä ja siinä olijan mielialan näyttäytymään uudella ja erilaisella tavalla. Talvisten taideteosteni yksi keskeisimmistä ilmaisekeinoista on juuri maiseman valon vangitseminen. Valo ja varjo ovat jatkuvassa muutostilassa: tammikuun keskipäivänä aurinko valaisee maiseman horisontin takaa hohtaen, helmikuussa ensimmäiset säteet synnyttävät ilmassa leijuvissa jääkiteissä halorenkaita, kunnes lumituisku pehmentää maiseman ja hävittää valon ja varjon kontrastit. Vapun aikoihin hanki hohtaa jo keskiyön auringossa. Onnistuessaan lumiveistos vangitsee maiseman oman kauneuden rajaamalla valon katsojalle helpommin havaittavaksi ja tajuttavaksi.

Lumi- ja jääinstallaatiot ympäristötaiteena eivät ole ainoastaan luonnon estetiikkaan liittyviä ilmiöitä. Kuten taide yleensäkin, ne voivat koskettaa ja elävöittää myös yhteisöjen arjen elämää. Omassa taiteessani pyrin tarkastelemaan pohjoista talvea, omaa elämismaailmaani, intertekstuaalisena kertomuksena. Tähän kertomukseen punoutuvat länsimaisen taiteen ja tieteen rinnalle paikallisten ihmisten kertomukset, merkitykset ja to- tuudet.

from falling snow, ice piled up by a river, icicles frozen together or snow that melts as one looks at the work. Goldsworthy's environmental art represents site-specific art that takes the processes of nature into account.

My own artistic activities in nature are based on work with the materials of the site and the inspiration and content these provide. I enter the winter landscape, with the relation between the corporeal and the aesthetic becoming a central factor in my art. Winter also includes experience of the world of sound and of time, not to mention the touch of the cold and the icy wind. The dimensions associated with the experience of time and place are important to me as an artist who mainly works with the winter. I do not stand before the landscape examining it visually nor do I frame what I see; I experience the landscape with all of my senses. Here I follow the phenomenological existential ideas of the philosopher Merleau-Ponty, in which a corporeal being in the landscape is the cradle of all thought and thus art.

The building of snow and ice installations, which requires physical labor, becomes a form of meditation, with the action of the body opening the way for sensory experiences and for the flow of the environment into one's consciousness. In this stopping, in this winter effort, the understanding of light is crucial. It is precisely the changes in light that cause the landscape itself and the mood of the person in it to appear in a new and different fashion. One of the principal forms of expression in my winter works is to capture the light of the landscape. Light and shadow are in a constant state of change: the midday sun of January illuminates the landscape from below the horizon; the first rays of February cast halos around ice crystals suspended in the air until a snow squall comes along, softens the landscape and destroys the contrast between light and shadow. When May comes, the snow-covered land glows in the Midnight Sun. A

Puun ympärille rakennettu jääspiraali on Andy Goldsworthyn *Wood*-kirjassa. Valokuvatessa olennaista on ollut tallentaa oikea hetki, jolloin auringonvalo täydentää teoksen. Mikä on lopulta taideteos: teoksen jäädyttäminen tekona, jääspiraali, valokuva, valokuvakirja vai koko prosessi?

This ice spiral around a tree can be found in Andy Goldsworthy's book *Wood*. In photography, the essential thing is to record the right moment, when sunlight perfects the work. What, ultimately, is the work of art: the act of freezing the it, the ice spiral, the photograph or the whole process?

successful snow sculpture captures the essential beauty of the landscape by framing the light to make the landscape easier for the viewer to observe and understand.

Snow and ice installations as environmental art are not associated exclusively with the aesthetics of nature. Like art in general, they can touch and enliven the everyday lives of communities. In my own art I strive to examine winter in the North, my own experiential world, as an intertextual narrative. The story is

City Käytävä -projekti oli useiden tahojen tempaus, jolla haluttiin osoittaa talvisen ympäristötaiteen mahdollisuuksia Rovaniemen talvi-ilmeen viihtyisyyden lisääjänä. Tapahtumapaikka oli vetoinen ja valoton City-käytävä. Tilaa muutettiin lumielementeillä siten, että syntyi uusia näkymiä, pysähtymispaikkoja ja suojia.

The City Käytävä [City Passage] project was an event organized by a number of different people and organizations in order to demonstrate how winter environmental art could create more pleasant winter face for Rovaniemi. The venue was the normally drafty and unlit City Passage. The snow elements transformed the space, creating new views, places to stop and shelter from the wind.

 Timo Jokela, *Talvitaide-arkisto* Winter Art archive

Talvitaiteessani olen halunnut luoda siteitä pohjoisten kylien asukkaisiin, heidän perinteeseensä, siihenkin, joka heiltä itseltään on mahdollisesti hävinnyt muistoista. Toivon, että teokseni auttavat alueen asukkaita heidän oman elämän ja ympäristön arvojen tunnistamisessa ja pohjoisen identiteetin rakentamisessa. Veistosteni muodolliset aiheet ovatkin usein lähtöisin paikallishistoriasta, kuten tarvekalujen merkintään käytetyistä sukujen ja talojen puumerkeistä, entisten sukupolvien identiteettisymboleista. Soveltaessani merkkejä lumi- ja jääveistoksiin luon nykytaidetta, jossa yhdistyvät talvisen luonnon estetiikka ja paikalliskulttuuria koskettavat tasot. Onnistuessaan taide avaa uusia näkymiä kummankin kokemiseen, ymmärtämiseen ja kehittämiseen.

Usein talvitaiteen tekemiseni on prosessi tai projekti, johon sidon mukaan myös alueen ihmisiä. Teokseni alkaa ympäristöanalyysillä, jolloin kartoitan niitä mahdollisuuksia, joita työskentelypaikallani on.

Lähtökohtana voi olla vaikka paikan sosiokulttuurinen tilanne. Useimmiten aloitan työni kartoittamalla paikan kulttuuriperinnettä ja -historiaa. Oleellisinta on kuitenkin kommunikaatio paikan, sen historian, paikan nimistön ja alueen ihmisten kertomusten kanssa. Toisin sanoen teosteni lähtökohdaksi kerään intertekstuaalisen kertomuksen paikasta ja yhteisöstä. Tähän keräämisprosessiin aktivoituu usein myös paikallinen yhteisö itse. Suurten lumi- ja jääinstallaatioiden tekeminen vaatiikin jo sitten runsaasti yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Talvisella ympäristötaiteella on varmasti tulevaisuutta myös kaupungeissa. Ympäristötaiteellinen lähestymistapa tuo talven, lumen ja jään kiinteäksi osaksi talvikaupunkijattelua ja asukkaiden viihtyisyyden lisäämistä taajamissa. Tapahtumallinen ja performatiivinen ote mahdollistaa talvitaiteen nivomisen ajankoh-taisiin ilmiöihin kantaaottavan, mutta samanaikaisesti iloitteluvan karnevaalitaiteen tavoin. Monien mielestä talvinen ympäristötaide voi olla ”epäpuhdasta” taidetta, jossa taiteellinen luovuus törmää toiminnallisen ja sosiaalisen käytettävyyden vaatimukseen. Itse uskon talvitaiteen olevan hyvä väline uudentyypisen sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti aktiivisen taiteen kehittämiseen: sellaisen uuden paradigman mukaiseen taiteen luomiseen, jota esimerkiksi Suzanne Lacy, Suzi Gablik ja Lucy Lippard ovat teksteissään peräänkuuluttaneet.

 Timo Jokela toimii kuvataidekasvatuksen professorina Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan taidekasvatuksen yksikössä. Hänen erityisalaansa ovat taiteen, ympäristön ja yhteisön väliset suhteet. Hän on ohjannut lukuisia pohjoiseen ympäristöön liittyviä taideprojekteja. Timo Jokela työskentelee myös kuvataiteilijana ja viimeisinä vuosina hän on keskittynyt erityisesti talvitaiteen kehittämiseen.

an interweaving of Western art and science and the narratives, meanings and truths of local people.

In my winter art, I have sought to create bonds with people living in northern villages, their tradition and even that which they themselves have perhaps forgotten. I hope that my works help the people in the region in recognizing the values in their own lives and environment and in building a northern identity. The formal motifs of my sculptures in fact often draw on local history, such as the initials of families and houses that were used to mark everyday objects; these are symbols of the identity of older generations. In using these marks in snow and ice sculptures, I create contemporary art in which the aesthetics of winter nature and dimensions of local culture combine. Successful art opens up new views on experiencing, understanding and developing both.

Often, my winter art is a process or project to which I get people in the area to commit. A work begins with an analysis of the environment in which I survey the opportunities available at the site where I intend to work. The point of departure might be the socio-cultural situation of the site, for instance. Most often, I begin by developing an understanding of the cultural tradition and history of the site. What is most important, however, is communication with the site, its history, the place names and the stories of the local people. In other words, I compile an intertextual account of the site and the community as a basis for my works. This process of collection often prompts active involvement of the local community. In fact, making large snow and ice installations requires a great deal of cooperation with different people and organizations.

Winter environmental art will certainly have a future in the cities as well. The environmental art approach makes winter, snow and ice a permanent part of the winter city mentality and

increases the enjoyment of residents of cities and towns. The event- and performance-oriented approach makes it possible to relate winter art to contemporary phenomenon in the critical but at the same time celebratory manner of carnival art. In the opinion of many, winter environmental art may be “impure” art in which artistic creativity clashes with the demands of functional and social usability. I believe that winter art is a good means to develop a new type of socially, culturally and ecologically active art. This means the creation of an art that adheres to the new paradigm, which Suzanne Lacy, Suzi Gablik and Lucy Lippard, for example, have called for in their work.

 Timo Jokela is a professor of Art Education in the Department of Art Education in Faculty of Art and Design at the University of Lapland. His specialization is the relation between art, the environment and the community. He has run many art projects connected with the northern environment. He also works as an artist and in recent years has focused on the development of winter art.

	Gablik , Suzi: <i>The Reenchantment of Art</i> . London: Thames and Hudson, 1991.	Terrain. <i>New Genre Public Art</i> . Seattle, W.A.: Bay Press, 1995.	Symbiontektestejä. Rovaniemi: Lapin yliopiston menetelmätieteellisiä julkaisuja.
Goldsworthy , Andy: <i>Time</i> . Chronology by Terry Friedman. London: Thames & Hudson, 2000.	Lippard , Lucy, R.: <i>The Lure of the Local</i> . Senses of Place in a Multicentered Society. New York: The New Press, 1997.	Jokela , Timo: <i>Keino kohti pohjoista</i> . Taiteen ja pohjoisen ympäristön suhteen tarkastelua. – Selkälä, Arto & Väisänen, Jani (Toim.): <i>Kulttuuriperintö ja luonto</i> .	Esseitä, puheenvuoroja ja raportteja 1, 2003.
Goldsworthy , Andy: <i>Wood</i> . Introduction by Terry Friedman. New York: Harry N. Abrams, Incorporated, 1996.	Lacy , Suzanne (ed.): <i>Mapping the</i>		Kastner , Jeffrey & Wallis, Brian: <i>Land and Environmental Art</i> . London: Phaidon Press Limited, 1998.
			Know , Minow: <i>One Place after Another</i> . Site-specific and Locational Identity. Cambridge (Mass.): MIT Press, 2002.

Talven kulttuuri

The Culture of Winter

Veden eri olomuodot matkailussa

KARI KINNUNEN

Lumikammia varten lapioidaan ensin lumikasa, jota tampataan kevyesti lapiolla. Lumen annetaan tiivistyä pari tuntia ja sitten painellaan 30 cm pitkiä oksia merkeiksi ja lapioidaan sisusta nukkumatilaksi.

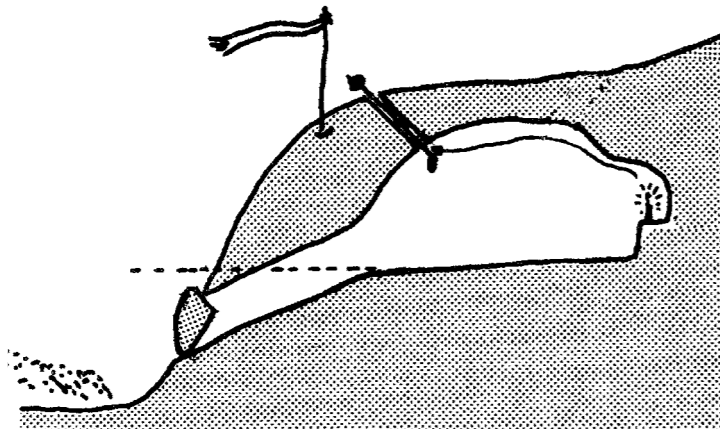
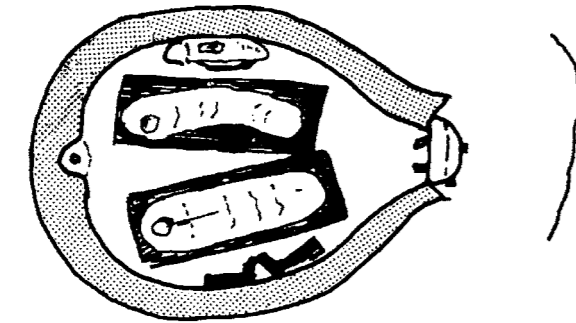
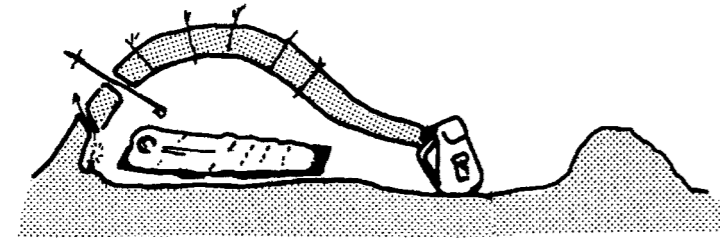
To make a snow dome, one first makes a pile of snow and then packs it down lightly with the shovel. The snow is then allowed to condense for a couple of hours, after which branches about 30 cm long are stuck into it as markers and the inside is hollowed out as a space to sleep in.

✍️ Kalakoski, 1997, 61-67

Lumiluolan voi kaivaa korkeaan kinokseen esimerkiksi kuruun tai joen penkkaan. Lumiluolassa sisäänkäynti on nukkumatilaa alapuolella toisin kuin lumiekiepissä.

A snow cave can be dug into a high drift, for example, in a ravine or the bank of a river. Unlike in other snow shelters, the entrance to a snow cave is below the sleeping space.

✍️ Kalakoski, 1997, 78-87

Suomalaiset ajattelevat usein, että lumi on talvinen haitta. Teknis-taloudellisten kustannuslaskelmien valossa talvi on kielteinen ilmiö. Esimerkiksi monissa puistoissa tai teidenvarsien parkkipaikoilla ei olekaan talvikunnossapitoa. Lumi tarjoaa kuitenkin mahdollisuuksia, joita voisi hyödyntää laajemmin esimerkiksi matkailussa.

Veden, lumen ja jään kokemuksellisuus ja visuaalisuus on hyödynnettävissä, jos osaamme suhtautua niihin vierailijoiden silmin. Monet matkailijat eivät välttämättä tunne veden talvisia olomuotoja ollenkaan. Lapset riemastuvat ensimmäisistä kokemuksistaan lumipalloista ja kukkulankuninkaasta. Joen tai järven jäällä kävely voi olla monille kokonaan uusi kokemus, ja Lapin luonnossa retkeillessä vastaavan hämmästyksen voi kokea, kun kuksalla voi ottaa juomavettä paikasta kuin paikasta. Juomavesi onkin Suomessa matkailuvaltti, koska monissa maissa voi juoda vain pullotettua vettä.

Mitä lumi ja jää ovat merkinneet pohjoisille kulttuureille ja mitä ne merkitsevät nykyään Lapissa? Vesistöt tarjoavat kulkuväyliä kesäisin veneille ja talvisin hiihtoladuille, kelkkareiteille ja jääteille. Asutuksetkin ovat sijoittuneet perinteisesti jokien varsille ja järvien rannoille, ja vesistöt ovat merkinneet myös elinkeinoja, kuten kalastusta, uittoa ja vesivoimaa.

Talvella lumi on veden lähde, jos retkeilijä ei ole kantanut juomavettä eväsrepussaan. Lunta voi laittaa pakkiin tai kahvipannuun ja sulattaa vettä nuotion lämmössä. Lumitutkija ja alkuperäisasukas osaavat ottaa sulatettavan lumen pinnan alapuolta, jossa lumi on puhdasta ja sisältää eniten vettä. Matkailuyrittäjienkin olisi opiskeltava lumen ja jään erityispiirteitä.

Lumi on ollut merkittävä suojautumiskeino kylmyyttä vastaan pohjoisille asukkaille. Sen eristyskyky on puuta vastaava, ja siksi talot suojataan talvisin seinustoille kolatulla lumella. Lumi tarjoaa suojan myös hätätilanteessa, kun on päästävä viimalta ja

The Different Forms of Water in Tourism

KARI KINNUNEN

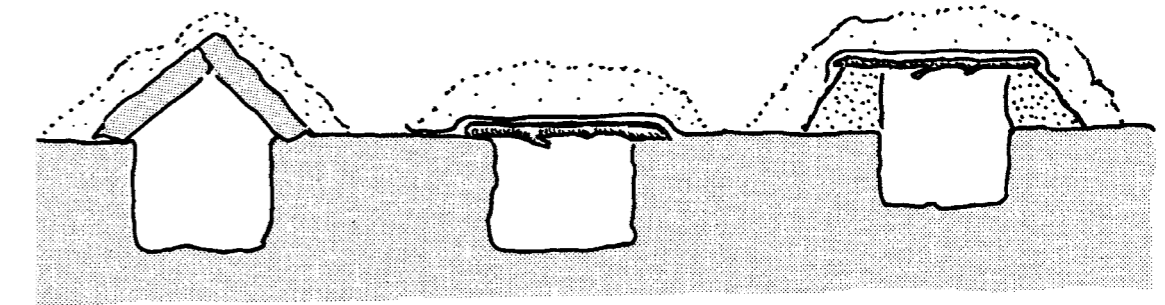
Finns often think that snow is a nuisance. In the light of technical and economic calculations, winter is a negative phenomenon. For example, in many parks and lay-bys snow is not removed in the winter. However, snow offers a number of opportunities that could be better exploited in tourism.

The experiential and visual nature of water, snow and ice can be put to good use if we know how to view them through the eyes of the visitor. Many tourists do not necessarily have any idea what forms water takes in the winter at all. Children are overjoyed the first time they experience a snowball and play king of the castle. Walking on a frozen river or lake can be an entirely new experience for many people, and the fact that you can fill your wooden drinking cup with water just about anywhere when hiking in Lapland can be equally amazing. In fact, drinking water is a strong selling point for tourism in Finland, since in many countries one can only drink bottled water.

What have snow and ice meant for northern cultures and what do they mean for Lapland today? Waterways offer boating routes in summer and ski tracks, snowmobile routes and ice roads in winter. Traditionally, habitation has been located along rivers and on lakes, and waterways have provided a living through fishing, log floating and hydroelectric power.

In winter, snow is a source of water for trekkers who have not brought drinking water with them in their backpacks. One can put snow in a mess kit or coffee pot and melt it in the heat of a campfire. The snow researcher and indigenous person know enough to take the snow to be melted from just under the surface, where the snow is clean and has the highest water content. People working in the travel business would also do well to study the special properties of snow and ice.

Snow has been a significant means of protecting oneself against cold for the inhabitants of the North. Its insulating

LUMILOHKAREET

LAAVUVAATE JA LUNTA

KOROTETUT REUNAT LAAVUVAATE JA LUNTA

Lumikuoppaan voi majoittua jo alkutalvesta. Sen voi kattaa lumiharkoilla, katevaatteella tai oksilla sekä irtolumella. Lumikuoppa on katettava huolellisesti, jotta kuopassa tarkenisi nukkua. Kaikissa lumimajoitteissa on myös oltava tuuletusaukko, jota voi sateessa nuohota auki esimerkiksi suksisauvalla. Hapen riittävyys kokeillaan kynttilällä.

✍️ Kalakoski, 1997, 87-91

One can sleep in a snow hole even in early winter. The hole can be covered with slabs of snow, a cloth or branches, with loose snow then put on top. The snow hole must be covered with care if one is to remain warm enough in it. All snow shelters have to have an opening for ventilation, which can be scraped out using a ski pole when it is snowing. A candle can be used to see if there is enough oxygen in the shelter.

Jääkairalla ja -sahalla tehty avanto uimaria ja elämystä vaille valmis.

A hole in the ice made with an auger and saw – just waiting for a swimmer and the thrill of getting in.

☞ Maria Huhmarniemi,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

tuiskulta piiloon. Lumi kinostuu kuusten alaoksille ja muodostaa suuren kuusen alle suojan, jonka alle mahtuu nukkumaan. Samanlaisia suojaa ovat erilaiset lumirakennelmat, kuten inuittien iglut. Niiden markkinointi ulkomaalaisille matkailijoille on onnistunut hyvin. Myös suomalaiset turistit voisivat olla kiinnostuneita tekemään oman iglun, lumiluolan tai -kiepin, jossa on hyvä ja lämmin nukkua retkipatjalla ja makuupussissa.

Sulapaikka jäätyneessä joessa, jäänlähtö tai paaanjää ovat vaikuttavia näkyjä talvisessa luonnossa. Myös jään eläminen, kuten laajeneminen, huurtuminen tai sulaminen, ovat kiinnostavia ja kauniita ilmiötä. Säästä riippuvien luonnonilmiöiden tuotteistaminen matkailijoiden koettavaksi ei ole kuitenkaan ongelmatonta. Niitä voidaan hyödyntää lähinnä luontokuvina kirjoissa ja korteissa sekä moniaistisina äänestä ja kuvista koostettuina multimedia tai -visio esityksinä. Lumikiteetkin ovat häikäisevän kauniita, ja niitäkin voisi matkailussa hyödyntää uuden media-teknologian avulla. Kun lumikiteitä ei ole kahta samanlaista, lumihiualeen voisi tuotteistaa antamalla jokaiselle matkailijalle kuvan omasta digitaalisesti tuotetusta hiutaleesta, jota kellään muulla ei ole koko maailmassa.

MMT Kari Kinnunen on toiminut Lapin ympäristökeskuksen ja sitä edeltäneen Lapin vesi- ja ympäristöpiirin johtajana vuodesta 1989 lähtien. Hän on toiminut myös kehitysyhteistyötehtävissä Mekong River Commissionin sihteeristössä sekä Nepalissa. Talveä hän pitää oleellisena osana Lapin vuodenaikojen kiertoa ja yhtenä Lapin rikkautena.

properties are comparable to those of wood and this is why houses are insulated by piling snow up around them against the walls. Snow also offers shelter in emergencies, when one has to get out of the wind and storm. Snow drifts on the lower branches of spruce trees, and at the base of a big tree it forms a shelter large enough to sleep in. Various snow structures, such as Inuit igloos, provide similar shelter. The marketing of these shelters to foreign tourists has been very successful. Even Finnish tourists might be interested in making their own igloo, snow cave or snow hole, where it is comfortable and warm to sleep on a camping mattress and in a sleeping bag.

Open water in a frozen river, the spring thaw and layered ice are impressive sights in winter nature. The movement of ice, such as when it expands, freezes or melts, also treats us to interesting and beautiful phenomena. However, turning natural phenomena that are contingent on the weather into products for tourists to experience is not an easy undertaking. The phenomena can be exploited primarily in the form of photographs in books and on cards as well as multimedia or multivision presentations that draw on sound and images and appeal to many senses. Snowflakes, too, are dazzlingly beautiful and can be put to use in tourism through new media technology. Since no two snowflakes are alike, a snowflake could be made into a product where each traveller is given a picture of his or her digitally produced flake, which no one else in the entire world has.

Kari Kinnunen, D.Agr. & For., has been director of the Lapland Regional Environment Center and its predecessor, the Lapland Water and Environment District, since 1989. He has also taken part in developmental cooperation as a member of the secretariat of the Mekong River Commission and in Nepal. He considers winter to be an essential element in the cycle of seasons in Lapland and one of the province's richest resources.

Halonen, Miikka: Ounasjoen vesistön monikäytön kehittäminen: yleissuunnitelma. Rovaniemi: Lapin ympäristökeskus, 1998.

Kalakoski, Mika: Ulkoilijan talviturvallisuus ja lumimajoitteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Ajatus, 1997.

Sivonen, Sari: Tornion-Muonionjoen monikäytön kehittäminen: yleissuunnitelma. Rovaniemi: Lapin ympäristökeskus, 2002.

Lumeen tehty nuotio on elämys monelle matkailijalle. Samoin kahvin keittäminen lumihangen kimpaleesta.

A campfire in the snow is quite an experience for many tourists, as is making coffee by melting and boiling snow.

☞ Liisa Huhmarniemi,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Lumi, jää ja jäätiköt tutkimuskohteina

ANNA SINISALO

Lumikide härmistyy alijäähtyneessä pilvessä. Vesihöyry ja jäätymisydin, esimerkiksi pöly tai merisuolahiukkanen, ovat sen muodostumisen edellytys. Ilman lämpötila, kosteus ja paine määräävät kiteen muodon. Kauneimmat kuusisakaraiset kiteet syntyvät viidentoista asteen pakkasessa, jolloin maanpinnalla on usein noin viisi pakkasastetta.

A snow crystal forms through sublimation in a supercooled cloud. Water vapor and a nucleus consisting of a particle of dust or sea salt, for example, are required for it to form. The air temperature, humidity and pressure all determine the ultimate shape of the crystal. The most beautiful six-armed crystals are formed at -15 C , when the temperature on the ground is usually around -5 degrees.

 Jari Vehviläinen, FINNARP

Lumi ja jää vaikuttavat maapallon ilmasto-olosuhteisiin monella tavalla ja erilaiset syyseuraussuhteet muodostavat monimutkaisen kokonaisuuden. Esimerkiksi puhdas, kuiva lumi heijastaa lähes kaiken siihen osuvasta auringonsäteilystä takaisin ilmakehään ja näin jäädyttää maanpintaa, kun taas merijää estää lämmönvaihdon merten ja ilmakehän välillä. Valtamerten peittämän maapallon vesivaroista vain noin kolme

prosenttia on makeata vettä ja siitä lähes 80 prosenttia on sitoutunut jäätiköihin. Jäätiköt sitovat lämpöä ja tasaavat lämpötilan vaihteluja. Merenpinnankorkeus vaihtelee jäätiköiden koon vaihtelujen mukaan ja jäätiköiden kylmien sulamisvesien virtaukset vaikuttavat jopa merivirtoihin.

Toisin kuin usein luullaan, lumi ei ole jäätyneitä vettä, vaan se syntyy härmistymällä vesihöyrystä suoraan kiinteäksi aineeksi. Lumikiteet muodostuvat alijäähtyneissä pilvissä, joissa vettä esiintyy sen kaikissa kolmessa olomuodossa. Vesihöyry härmistyy ilmassa olevien epäpuhtauksien, kuten erilaisten mineraalien, merisuolahiukkasten ja pölyn ympärille, ja näin syntyy lumikiteitä. Pilven lämpötila ja ilman kosteus määräävät syntyvän lumihitaleen muodon.

Luonnossa esiintyvällä jäällä voi olla hyvinkin erilaisia ominaisuuksia. Joki-, järvi- ja merijäiden rakenne eroaa toisistaan ja niiden koostumus riippuu jäätyneen veden koostumuksesta. Jäätikköjää taas muodostuu lumesta.

Mitä lumi ja jää merkitsevät talven arjelle? Monilla seuduilla paikallisten ihmisten elinkeino on riippuvainen alueen lumipeitteisistä vuorista ja jäätiköistä. Arktisilla alueilla talven suojaava lumipeite on elinehto monille kasveille ja eläimille. Lisäksi lumi ja jää soveltuvat loistavasti virkistyskäyttöön. Lumella ja jäällä on siis suuri merkitys maapallolla vallitseviin olosuhteisiin, ja siksi lumi ja jää ovat myös hyvin monipuolisia ja kiehtovia tutkimuskohteita.

Lumitutkimusta tarvitaan esimerkiksi tulva- ja lumivyöryennusteita laadittaessa, teiden talvikunnossapidossa, talviurheilun kehittämishankkeissa ja ilmastotutkimuksessa. Lumisade on tehokas ilmakehän puhdistaja. Se kerää mukaansa kaasun- sekä hiukkassaasteet paljon paremmin kuin vesisade. Niinpä lumihitaleet keräävät näytteitä ilmakehän koostumuksesta ja epäpuhtauksista matkallaan maahan. Talvinen lumipeite varastoi

Studying Snow, Ice and Glaciers

ANNA SINISALO

Snow and ice affect the Earth's climate in many ways and a variety of feedback effects combine to form a complex whole. For example, clean, dry snow reflects almost all of the sunlight falling on it back into the atmosphere, cooling the surface, whereas sea ice prevents heat exchange between the seas and the atmosphere. Only some three percent of the water resources on our sea-covered planet are fresh water, and nearly 80% of this is frozen in glaciers. Glaciers bind heat and even out variations in temperature. Sea levels vary with the size of the glaciers and the flow of cold water from glaciers even affects sea currents.

Contrary to popular belief, snow is not frozen water but is formed through the condensation of water vapor into solid matter. Snow crystals are formed in supercooled clouds, in which water occurs in all three of its states. Water vapor condenses when it meets impurities in the air, such as various minerals, sea salt particles and dust, and this is what produces snow crystals. The temperature of the cloud and the humidity of the air determine the ultimate shape of the crystal formed.

Naturally occurring ice may exhibit very different properties. The structures of river, lake and sea ice differ and their composition depends on the composition of the frozen water. Glacial ice forms from snow.

What do snow and ice mean in everyday life in winter? In many regions, people's living depends on snow-covered mountains and glaciers. In the Arctic, winter's snow cover provides essential protection for many plants and animals. Snow and ice are also ideally suited for recreational purposes. Snow and ice thus have a considerable significance for the state of the planet and this makes them rich and fascinating objects of research.

Snow research is needed, for example, in compiling flood and avalanche forecasts, winter road maintenance, projects aimed at developing winter sports, and climate research. Falling

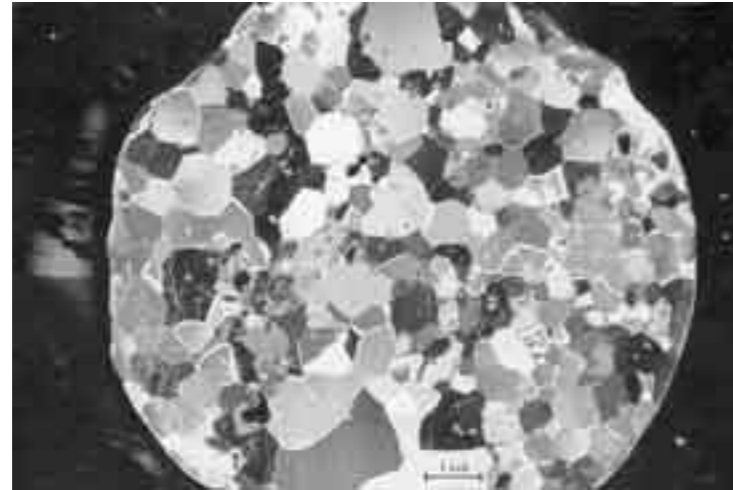

Lumi vaimentaa ääniä, koska lumessa on ilmatiehyitä ja lumipeitteessä on siis paljon ilmaa. Jos lumen lämpötila nousee, tai lumi muuttuu jääksi, äänen vaimennus vähenee. Pakkaslumi narisee siksi että kiteiden sakarat murtuvat. Lumi itkee, kun sen päälle astutaan.

 John Moore, FINNARP

Snow dampens sound, because snow has air ducts and the snow cover thus has a lot of air in it. If the temperature of snow increases, or snow turns to ice, its dampening properties decline. Frozen snow crunches underfoot because the arms of the crystals break. Snow cries when you step on it.

snow cleans the atmosphere efficiently. It collects gas and particulate pollutants much better than rain does. Indeed, snowflakes collect samples of the composition of the atmosphere and impurities on their way to the ground. The winter snow cover

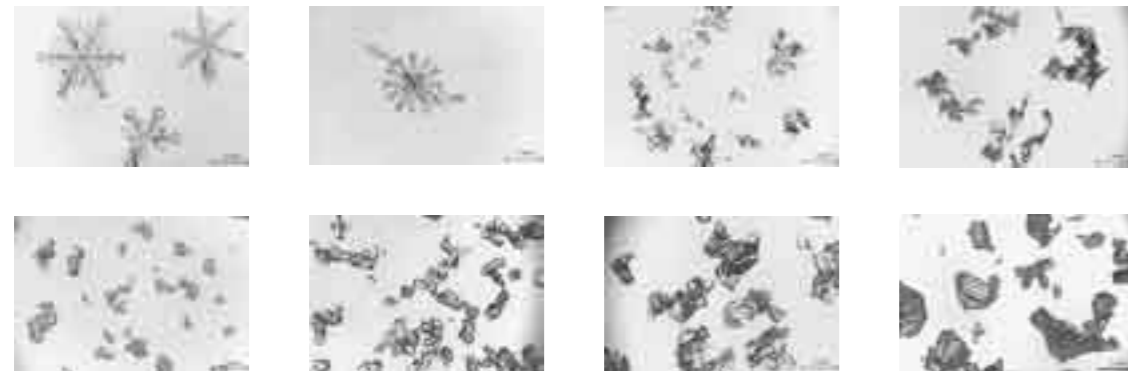

saasteet, joiden pitoisuuksia voidaan mitata myöhemmin lumi-näytteistä.

Joki-, järvi- ja merijäätutkimusta hyödynnetään vesivoiman kehitystyössä, merenkulussa ja merirakentamisessa sekä ilmasto-tutkimuksessa muun muassa seuraamalla ilmastonmuutosten aiheuttamia vaihtelua luonnonjäiden esiintymisessä.

Jäätikkötutkimus on tärkeä osa laajempaa ilmasto- ja saaste-tutkimusta ja sitä sovelletaan muun muassa vesivoimaloiden kehitystyössä alueilla, joilla jäätiköitä esiintyy. Jäätiköt synty-vät useiden ylivuotisten lumikerrosten kasautuessa ja tiivisty-essä, jolloin lumi muuttuu lopulta kiinteäksi jääksi. Jokaisen lumikerroksen mukana jäätikköön varastoituu tietoa lumen satamishetkisistä ilmasto-olosuhteista. Mannerjäätiköiltä kaira-tuista jäänäytteistä on tulkittu ilmastohistoriaa jopa yli 400000 vuoden ajalta ja vanhimmat jäänäytteet ovat miljoonia vuosia vanhoja. Pienien vuoristojäätiköiden jää ei ole läheskään yhtä vanhaa, mutta nekin ovat tärkeitä tutkimuskohteita, sillä ne reagoivat huomattavasti mannerjäätiköitä nopeammin ilmasto-muutoksiin. Niinpä niitä havainnoimalla voidaan seurata niiden esiintymisalueiden sademäärien ja lämpötilojen pitkän aikavälin muutoksia.

FM Anna Sinisalo toimii tutkijana Arktisessa keskuksessa. "Olen jäätikkötutkija ja tutkin Etelämantereen sinisen jään alueita. Vuonna 2003 – 2004 vietän kolmatta kertaa uutta vuotta Etelämantereella telttailen ja jäätä ja lunta tutkien."

Maahan satanut lumihutiatale menettää nopeasti sakaransa ja muuttuu muotoaan läpi talven. Vuosien kuluessa jäätikköalueilla lumi puristuu lopulta jääksi kymmenien metrien syvyydessä. Jää on lunta tiheämpää ja siinä ilma ei pääse enää liikkumaan kiteiden väleissä.

📷 Eija Kärkäs, FINNARP

A snowflake loses its arms quickly when it has fallen to the ground and changes its shape throughout the winter. In the course of years snow in glacial areas compresses into ice at a depth of tens of meters. Ice is denser than snow and air no longer moves between the crystals in it.

stores pollutants, whose concentrations can be later measured by taking snow samples.

Research on river, lake and sea ice is utilized in developing hydroelectric power, maritime traffic, and marine construction. Moreover, climatologists can follow climate changes by studying variations in the occurrence of natural ice.

The study of glaciers is an important part of broader climate and pollution research and is applied, for example, in developing hydroelectric power in areas where glaciers are found. Glaciers are formed where many layers of old snow accumulate and compress, as a result of which snow ultimately changes into ice. With each layer of ice that is formed, the glacier preserves information on the climatic conditions prevailing when the original snow first fell. Ice samples drilled from the Greenland and Antarctic ice sheets have made it possible to interpret the history of the climate going back over 400 000 years, and the oldest samples are millions of years old. The ice in small mountain glaciers is not nearly as old, but these, too, are important sites, for they react much faster to changes in the climate than large ice sheets do. Observations of mountain glaciers reveal long-term variations in precipitation and temperature in the areas where the glaciers occur.

Anna Sinisalo, M.A., is a researcher at the Arctic Centre. "I am a glacier researcher and study the areas of blue ice in Antarctica. In 2003 – 2004, I will be celebrating the New Year in Antarctica for the third time, living in a tent and studying ice and snow."

Jäätikkötutkimus on ajankohtaista ja tärkeää, sillä useimmat jäätiköt ovat sulamassa ja merenpinta nousee kiihtyvällä vauhdilla.

Glacier research is topical and important, because most glaciers are melting and sea levels are rising at increasing rates.

📷 John Moore, FINNARP

Eronen, Matti: Jääkausien jäljillä. Helsinki: URSA, 1991.

Gray, Donald Maurice & Male, David Harold (eds.): Handbook of snow: principles, processes, management & use. Toronto: Pergamon, 1981.

Jones, H. G. & Pomeroy, J.W. & Walker D. A. & Hoham, R.W. (ed.): Snow ecology. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.

Knight, Peter G.: Glaciers. Cheltenham, U.K.: Stanley Thornes, 1999.

LaChapelle, Edward R.: Field guide to snow crystals. Cambridge: International Glaciological Society, 1992.

LaChapelle, Edward R.: Secrets of the snow. Seattle, W.A.: University of Washington Press, cop. 2001.

Lehti, Raimo: Lumihutiataleet ja maailmankuvat. Helsinki: URSA, 1998.

Lind, David: The physics of skiing. Woodbury, N.Y.: American Institute of Physics, 1997.

Paterson, W. S. B.: The physics of glaciers. 2nd ed., Oxford: Pergamon, 1981.

Post, Austin & LaChapelle, Edward R.: Glacier ice. Rev ed. Seattle, W.A.: University of Washington Press, 2000.

Kulttuurien sopeutuminen lumeen ja kylmään

TUULA TUISKU

Alkuperäiskansat ja perinteisiä elinkeinoja harjoittavat kulttuurit ovat sopeutuneet kylmään ja lumeen asumuksineen, kulkuvälineineen ja vaatteineen. Myös kieli ja maailmankuva heijastavat luontosuhdetta. Kun lumen tunteminen on keskeistä poronhoidossa, on saamen kielessä runsaasti lumitermejä. *Guoldu* tarkoittaa tuiskuttavaa ja lentävää lunta ja *njeadgan* peittävää lunta. Myös hangille ja sateille on monta eri käsitettä.

 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Indigenous peoples and cultures engaged in traditional livelihoods have adapted to cold and snow, and developed the appropriate dwellings, means of transportation and clothing in the process. Their language and world-view also reflect their relationship to nature. A knowledge of snow is essential in reindeer herding, and the Sámi language has a wealth of snow-related terms. *Guoldu* is blowing, flying snow, *njeadga* snow that covers. Many terms also exist for different types of snow surfaces and falling snow.

Pohjoisilla alueilla asuvan ihmisen on suojauduttava kylmältä ja lumelta. Vuosisatojen ihmiset ovat tehneet asumuksensa ja vaatteensa paikallisista materiaaleista, jotka toimivat kylmissä oloissa synteettisiä materiaaleja paremmin. Myös lumi itsessään antaa suojaa ja lisäksi helpottaa kulkemista.

Elinkeinot ovat vaikuttaneet asumustarpeisiin. Suurin osa arktisten ja subarkisten alueiden alkuperäiskansoista on ollut nomadeja, jotka ovat eläneet kalastuksella, metsästyksellä, merinisäkkäiden pyynnillä ja poronhoidolla. Merinisäkkäiden pyytäjät ja kalastaja-metsästäjät ovat useimmiten asuneet vuoden aikana vain kahdessa tai muutamassa asuinpaikassa. Talveksi on rakennettu turpeesta, ajopuista, kivistä ja valaanluista turvekammeja, jotka ovat olleet osittain maan alla. Lämmönlähteenä on puuttomilla alueilla käytetty rasvalamppuja. Kesät on asuttu nahoilla vuorattussa teltassa. Lumimaja on laajasta maineestaan huolimatta vain pienellä alueella käytetty asumus. Paimentolaiset ja myös jotkut metsästäjäkansat ovat liikkuneet nautinta-alueillaan jatkuvasti, jolloin siirettävä nahoilla päällystetty kota on palvellut asumuksena. Koska nahkaa pitää suojata kastumiselta, kesäisin on käytetty myös muita materiaaleja, kuten tuolta.

Tuli on tärkeä asia asumuksessa. Vaikka sen ensisijainen merkitys on ollut ruuan valmistamisessa ja veden keittämisessä, on lämpö tärkeä asia myös vaatteiden kuivattamisessa. Puuttomilla alueilla on käytetty merinisäkkäiden rasvaa ja risuja. Monet alkuperäiskansojen tarinat kertovat tulenhengistä, joita ei saa loukata, jotta tulta olisi aina käsillä.

Vaatteiden materiaalina on ollut eri eläinten nahka. Talvella parhaan suojan ovat antaneet poron- ja karibunnahkaiset vaatteet. Myös jääkarhujen, kettujen, oravien ja muiden turkiseläinten sekä lintujen nahkoja on käytetty. Vaatteet ovat usein kaksikerroksisia, joissa alimmassa kerroksessa on karvapuoli sisänpäin. Hylkeen- ja mursunnahkaa on käytetty mielellään kesäisin,

Adaptation of Cultures to Snow and Cold

TUULA TUISKU

People in the North must protect themselves from cold and snow. For centuries people have made their dwellings and clothing from local materials, which function better under cold conditions than synthetic ones. Snow in itself provides protection and also makes traveling around easier.

Occupations have had an effect on the types of dwellings needed. Most of the indigenous peoples in the sub-arctic and arctic areas have been nomads who have lived by fishing, hunting, hunting sea mammals and herding reindeer. Hunters of sea mammals and fisher-hunters generally have only lived in two or three places in the course of the year. For winter they have built sod shelters, partly underground, out of peat, driftwood, stones and whalebone. The source of heat in treeless areas has been blubber lamps. In summer, people lived in tents lined with furs. Despite their renown, snow huts were only used in a small area. Nomads and also some hunting peoples moved around constantly in their areas, a movable tepee covered with skins serving as their dwellings. As skins have to be protected from getting wet, other materials, such as birch bark, had to be used in the summer.

Fire is an important element in habitation. Although its primary significance is in preparing food and boiling water, the heat as such is also important for drying clothes. In treeless areas, the blubber of sea mammals and branches have been used. The tales of many indigenous peoples tell of fire spirits, who had best not be offended if one always wants fire to be available.

Animal skins have provided the material for clothing. In winter, clothing made from reindeer and caribou skin has offered the best protection. The skins of polar bear, fox, squirrels, other fur-bearing animals and birds have also been used. Clothing usually is worn in two layers, with the fur side of the lower layer facing inward. In summer, seal and walrus skins have been

the favorite, because the clothing must also protect its wearer from moisture. Clothes have been practical in style, cut if possible such that sensitive parts of the skin are not exposed to cold and that they are easy to work in.

Suomen kielessä *viti* tarkoittaa kevyttä ja kuivaa pakkaslunta ja nuoska- tai takkilumi takertuvaa lunta. Kuura ja huurre ovat täsmällisiä määritelmiä, mutta kostealle ja märälle lumelle on paljon lähes samaa tarkoittavia sanoja ja murteellisia ilmauksia: sohjo, sohju, loska, losku, mäskilumi, hyy, hyhmä, räntä ja römpsy. Kelirikon aiheuttamaan lumisohjoon liittyvä tunnelautaus on synnyttänyt tarpeen tuoreisiin ja ilmaisuvoimisiin sanoihin.

The Finnish word *viti* means light and dry snow, whereas *nuoskalumi* or *takkilumi* denote snow that sticks. Precise definitions exist for *kuura* 'groundfrost' and *huurre* 'rime', but dozens of synonyms and dialectal expressions are to be found for wet snow, for example. The dirty slush that is everywhere when the snow starts melting in the spring leaves no one cold, and has prompted fresh and expressive words.

 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Moottorikelkkojen käyttöönotto arktisilla alueilla on osa kulttuurien sopeutumista kylmään ja lumeen.

Snowmobiles are one example of adaptation to snow and cold. The tracks of snowmobiles are common in the arctic areas nowadays.

📷 Ville Vuorjoki,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

jolloin vaatteiden on pitänyt suojata myös kosteudelta. Vaatteiden malli on ollut käytännöllinen, leikkauksissa on pyritty siihen, etteivät arat ihon kohdat altistu kylmälle, ja että vaatteissa olisi helppo työskennellä.

Vaatteissa on aina pyritty myös kauneuteen, varsinkin naisten vaatteita on koristeltu erivärisillä nahkapaloilla saaden aikaan mitä kauneimpia kuvioita. Kauneuden lisäksi ommeltaessa on ollut tarkkaa pistojen pienuus ja ompelulangan laatu: saumojen kautta ei saa tulla kylmää ilmaa vaatteiden sisälle. Tärkeätä on ollut myös valita nahka tiettyinä aikoina, sillä nahan lämmönpitävyys vaihtelee eri kuukausina.

Vielä tänäänkin monet alkuperäiskansat käyttävät perinteisiä vaatteita paimentaessaan poroja tai metsästäessä, sillä teollisesti tuotetut vaatteet eivät pysty kilpailemaan käytännöllisyydessä talviaikana. Kun lumi alkaa keväällä sulamaan, kumiset nahkasukat poronahkaisten jalkineiden päällä suojaavat nahkaa kastumiselta. Modernien ja perinteisten vaatteiden yhdistäminen on tavallista: kumisaappaisiin ommellaan poronahkaiset sukat.

Lumelta pitää suojautua myös monin pienin konstein. On tärkeää puhdistaa nahkaiset vaatteet lumesta ennen asumukseen tuloa, jotta lämpö ei sulattaisi lunta ja kostuttaisi nahkaa. Aurinگون kilo lumella voi aiheuttaa lumisokeuden, joten aurinkolaseja on tehty puusta, luusta ja nahoista.

Alkuperäiskansat eivät näe lunta tai kylmyyttä esteenä tai haittana, vaan olennaisena osana elämää. Liikkumisessa päinvas-toin lumesta on vain iloa, sillä lumella liikkuminen joko koirilla tai poroilla on helppoa.

FT Tuula Tuisku on kulttuuriantropologi, joka tutkii pohjoisia yhteisöjä Pohjois-Venäjällä ja Pohjois-Suomessa. Talvi on hänelle kuin elämä itse, osa vuodenaikojen kiertoa, jota ilman ei voi elää. Aikaa, jolloin pitäisi levätä, sillä kesähän on vain varustautumista talveen.

Effort has also always been put into making clothes attractive as well. In particular, women's clothing has been decorated with different colored pieces of leather, resulting in exquisite patterns. Other important features besides attractiveness are smallness of stitches and the quality of thread: seams should not let cold air in. It has also been important to choose the skin at a certain time, as its ability to retain heat varies in different months.

Even today many indigenous peoples wear traditional clothing when tending herds of reindeer or hunting, since commercially produced clothes cannot compete for practicality in the winter. When the snow starts melting in the spring, rubber stockings on top of the reindeer-skin boots prevent the skin from getting wet. Combining modern and traditional clothing is common: people sew socks of reindeer skin to wear with rubber boots.

There are many little tricks for protecting oneself against snow. It is important to clean leather clothing of snow before entering a dwelling, so the heat inside will not melt the snow and get the leather wet. The glare of the sun on the snow can cause snow blindness, so people have fashioned sunglasses out of wood, bone and skins.

The indigenous peoples do not see snow as an obstacle or handicap but as an essential part of life. In getting around, snow is in fact a joy, since travel with dogs or reindeer sledges is easy.

Tuula Tuisku, Ph.D., is a cultural anthropologist who studies communities in northern Russia and northern Finland. Winter to her is like life itself – part of the cycle of the seasons, without which life would be impossible; it is a time when one should rest, since summer is only preparation for winter.

Hyvässä talvikaupungissa jalkakäytävät hiekoitetaan vain osittain, jotta pulkat ja potkukelkat voivat olla käytössä. Talvipyöräilyä voitaisiin edistää auraamalla kevyen liikenteen väylät ennen ajoratoja. Hyvä talvikaupunki on ennen kaikkea kevyen liikenteen kaupunki: mitä kapeampi katu, sitä vähemmän tarvitaan tilaa auratulle lumelle.

In a good winter city, only part of the sidewalks are sanded, so that people can get around using coasters and kick-sledges. Winter cycling can be encouraged by plowing the bike paths before the streets. And, more than anything else, a good winter city is a city for pedestrians and cyclists: the narrower the streets, the less space needed for all the snow that piles up from plowing.

📷 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Talviympäristön estetiikkaa arkkitehtuurissa

KIMMO KUISMANEN

Kansainvälinen ja tyyliltään yhtenäinen rakentaminen sopii yhtä huonosti kaikkiin eri paikkoihin. Lämpimissä maissa ”moderneja” lasirakennuksia jäähdytetään ja kylmissä lämmitetään. Jos kaupalliset yritykset päättäisivät ympäristön suunnittelusta, rakennettaisiin lasikatteisia viherpisteillä ja tekolähteillä varustettuja kauppakeskuksia sekä parkkipaikkoja niiden läheisyyteen.

Pohjoinen ympäristö on suurimman osan vuodesta luminen. Se on huomioitava arkkitehtuurissa jo suunnittelijan pöydällä.

The environment in the North is covered in snow most of the year. In architecture this has to be taken into account already on the designer's drawing board.

 Timo Jokela, Talviarte-arkisto / Winter Art archive

Pahimmillaan talviympäristöjen rakentaminen tarkoittaa ihmisten sulkemista sisätiloihin. Esimerkiksi katetuilla jalkakäytävillä tunne on samanlainen kuin lentokentän tuubissa. Lopulta kattettujen sisätilojen rakentamiseen ei ole edes taloudellisia eikä ekologisia mahdollisuuksia, koska lumialueella asuu noin 750 miljoonaa ihmistä.

Lämpötilan raju vaihtelu kesän ja talven välillä esittää haasteita rakennuttamiselle ja ulkona liikkuville ihmisille. Myös tuuli on erilainen ja erisuuntainen talvisin ja kesäisin. Kesätuuli karkottaa hyttysiä, mutta talvella tuuli jäähdyttää rakennuksia. Pohjoisessa rakennukset tulisikin suojata jäähdyttävältä talvituulelta. Koko Suomessa energiaa voitaisiin tällä tavalla säästää vuodessa ainakin yhden ydinvoimalan tuoton verran. Jokaisella paikkakunnalla olisi kuitenkin tehtävä tuulianalyysi, ja uusien rakennushankkeiden pienoismallit olisi testattava tuulitestauslaitteella paremman mikroilmaston saavuttamiseksi.

Koska Suomen kesä on lyhyt, tulisi talvi huomioida myös arkkitehtuurissa. Arkkitehtuuripiirroksiin olisi piirrettävä lumi mukaan ja suunnittelussa olisi huomioitava talven toiminnot ja rutiinit, kuten talvikalastus tai ikivihreiden ja lumikasojen sijoittamiset. Talven huomioivassa arkkitehtuurissa voitaisiin esimerkiksi rakentaa lumenkeräyskuoppia, jotka ovat kesäisin sadevesialtaita, ja suunnitella katon kaltevuudet, räystäät ja pintamateriaalit sellaisiksi, että lumi kasaantuu itsestään suojiksi talojen reunoille.

Lumen ja tuulen lisäksi valo rakentaa arkkitehtuurin talviilmettä. Valo on ainut pimeässä näkyvä asia, ja siten rakennus on hämärällä ja yöllä kokonaan erilainen kuin päivällä. Kaamoksen arkkitehtuurissa ja kaupunkisuunnittelussa voitaisiinkin leikkiä valaistussuunnittelulla ja valotaiteella. Toisaalta kaupungit ovat hyvin voimakkaasti (ja samalla kalliisti) valaistuja, eikä tuhoavata valosaasteelta näe kunnolla edes tähtiä ja revontulia.

The Aesthetics of the Winter Environment in Architecture

KIMMO KUISMANEN

International and standardized construction is equally ill suited everywhere. In warm countries, “modern” glass buildings are cooled and cold ones heated. If commercial enterprises decided on environmental planning, we would see glass-enclosed green sites, shopping centers with fountains, as well as parking lots nearby. At its worst, winter construction means closing people indoors. For example, the feeling on covered sidewalks is the same as that in an airport tube. Ultimately, the building of enclosed indoor spaces is not economically or ecologically possible, because some 750 million people live in areas that are covered with snow in winter.

The drastic change in temperature between summer and winter presents challenges for construction and for people who have to be outside. The wind, too, is different and blows from different directions in summer and winter. The summer wind drives away mosquitoes but the winter wind drains the heat from buildings. In the North, buildings should in fact be protected from freezing winter winds. In Finland, this would save the energy produced by a nuclear power plant in one year. However, every community should carry out a wind analysis and scale models of new constructions projects should be tested with wind test equipment to achieve a better microclimate.

With summer in Finland a short one, winter should be taken into account in architecture. Snow should be included in plans and designs should give due consideration to winter activities and routines, such as winter fishing or the location of evergreens and piles of snow. Architecture that takes winter into account could, for example, build pits to collect snow that in summer would be pools for collecting rainwater. It would also plan the slope of roofs, eaves and surface materials so that snow would automatically pile up around the buildings and protect them.

In addition to snow and wind, light does much to create the

winter face of architecture. Light is the only thing visible in the dark, and a building is thus completely different at dusk or at night than it is in the day. Architecture and city planning for *kaamos* could well play with the design of lighting and light art. Then again, cities are brightly (and expensively) lit, and this destructive light pollution makes it impossible to get a decent view of the stars or the Northern Lights.

Tradition offers aesthetic and practical ideas for winter and tourism-related architecture. For example, a sod shelter built underground is well protected from the cold and freezing winds. Wilderness cabins can be built on piles so they do not drown in snow or on the ground such that only the roofs can be seen in the snowdrifts. The prototype of ecological construction would be the “bear’s den”, with a sauna in the middle and the sleeping space above the sauna. Tourists would most likely find local

Raahen meriuimala saa päivisin ja öisin kokonaan erilaisen julkisivun. Rakennuttaja Raahen kaupunki ja arkkitehti Kimmo Kuismanen, Ark-Safa.

The seawater swimming pool in Raahen has a wholly different facade by day and by night. Built for the City of Raahen and architect Kimmo Kuismanen, Ark-Safa.

 Kimmo Kuismanen

Perinne tarjoaa esteettisiä ja käytännöllisiä ideoita talvi- ja matkailuarkkitehtuuriin. Esimerkiksi maan alle rakennettu turvekammi on hyvin suojassa kylmältä ja viimalta. Erämökkit voi rakentaa pilareille, jotteivät ne huku lumeen, tai maan tasalle, siten että vain katot näkyvät lumikinoksista. Ekologisen

Talviympäristön esteettisyydestä huolehtiminen on jokamiehen-oikeus ja -velvollisuus. Fyysinen ympäristö myös estää tai edesauttaa sosiaalista vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.

 Susanna Vuorjoki, Talvitaide-arkisto / Winter Art archive

Keeping the winter environment aesthetically appealing is everyman's right and duty. The physical environment can also do much to hinder or encourage social interaction and a sense of community.

rakennuksen prototyyppi olisi ”karhunpesä”, jonka keskellä on sauna ja saunan päällä nukkumatila. Matkailijat kokisivat paikallisen, perinnettä kunnioittavan ja talviympäristön erityisyyden huomioivan matkailurakentamisen luultavasti suuria hotelleja mieluisammaksi.

Lumiveisto on yksi osa talvi-ilmettä, ja luonto itse voi muodostaa lumi- ja jääteoksia omilla ehdoillaan myös arkkitehtuurissa. Lisäksi talven estetiikkaa voitaisiin tuottaa esimerkiksi viherkasvien ja istutusten talvisuojauksilla. Japanissa puut ja pensaat suojataan havusta, bambusta ja oljesta tehdyillä rakennelmilla, mutta mikä olisi niiden pohjoissuomalainen vastine?

Asukkaiden ei tule olla omassa ympäristössään kuluttajia vaan osallisia. Talvisesta kaupunkikuvasta huolehtiminen, kuten jäälyhtyjen ja lumirakennelmien tekeminen, on jokamiehen oikeus ja velvollisuus. Sitten matkailijatkin voisivat kävellä kirkonkylissä ja kaupungeissa ja katsella ihmisten talvea ja talven tapoja – niin kuin mekin kävelemme ja katselemme, kun matkailemme pienissä kylissä ulkomailla.

Kaikkiaan talvi voi antaa asukkaille miellyttäviä arkipäivän kokemuksia ja suunnittelijoille uutta inspiraatiota, kunhan vain suhtaudumme asioihin avoimesti.

TkL Kimmo Kuismanen on Oulussa opiskellut arkkitehti-SAFA, jolla on oma arkkitehtitoimisto. ”Olen ollut mukana Winter Cities -yhdistyksessä ja talvikaupunkikonferensseissa 1980-luvulta alkaen. Toimistoni tekee kaupunkisuunnittelua ja rakennussuunnittelua tavoitteena miellyttävä neljän vuodenajan miljöö. Ainoana arkkitehtitoimistona Suomessa meillä on oma tuulitunneli, jolla voimme testata suunnitelmien kelpoisuuden ankarassa ilmastossa. Olen suunnitellut myös lumirakennuksia Snowhow Oy:lle.”

structures that respect traditions and the special character of the winter environment more pleasant than big hotels.

Snow sculpture is part of the winter scene, and nature itself can create works of snow and ice on its own terms in architecture as well. Moreover, the aesthetics of winter can be enhanced by constructing winter shelters for plants, bushes and trees. In Japan, trees and bushes are protected with structures made of branches of coniferous trees, bamboo and straw, but what would be their equivalents in northern Finland?

Residents of an area need not be its consumers but its participants. Paying attention to the winter image of our cities, by making ice lanterns and snow structures, is everyone's right and duty. Then tourists, too, could walk through our villages and cities and see what winter is like here and what winter customs we have – just as we walk around and look when we travel to small villages abroad.

All in all, winter can offer residents pleasant experiences on an everyday basis and provide designers with new inspiration, as long as we remain open-minded in such matters.

Kimmo Kuismanen, Lic.Tech., a graduate of the University of Oulu, is an architect and member of The Finnish Association of Architects, and has his own firm. ”I have been involved in The Winter Cities Association and the winter cities conferences since the 1980s. My office does city planning and designs buildings, and one of our goals is to create a milieu that is enjoyable in all four seasons. We are the only architectural office in Finland with its own wind tunnel, which allows us to test the soundness of our designs in a harsh climate. I have also designed snow structures for Snowhow Ltd”

Kuismanen, Kimmo: Arkkitehtuuri, ympäristö, muisti. Oulu: Pohjoinen, 2000.

Kuismanen, Kimmo: Ilmastotietoinen suunnittelu ja pienoismallien

tuulitestauslaite. Oulu: Oulun yliopiston Arkkitehtiosaston julkaisu A 28, 2000.

Pressman, Norman: Northern Cityscape. Linking design to climate.

Luonto tekee omia taideteoksiaan huurteella, kuuralla ja lumikinoksilla. Talven huomioivassa arkkitehtuurissa voitaisiin suunnitella paikkoja luonnon taideteoksille.

Nature creates its own works of art in frost and snow drifts. Architecture that takes winter into account could design spaces for nature's art.

 Timo Jokela, Talvitaide-arkisto Winter Art archive

Yellowknife: Winter Cities Association, 1995.

Talvinen ympäristö matkailun näyttämönä

JARKKO SAARINEN

Talveen ja lumiseen maisemaan sisältyy merkittävä osa Suomen matkailun mahdollisuuksista, mikä perustuu maantieteellisten tekijöiden takaamaan paksuun ja riittävän kauan säilyvään lumipeitteeseen ainakin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Kirjassaan *Lumen ja suven maa* Kai-Veikko Vuoristo ja Nina Vesterinen toteavat-

Matti Poutvaaran valokuvakirja *Lappi Lapland* julkaistiin vuonna 1953. Kirjan kuvatestit ovat suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi, ja alussa Lapin läänin maaherra toivottaa ”jokaisen kotimaastamme tai ulkomailta saapuvan vieraan tänne sydämellisesti tervetulleeksi.”

Matti Poutvaara's book of photographs *Lappi Lapland* was published in 1953. The captions in the book are in Finnish, Swedish, English and German, and in the foreword the governor of the province "extends a heartfelt welcome to every visitor from Finland or abroad".

kin lumen ja jään olevan Suomen talvimatkailun mahdollisuuksien ytiminä.

Lumi ja jää eivät matkailussa vielä sellaisinaan takaa menestyviä matkailutuotteita. Itse asiassa ne ja ylipäätään kylmä talviaika ovat pikemminkin muodostaneet ongelmia ja esteitä matkailun kehittämiseksi. Tässä suhteessa muutos on tapahtunut monin osin vasta viime vuosina, ja talven, lumen ja jään hyödyntämisessä on yhä edelleen käyttämättömiä mahdollisuuksia. Kuitenkin jo nyt talvi on Lappiin suuntautuvassa matkailussa taloudellisesti tuottavampi kuin perinteisen huippusesongin muodostanut kesä. Matkailijavirroista kaksi kolmasosaa liikkuu lumettomaan aikaan, mutta Lapin matkailutaloudesta se tuottaa vain yhden kolmasosan. Loput tuloista muodostuvat talviaikaan lumessa ja talvisessa luonnossa tapahtuvista aktiviteeteista. Nykyisin lumi ja jää ovatkin matkailun keskeisiä vetovoimatekijöitä. Ne mahdollistavat monipuolisten luonto- ja kulttuuriaktiviteettien ja elämysten tuotteistamisen sekä talven esteettisten tekijöiden hyödyntämisen ja jatkokehittelyn.

Vaikka talvesta on muodostunut parin viime vuosikymmenen aikana merkittävä matkailusezonki, lumisen ympäristö ei ole matkailullisesti uusi asia. Ensimmäisiä organisoituja hiihtomatkoja Lappiin tehtiin jo 1920-luvulla ja toisen maailmansodan katkaisema kasvu jatkui varsin nopeasti 1960-luvun alkupuolella. Viimeaikainen kehitys poikkeaa kuitenkin määrältään, luonteeltaan ja tuotteiltaan aiemmasta matkailusta. Muutos perustuu monin osin kasvavaan kansainväliseen matkailukysyntään. Sen taustalla on yleinen matkailun globalisoituminen ja uudenlaisen matkailukysynnän syntyminen.

Edellä mainittua muutosta kuvataan matkailututkimuksessa usein siirtymisellä fordistisesta tuotannosta kohti jälkifordistista tuotantoa ja sen mukaista yksilöllistyvää ja uusia elämyksiä etsivää kuluttamista. Matkailussa tämä tarkoittaa siirtymistä mas-

The Winter Environment as a Touristic Stage

JARKKO SAARINEN

The winter and snowy landscape contain a significant amount of Finland's potential as a tourist destination, due to the thick and long-lasting snow cover that our geographical position guarantees, at least in the northern and eastern parts of the country. In their book *Lumen ja suven maa* [The land of snow and summer], Kai-Veikko Vuoristo and Nina Vesterinen in fact assert that snow and ice are the core of Finland's potential as a winter destination.

Snow and ice in tourism do not as such guarantee successful products for travelers. In fact, along with the cold winter, they have sooner been regarded as problems and obstacles to the development of tourism. Here, a change has occurred, but only very recently, and there are still very many unrealized opportunities where the exploitation of snow and ice is concerned. However, winter travel to Lapland is already more profitable than that in the traditional high season of summer. Two-thirds of the total number of tourists who come to Lapland come when there is no snow on the ground, but they account for only one-third of the travel economy in Lapland. The remaining income comes from activities that take place during the winter in snow and in the winter nature. Today, snow and ice are among the most attractive elements for tourists. They make it possible to design products that draw on a rich variety of outdoor and cultural activities and experiences as well as to take advantage of and further develop the aesthetic aspects of winter.

Although winter has become a significant travel season in recent decades, the snowy environment is not really anything new in tourism. The first organized ski trips to Lapland took place back in the 1920s and the growth stifled by the Second World War had resumed and continued quite brisk in the early 1960s. Recent development differs from previous travel in volume, character and the products offered. The change is based

N. Pyykkösen valokuva *Hiihtokilpailuun valmistaudutaan* on Suomen Kuvalehden ja Kotilieden vuoden 1935 yhteistilajien lahjakirjassa *Talvinen Suomi*. Kirja on jaettu kolmeen osaan: Talvi maisemia, Talvisia töitä ja Talviurheilu, jossa kuvataan paitsi hiihtoa myös luistelua, mäkihyppyä ja poroajelua.

N. Pyykkönen's photograph *Hiihtokilpailuun valmistaudutaan* [Preparing for the Skiing competition] can be found in the *Talvinen Suomi* [Finland in Winter], a book sent out as a gift to persons subscribing to both Suomen Kuvalehti and Kotiliesi magazines in 1935. The book is divided into three parts: Winter Landscapes, Winter Work and Winter Sports, the last of which has pictures of not only skiing but skating, ski jumping and reindeer races.

largely on growing international demand in the travel sector. Spurring this growth is a general globalization of travel and the emergence of a new kind of demand in tourism.

This change is often described in tourism research as a transition from Fordist production to post-Fordist and, accordingly, towards consumption that is more individualized and seeks new experiences. In tourism, this means a shift from mass to individual tourism and to products that effectively differentiate different groups of consumers. The difference between "old" and "new" tourism production is not, however, a categorical one; rather, what we have is a new way to productize tourist environments, for example, by combining different elements and services of the natural and cultural environment with one another. Examples of this include the snow hotels that have appeared in recent years; in cultural terms, snow indicates a cold and perhaps partly bleak environment, that is, associations that are the opposite of those generally connected with staying in a hotel.

Kemin Lumilinnassa on yhdistetty monia matkailun vetovoimatekijöitä.

The Snow Castle in Kemi combines many different attractions for the tourist.

 LumiLinnan kuvapankki
SnowCastle image bank

saturismista yksilölliseen matkailuun ja eri kuluttajaryhmiä tehokkaasti erotteleviin tuotteisiin. ”Vanhan” ja ”uuden” matkailutuotannon ero ei kuitenkaan ole kategorinen, vaan kyse on uudenlaisesta tavasta tuotteistaa matkailuympäristöjä esimerkiksi yhdistelemällä erilaisia luonto- ja kulttuuriympäristön elementtejä ja palveluja toisiinsa. Tästä ovat esimerkkinä viime vuosina syntyneet lumihotellit: lumi viittaa kulttuurisesti kylmään ja ehkä osin ankeaan ympäristöön eli päinvastaisiin mielikuviin kuin hotelliyöpyminen.

”Uutta matkailua” ei tule ymmärtää itsenäisenä matkailun muotona. Se on pikemminkin matkailutuotantoon liittyvä laadullinen ja toimintakulttuurinen piirre ja suuntaus. Talvinen luonto eri elementteineen on sen kautta kytkettävissä osaksi kulttuuriympäristöjä ja paikallisuutta matkailun tuotteistamisessa.

Talven, lumen ja jään avulla voidaan yhdistää toisiinsa erillään pidettyjä luonnon ja kulttuurin matkailullisia vetovoimatekijöitä. Esimerkiksi erilaisissa talvitapahtumissa, kuten lumi- ja jääveistofestivaaleissa, yhdistetään monia eri tekijöitä. Lumesta ja jäästä on rakennettu myös hieman pitkäaikaisempia ja vuodesta toiseen toistuvia kohteita matkailun vetovoimatekijöiksi. Ne ovat samalla näyttämöitä matkailutapahtumille ja tilaisuuksille. Esimerkiksi Kemin Lumilinna edesauttaa alueen laajaa matkailukehitystä. Vastaava kohde on Ruotsin Lapin Jukkasjärvi, jonka lumihotelli teattereineen, talvisine rakenteineen ja tapahtumineen perustuu lumen, jään, talvisen maiseman ja paikallisuuden yhdistelyyn ja tehokkaaseen matkailutuotteistamiseen.

Lumesta ja jäästä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista rakentaa lukumäärällisesti kovin monia ”itsenäisiä” kohteita, vaan kehittämiskohteena ovat jo olemassa olevien matkailukeskusten ympäristöt. Tätä työtä on jo joissakin kohteissa, kuten Levillä, tehty. Lumen ja jään työstämisen avulla matkailukeskusten esteettistä ympäristöä on mahdollista parantaa ja muunnella vaihtuvien tarpeiden mukaan. Lisäksi nykytekniikat ehkä mahdollistaisivat lumen ja jään tuomisen uutena, joskin hetkellisenä, attraktiona myös kesäajan matkailuympäristöihin. On huomattava, että lumi- ja jääveistokset ja -rakenteet ovat itsessäänkin teoksia, mutta niillä on myös matkailullista arvoa ja matkailu tuo niille osaltaan yleisöä ja lisäarvoa.

 FT Jarkko Saarinen toimii luontomatkailun professorina Metsäntutkimuslaitoksella ja Lapin yliopistossa. Hän on tutkinut Lapin talvisen luonnon matkailullista vetovoimaa ja paikallisuuden merkitystä matkailun kehittämisessä. Talvi pimeine narskuvine öineen tarjoaa hänelle rauhaa ja pitkiä yöunia.

“The new tourism” should not be seen as an independent form of tourism. It is more of a feature and trend related to quality and the operating culture where tourism production is concerned. Here, winter nature, with its diverse elements, can be likened to cultural environments and locality when designing travel products.

Using winter, snow and ice it becomes possible to combine features of nature and culture that are attractive to tourists but have previously been kept separate. For example, different winter events, such as snow and ice sculpture festivals, succeed in combining many different elements. Snow and ice have also been used to create somewhat longer-lasting attractions, ones that draw tourists year after year. These also function as a stage for touristic events. For example, the Kemi Snow Castle has contributed a great deal to the extensive development of the entire area where tourism is concerned. A similar case is Jukkasjärvi in Swedish Lapland, whose snow hotel, with its theaters, winter structures and events is based on a combination of snow, ice, a winter landscape, and locality along with the creation of very effective travel products.

It does not make sense to build too many independent attractions out of snow and ice, however; development should concentrate on existing travel resorts. This has already been done in some locations, such as Levi. By shaping snow and ice, it is possible to improve the aesthetic environment of travel resorts and modify the environment to meet changing needs. Modern technologies may make it possible to bring in ice and snow as added, if somewhat transitory attractions, in summer environments as well. It should be borne in mind that while snow and ice sculptures and structures are works in themselves, they also have touristic value and tourism in turn provides them with a more extensive public and added value.

 Jarkko Saarinen, Ph.D., is professor of nature-based tourism at the Finnish Forest Research Institute and University of Lapland. He has done research on the attractiveness for travelers of winter nature in Lapland and the meaning of locality in tourism development. Winter, with its dark, crisp nights, offers him peace and quiet and a long night's sleep.

 Lillberg, Juhani: Kansainväliset lumi- ja jääfestivaalit elämysmatkailuna. - Aho, Seppo & Honkanen, Antti & Saarinen, Jarkko (Toim.): Matkailuelämykset tutkimuskohteina. Rovaniemi: Lapin yliopiston matkailun julkaisu B 6, 2001, 83 – 97.

Saarinen, Jarkko: Luonto ”uuden

matkailun” elämysuotannossa: katsaus Pohjois-Suomen luontoon perustuvan matkailun kehitykseen (summary in English). - Saarinen, Jarkko & Jari Järviluoma (Toim.): Luonto matkailukohteena: virkistystä ja elämyksiä luonnosta. Rovaniemi: Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja

Levin Lastenmaassa lumiveistoa on käytetty jo olemassa olevan matkailukohteen kehittämiseen. Taidekasvatuksen yksikön opiskelijat ovat toteuttaneet sinne veistoksia paikallisten tarinoiden ja paikan nimistön pohjalta. Ne palvelevat matkailua ja nostavat esiin perinteitä.

In *Levin Lastenmaa [Children's Land at Levi]*, snow sculpting has been used to further develop an established destination. Students from the Department of Art Education have created sculptures that draw on local tales and place names. The sculptures contribute to tourism in the area and highlight traditions

 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

866, 2002, 11 – 26.

Urry, John: The tourist gaze: leisure and travel in contemporary societies. London: SAGE, 1990.

Vuoristo, Kai-Veikko & Vesterinen, Nina: Lumen ja suven maa. Helsinki: WSOY, 2001.

Lumi ja jää
oppimisympäristönä

Snow and Ice as a
Learning Environment

Lumi- ja jäärakentaminen opetuksessa

KAI RYYNÄNEN

Iglun rakentaminen ja lumen tiivistäminen ovat perusasioita. Lisäksi kurssilla voidaan tehdä esimerkiksi lumiharkkorakentamista tai kaariholveja kohteesta riippuen.

☒ Maria Huhmarniemi,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Building an igloo and compacting snow are basic skills. The course also provides opportunities to build things out of snow bricks or make archways, for example, depending on the particular project.

Rovaniemen ammattikorkeakoulun (Ramk) opetuksen, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan eräänä painopistealueena on kylmien olosuhteiden hallinta. Se tukee eri sovellutuksillaan auto- ja kuljetusalan, rakennusalan, ihmisten hyvinvoinnin sekä matkailun ja siihen liittyvän elämäntuotannon kehittymistä.

Tutkimus- ja kehitystoiminnassa yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena on lumi- ja jää rakennetussa ympäristössä. Lumi ja jää materiaalina sekä rakenteena vaatii runsaasti erilaista tutkimusta. Tutkimusalueita ovat muun muassa lumen ja jään tekniset ominaisuudet, työmenetelmät, yhdistetyt rakenteet sekä lumireitistöt ja niiden kunnossapito. Kehitystoiminta tähtää esteettisten, kokonaistaloudellisesti edullisten ja turvallisten lumi- ja jääympäristöjen tuottamiseen niin matkailuelinkeinolle kuin paikallisille asukkaillekin.

Ramkin tekniikan ja liikenteen yksikössä on usean vuoden aikana annettu opetusta lumen ja jään alueelta. Opetuksen tavoitteena on lisätä tekniikan ja luonnonvara-alan opiskelijoiden valmiuksia suunnitella ja toteuttaa turvallisia rakennelmia ja rakenteita lumesta ja jäästä. Aluksi opetus on ollut tutustumista lumeen rakennusmateriaalina ja oppilaitoksen piha-alueelle on rakennettu joitain lumiteoksia. Myöhemmin lumi- ja jäärakentamisen opintojaksoa on kehitetty. Nykymuodossa lumi- ja jäärakentamisen kurssi on kahden opintoviikon laajuinen jakaantuen teoria- ja käytännönjaksoihin.

Teoriajaksolla opiskelijat perehtyvät muun muassa lumen ja jään tekniisiin ominaisuuksiin, lumirakentamisen viranomais-sääntelyyn, aiempiin rakennuskohteisiin sekä erilaisiin työtapoihin. Lisäksi käydään läpi teknisiä seikkoja, joita tulee huomioda, kun rakennetaan suuria rakennelmia yleisökäyttöön. Kurssin pääpaino on kuitenkin käytännön oppimisessa. Opiskelijat työskentelevät teoriajakson jälkeen oikeissa lumirakennuskohteissa ja pääsevät näin heti soveltamaan oppimaansa käytäntöön. Koh-

Snow and Ice Construction in Teaching

KAI RYYNÄNEN

One focus of the teaching, research and development at Rovaniemi Polytechnic is the control of cold conditions. The applications developed at the institution in this field contribute to progress in the areas of transportation, construction, human well-being, as well as tourism and the experience industry associated with it.

One segment within the research and development activities is snow and ice in the built environment. Snow and ice as materials and as structures require a great deal of different types of research. The areas studied include the technical properties of snow and ice, working procedures, combined structures, as well as snow routes and their maintenance. Development focuses on producing aesthetic and economical snow and ice environments for both the tourism sector and local residents.

The Department of Technology and Transportation at Rovaniemi Polytechnic has taught courses dealing with snow and ice for a number of years. The aim of this instruction is to help students in the field of technology and natural resources improve their skills in designing and implementing safe structures out of snow and ice. Initially, the teaching was familiarization with snow as a material, with snow constructions built in the yard of the school. The course has since been developed and in its present form is two credits in scope with both theory and practice components.

In the theory classes, students study the technical characteristics of snow and ice, official regulations on snow construction, previous sites, as well as different working methods. The course also goes over technical considerations that must be taken into account when building large structures that will be used by the public. However, the focus of the course is on learning by doing. Following the theory component, students work at real snow construction sites and thus get an immediate oppor-

Lumirakennuskohteessa oppiminen on mielekästä, sosiaalista ja hauskaa.

Learning on snow construction sites is meaningful, social and enjoyable.

☒ Niina Ala-Fossi,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Kai Ryyänen,
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

Rovaniemen lumikirkko, 2001. Rakennuttaja Rovaniemen seurakunta. Rakentaja Winter Highlights -projekti / Snowbrick Oy. Rakentamiseen osallistui Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto ja Rovaniemen ammattioppilaitos.

The Rovaniemi Snow Church, 2001. Built for the Parish of Rovaniemi. Built by the Winter Highlights Project / Snowbrick Ltd. Rovaniemi Polytechnic, the University of Lapland and the Rovaniemi Vocational School all took part in the construction.

📷 Timo Haanpää,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

teet ovat vaihdelleet eri vuosina. Lumirakentamista on opiskeltu esimerkiksi *Rovaniemen lumikirkkojen* sekä *Lumen ja jään elämys-teatterin* parissa. Käytännön kohteissa on toimittu yhteistyössä muiden oppilaitosten, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

Ramkissa on tehty yhteistyötä myös Kemin lumilinna organisaation kanssa. Vuoden 1999 – 2000 Lumilinnassa oli käynnissä Ramkin maanmittausopiskelijoiden projekti, jossa he seurasivat talven ajan Lumilinnan käyttäytymistä linnan elinkaaren eri vaiheissa. Talven 2000 – 2001 aikana insinööri Arto Konttila laati opinnäytetyönsä aiheenaan lumirakentamisen työtapojen vaikutus lumen tiheyteen ja tiiveyteen. Opinnäytetyöhön liittyvät kenttäkokeet hän teki Kemin Lumilinnassa, Rovaniemen lumikirkossa sekä Rovaniemen Konttisenpuiston lumiteoksissa. Opinnäytetyön tuloksia on käytetty laadittaessa Lumirakentamisen viranomaisohjeita.

DI Kai Ryytänen toimii lehtorina Rovaniemen ammattikorkeakoulun tekniikan ja liikenteen yksikössä ja hänen yhtenä opetusaineenaan on lumi- ja jäärakentaminen.

tunity to apply what they have learned. The sites vary from year to year and have included the *Rovaniemi snow churches* as well as the *Artic Snow and Ice Theater*. Work at the sites has taken place in collaboration with other educational institutions, businesses and organizations.

Rovaniemi Polytechnic has also worked with the organization running the Kemi Snow Castle. In 1999 – 2000, the Snow Castle was the site of a surveying project in which students monitored the behavior of the snow throughout its lifespan. In winter 2000 – 2001, Arto Konttila, an engineer, wrote his final project on the effect of working methods used in snow construction on the density of the snow. The field tests for the project were carried out at the Snow Castle in Kemi, the Snow Church in Rovaniemi and on the snow sculptures and other works in Konttisenpuisto Park in Rovaniemi. Mr. Konttila's findings have been used in drawing up official guidelines for snow construction.

Kai Ryytänen, M.Sc. (Eng.) is a lecturer in technology and transportation at Rovaniemi Polytechnic, one of the subjects taught being snow and ice construction.

Isossa lumirakennuskohteessa tarvitaan monia tietoja ja taitoja suunnittelusta työkalujen käyttöön ja turvallisuuden varmistamiseen.

A large snow construction project requires many different types of know-how and many skills spanning the process from design to the use of machines and provisions for safety on site.

📷 Timo Haanpää,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Järvinen, Erkki: Lumen ominaisuuksien mittaaminen. Espoo: Valtion teknillinen tutkimuskeskus. Rakennetekniikan laboratorio Hki: Valtion painatuskeskus [jakaja], 1987.

Kilpeläinen, Mikko & Mäkinen, Seppo: Lumen muodonmuutosominaisuudet lumirakenteissa. Oulu: Oulun yliopisto, 2000.

Mäkinen, Seppo. Maailman suurin lumilinna Kemissä 1996: suunnittelu

ja rakentaminen. Diplomityö. Oulun yliopisto, rakentamistekniikan osasto. Oulu, 1996.

Konttila, Arto: Työ- ja tiivistysmenetelmien vaikutus lumirakenteiden lumen tiheyteen. Rovaniemi: Rovaniemen ammattikorkeakoulu, 2001.

Korhonen, Esa: Lumi- ja jäärakentaminen. Diplomityö. Oulun yliopisto, rakentamistekniikan osasto.

Oulu, 1995.

Lääkkö, Matti: Lumirakenteiden suunnitteluohjeet. Diplomityö. Oulun yliopisto, Rakentamistekniikan osasto. Oulu, 2000.

Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL: Lumirakenteiden suunnittelu ja rakentamisohjeet. Helsinki: Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL, 2001.

Yhteisöllinen talvitaideprojekti –tähtäimessä ympäristön esteettisen laadun parantaminen

JARKKO LEHTINIEMI

Winter Highlights -hankkeen tavoitteena oli parantaa Rovaniemen kaupungin talvi-ilmettä monien yhteistyötahojen kanssa. Projekti oli laaja EU-hanke ja siinä vaihdettiin ajatuksia ja kokemuksia Norjan Altan ja Skotlannin Aviemoren kuntien kanssa. Suomen vastuuna kehittämistyössä oli lumiveisto ja -rakentaminen.

The goal of the Winter Highlights project was to improve the winter face of the city of Rovaniemi. This collaborative effort of many different parties was an extensive EU project that included exchanges of ideas and experiences with the municipalities of Alta, in Norway, and Aviemore, in Scotland. Finland's responsibilities in the development work were snow sculpture and snow construction.

📷 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan taidekasvatuksen yksikön yhtenä vahvuusalueena on ollut ympäristö- ja yhteisötaide. Pohjoisen asukkaiden suhde talveen on siksi ollut opetuksen, tutkimuksen ja kehittämistyön huomion kohteena. Talvitaideprojekti on toteutettu projektiopintoina usean vuoden aikana eri yhteistyötahojen kanssa. Kaupunki ympäristönä ja yhteisönä asettaa

omat haasteensa talvitaiteen soveltamiselle ja kehittämiselle. Ihmisen nykyinen elämäntyyli jopa unohtaa talven läsnäolon. Talvi ei sinänsä ole kadonnut minnekään, mutta sen kohtaaminen ei edellytä nykyihmiseltä mitään suurempia toimia. Niinpä varsinkin kaupunkiympäristössä talvi näyttyy väijäämättä kielteisellä ja passiivisena ilmiönä, kun talven esteettisyys unohdetaan. Arkkitehti Tarja Outila onkin muistuttanut, että talvi on loistava mahdollisuus aistivalle ihmiselle, mutta samalla se on rasite teknistyneelle yhteiskunnalle. Talvi ei sinänsä ole ongelma, mutta ongelma muodostuu ihmisen suhteesta talveen.

Kaupungissa toteutettavien yhteisöllisten talvitaideprojektien lähtökohdaksi on, että suhde talveen ja talven estetiikka saa uuden muodon talvitaideprojekteissa, kun ihmiset lähtevät joukkona ulos talven keskelle. Usein projektien tavoitteena on myös aktivoida kyläyhteisöjä tai kaupunkiympäristöjen talvi-ilmeen kehittämisestä kiinnostuneita tahoja. Projekteissa pyritään luomaan taiteeseen perustuva viihtyisä ja toiminnallinen talviympäristö eri alojen asiantuntijoiden yhteistyönä. Kuvataidekasvatuksen osaaminen on noussut projektien yhdeksi keskeiseksi tekijäksi. Innostaminen luovaan työskentelyyn on koettu merkitykselliseksi. Leena Kurjen sanoin: ”innostamisen avulla vahvistetaan solidaarisuuden henkeä yksilöiden ja ryhmien välillä ja tuetaan ihmisiä itse osallistumaan yhteisönsä kehittämiseen.”

Mitä sitten edellytetään toimivalta yhteisölliseltä talvitaideprojektilta? Projekti alkaa aloitus- ja suunnitteluvaiheilla, joissa analysoidaan projektin tarve ja muotoillaan projektin tehtävä ja visio. Jokaisen mukana olevan toimijan on hyväksyttävä yhteinen päämäärä. Lisäksi suunnittelun tavoitteena on työstää tarkka kokonaissuunnitelma, joka sisältää yhteisesti hyväksytyt suunnitelmat sekä fyysisille lumiteoksille että niiden yhteydessä järjestettävälle tapahtumille. Suunnitelmassa tulee kuitenkin olla

The Community Winter Art Project –Improving the Aesthetic Quality of the Environment

JARKKO LEHTINIEMI

One strength of the Department of Art Education at the Faculty of Art and Design of the University of Lapland is its work on environmental and community art. The relation of people in the North to winter has, accordingly, been one focus of teaching, research and development. For many years, project studies have been a forum for doing winter art in collaboration with many different people and organizations. A city as an environment and a community poses challenges of its own to the application and development of winter art. The modern lifestyle even seems to forget the presence of winter. Winter has not gone anywhere, however, and encountering it does not really demand much of the modern person. Thus, particularly in the cities, winter almost automatically comes across as a negative and passive phenomenon, with its aesthetic potential all but forgotten. Tarja Outila, an architect, in fact reminds us that winter is a spectacular opportunity for the sensitive person but, at the same time, a burden for our increasingly technological society. Winter as such is not the problem; it is people's relationship to winter.

The idea underpinning community art projects in a city is that people's relationship to winter and the aesthetics of winter are transformed in winter and winter art events when they go outside in large numbers and interact with winter. One of the aims of any project is also to activate village communities or people and organizations interested in improving the winter face of city environment. The projects set out to create an enjoyable and functional winter environment based on art through collaboration among experts in different fields. Expertise in art education has emerged as one of the crucial elements in such projects. Inspiring people to engage in creative work has proven significant. As Leena Kurki has pointed out: “by getting people interested we reinforce a solidarity between individuals and groups and encourage people to participate in developing communities.”

What then is required for a successful community winter art project? A project begins with start-up and planning phases which analyze the need for the project and elaborates its mission and vision. Every actor involved in the project has to approve its common goals. In addition, the aim of planning is to come up with a detailed overall plan that sets out jointly approved plans for both the physical works of snow art and the events to be organized around them. However, the plans must also be flexible and provide for alternatives to deal with surprising developments.

In planning, the ideas of the individual contributors combine with the views of other planners, providing an outcome that is shaped by interaction. According to Leena Kurki, such an outcome contains “tensions between the individual and collective, the present and the future, and the real and the ideal.” The wishes of sponsors and active organizers should also be acknowledged if cooperation is to be successful, and planners must be aware of the resources available.

Successful implementation of a project requires adherence to what has been agreed on and decided. Effective communica-

Niina Ikäheimosen vastaanottotutkimuksen mukaan kaupunkilaiset ihastelivat Winter Highlights -hankkeen lumiteoksia, seurasivat niiden tekemistä mielellään ja esittelivät niitä vierailleen.

According to Niina Ikäheimonen's reception research, the people of Rovaniemi were thrilled with the snow sculptures produced as part of the Winter Highlights project, gladly followed their construction, and presented them to their guests.

📷 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Suunnittelu on niin ideointia ja luonnostelua kuin toimintasuunnitelmien ja aikataulujen laatimista.

Planning involves generating ideas and sketches as well as drawing up detailed plans and timetables.

 Mirva Aalto,
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

joustovaraa ja vaihtoehtoisia toimintamalleja yllätyksien varalle.

Suunnittelussa yksittäisten suunnittelijoiden henkilökohtaiset ajatukset yhdistyvät muiden suunnittelijoiden näkemyksiin, jolloin lopputulos on vuorovaikutuksen muokkaama. Leena Kurjen mukaan tällainen lopputulos sisältää: ”jännitteitä yksilöllisen ja kollektiivisen, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä todellisen ja ihanteellisen välillä.” Myös rahoittajien ja projektin puuhamiesten toiveet on huomioitava yhteistyön onnistumiseksi, ja suunnittelijoiden on oltava tietoisia käytettävissä olevista resursseista.

Projektin onnistunut toteutus vaatii pitävyyttä sovituisissa asioissa ja päätöksissä. Tehokas tiedonkulku sekä suunnittelijoiden ja toteuttajien sitoutuminen projektiin on myös välttämättömyyksiä. Laajemmissa hankkeissa toteutusvaiheessa tarvitaan asian- tuntevaa mestaria, joka koordinoi käytännön toteutusta. Projektissa työskentelevien eri toimijoiden on myös tiedostettava jokaisessa vaiheessa taiteellisen laadun ja huolellisuuden merkitys esteettisen kokonaisuuden onnistumiseksi.

Taidekasvatuksen osuus projektissa mahdollistaa lasten ja nuorten aktiivisen osallistumisen projektin kulkuun. Osallistu-

vat tuovat uusia ideoita ja samalla he oppivat vaikuttamaan lähiympäristöönsä. Myös myönteiset oppimiskokemukset ovat tärkeitä, sillä lapset ja nuoret ovat vasta rakentamassa omaa minäkuvaansa ja henkilökohtaista ympäristösuhdettaan.

Arviointi on projektin elinkaaren viimeinen vaihe. Sen ensisijainen merkitys on oppiminen. Tavoitteena on tarkastella kriittisesti projektille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja miettiä eri toimien tarkoituksenmukaisuutta. Onnistuessaan yhteisöllinen talvitaideprojekti saa jatkoa seuraavina talvikausina, sillä myönteiset kokemukset motivoivat ihmisiä sitoutumaan arvokkaaksi koettuun toimintaan. Omakohtaisen toiminnan ansiosta projektissa mukana olleiden ihmisten lähiympäristö muuttuu heille merkitykselliseksi paikaksi.

Onnistuneet yhteisölliset talvitaideprojektit lisäävät omien kokemusteni perusteella ihmisten sitoutumista oman elinympäristönsä kehittämiseen. Niinpä elinympäristön talvi-ilmeestä huolehtiminen tai huolehtimatta jättäminen kertoo paljon yhteisön arvoista ja asenteista. Taidekasvatuksen mukana olo näissä projekteissa mahdollistaa lasten ja nuorten suoran vaikuttamisen oman elinympäristönsä talvi-ilmeen kehittämiseen. Positiiviset oppimiskokemukset ovat omiaan rakentamaan lasten ja nuorten arvomaailmoja, jotka ohjaavat heidän käyttäytymistään tulevaisuudessa.

 TaM Jarkko Lehtiniemi on Lapin yliopistosta valmistunut kuvataideopettaja, joka toimii nykyisin kuvataiteen lehtorina Laihian keskuskoulussa ja lukiossa. Hänen Pro gradu -tutkielmansa on toimintatutkimus Rovaniemen kaupungin talvi-ilmeen kehittämisestä 2000 – 2001. ”Oma suhteeni talviseen ympäristöön on nautinnollinen ja aktiivinen. Urheilu, kalastus ja taide pitävät minut tuona kauniina vuodenaikana ulkona liikkeellä.”

tion and the commitment of planners and those carrying out the project is also essential. In their implementation phase, larger-scale projects require an expert who can coordinate the work on the practical level. The different actors in a project must recognize the importance of artistic quality and attention to detail in every phase if the resulting aesthetic whole is to be successful.

The inclusion of art education in a project facilitates the active involvement of children and young people. The participants bring new ideas and learn to influence their immediate environment. Positive learning experiences are also important, since children and young people are still in the process of building their self-image and personal relationship to the environment.

Evaluation is the final stage in the course of a project. Its primary importance is learning. The aim is to examine critically how well the goals of the project have been realized and to reflect on the suitability of what has been done to the purposes of the project. A successful community winter art project will continue the following winter, because positive experiences motivate people to commit themselves to work they consider valuable. With an opportunity to make a personal contribution to the project, the people in it come to value their immediate environment as something significant to them.

In my experience, successful community winter art projects increase people’s commitment to developing the environment in which they live. Indeed, whether people pay attention to or ignore what this environment looks like tells a great deal about the community’s values and attitudes. The inclusion of art education in these projects makes it possible for children and young people to have a direct impact on developing what their surroundings look like in winter. Positive learning experiences contribute to creating a world of values for children and young people that will guide their actions in the future.

 Jarkko Lehtiniemi, M. A. (Art) is an art teacher who graduated from the University of Lapland and currently works as lecturer at the Laihia central comprehensive and upper secondary school. His master’s thesis was action research on the development of the winter face of the City of Rovaniemi in the years 2000 – 2001. ”My own relationship to winter is one of enjoyment and activity. Sports, fishing and art keep me out and about during that beautiful season.”

 Horelli, Liisa: Ympäristöpsykologia. Prisma-tietokirjasto – Psykologia. Espoo: Weilin + Göös kirjapaino, 1982.
Ikäheimonen, Niina: Talvinen kaupunkikokemus. Vastaanottotutkimus Rovaniemen kaupunki-ilmeestä ja talvisista ympäristöteoksista talvella 2000 – 2001. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto. Kuvataidekasvatuksen koulutusohjelma, 2002.
Jokela, Timo: Kaupunki ja talven estetiikka. – Kulmanen, Marjukka

(Toim.): Kaupunki, valo ja lumi. Rovaniemellä 12.2.1999 pidetyn talvikaupunkiseminaarin aineistoa. Helsinki: Elävä Kaupunkikeskusta ry, 1999, 15 – 19.
Kurki, Leena: Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Osuuskuunta vastapaino, 2000.
Lehtiniemi, Jarkko: Voimaa lumesta. Toimintatutkimus Rovaniemen kaupungin talvi-ilmeen kehittämisestä 2000 – 2001. Pro gradu -tutkielma. Lapin

Valmiit teokset, kokemukset, oppiminen ja yhteisöllisyyden rakentaminen ovat projektin huipentumia.

The finished works – and the experiences, learning and enhanced sense of community they bring with them – are the high points of the project.

 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

yliopisto, kuvaamataidon opetuksen koulutusohjelma, 2001.
Outila, Tarja: Talvikaupunkikäsitteet. Talvi – rajoite vai rikkaus? – Kulmanen, Marjukka (Toim.): Kaupunki, valo ja lumi. Rovaniemellä 12.2.1999 pidetyn talvikaupunkiseminaarin aineistoa. Helsinki: Elävä Kaupunkikeskusta ry, 1999, 24 – 26.
Virtanen, Petri: Projektiyö. WSOY yritysjulkaisut. Porvoo: WSOY, 2000.

Lumiveisto kouluissa

MARIA HUHMARNIEMI

Talvitaiteen erilaisista ilmentymistä lumiveisto on helpoimmin sovellettavissa kouluopetuksen osaksi – ei ainoastaan kuvataiteen opetukseen vaan koko koulu yhteisöä läpäiseväksi toiminnaksi. Monissa kouluissa lumiveistosta onkin hyviä kokemuksia.

”Kun lähdimme tekemään Arktikum pihalle lumikuutioista lumiveistoksia. Välineet olivat mitä eriskummallisimpia, mutta huomasimme kuitenkin kuinka helppoa oli tehdä välineillä, joita emme olleet ennen nähneetkään.”

☒ *Mirva Aalto,*
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

”This is when we went to the Arktikum to make snow sculptures out of snow cubes. The tools were all really strange but we soon noticed how easy it was to work with tools we had never even seen before.”

Tämän artikkelin lainaukset ovat kokemuksia projekteista, joita kuvataideopettajat ovat toteuttaneet Virt@-koulutuksen (Taide-teollisen korkeakoulu, taidekasvatuksen osasto) Ympäristökasvatus ja kuvataide yhteisössä -kurssilla (Lapin yliopisto, taidekasvatuksen yksikkö.)

Lumiveistoprojektin tavoitteena voi olla niin koulun pihan viihtyvyyden lisääminen, oppiaineiden integrointi kuin ulkoilmapäivän toteuttaminen tai koulu yhteisön sisäinen kehittäminen. Usein lumiveistoprojekti soveltuu yhteistoiminnallisuuteen eri oppilaitosten ja luokka-asteiden välillä.

Traktorit kasasivat pyynnöstäni ryhmälleni lumikasan, josta satuolento alkoi pikkuhiljaa muotoutua. /—/ Teos tehtiin läheisen esikoulun pihaan ja esikoululaisten pyynnöstä teos koettiin 18.1.2002 päivällä kello 12, ennen päiväunia ruokailun jälkeen. /—/ Teos valaistiin maalaamillamme värikkäillä lasituikuilla. Esikoululaiset kuuntelivat hiljaa kertomuksen, jonka jälkeen musiikin soidessa lapset saivat lasketella pitkin peikon pitkää häntää kukin vuorollaan. Lapset olivat myös sitä mieltä että peikko on oiva kiipeilyteline. Myöhemmin esikoululaiset maalasivat peikon vesiväreillä ja käyttivät lumiveistosta yhtenä toimintakohteena kutsuessaan lähitarhalaiset puuhapäivään omalle esikoululle.

— Leena Torkko, Jynkänlahden yläaste

Koulun oma piha on luonteva paikka lumiveistokselle. Usein pihat ovat talvisin tyhjiä ja autioita tiloja. Toimivat lumiveistokset muodostavat pihalle tuulensuojia ja paikkoja, joihin voidaan kokoontua leikkimään, katselemaan veistoksia tai vaihtamaan kuulumisia. Lumiveistoksilla tai -rakenteilla voi olla myös käytännöllisiä merkityksiä, kuten tilan rajaaminen tai melun vaimentaminen. Yhtä hyvin veistokset voivat olla toiminnallisia, esimerkiksi uuteen ympäristöön sovellettuja perinneleikkien pelialueita. Yhteistyössä auto piha voi muuttua veistospuistoksi tai seikkailuradaksi.

Snow Sculpting in the Schools

MARIA HUHMARNIEMI

Of the many different forms of winter art, snow sculpting is the easiest to bring into the schools and make part of the teaching – not only art teaching but the work of the entire school community. Indeed, many schools have had very favorable experiences of snow sculpting. The comments reproduced below reflect the experiences of art teachers who have run projects on the course “Environmental Education and Art in the Community” (University of Lapland, Department of Art Education), part of the Virt@ program (University of Art and Design, Department of Art Education).

The goal of a snow sculpting project can be to enhance the schoolyard, integrate subjects, organize a field day or develop the school community internally. Such projects are frequently well suited as the focus for cooperative efforts between different schools and different grades.

I asked the tractors to make a pile of snow for my group, and as soon as they had, a fantastic character began to take shape. /—/ The sculpture was made in the yard of a nearby preschool and, at the preschoolers' request, was finished by noon on the 18th of January 2002, so they could try it out after lunch but before the afternoon nap. /—/ The sculpture was lit by little candles in colourful glass holders that we had painted. The preschoolers listened quietly to the story, after which they got to slide down the troll's long tail with music playing. They also found the troll to be a perfect climbing frame. Later, they painted the troll using watercolors and made it one of the attractions when they invited the kids from the nearby daycare center over for a field day.

— Leena Torkko, Jynkänlahti Comprehensive School

The school's own grounds are a natural site for snow sculpture. Often these are empty and bleak spaces in winter. Successful snow sculptures in a schoolyard provide shelter from the wind,

Prosessi on oppilaan kannalta mielekäs, jos teoksen aihetta ja muotoa voi työstää monella tavalla.

The process is meaningful for pupils if they can work with the theme and shape of what they are making in variety of ways.

☒ *Marjut Honkala,*
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

places to gather and play, to view the sculptures and to chat. Snow sculptures or other structures can also have practical significance, such as marking off an area or reducing noise. Sculptures may very well be functional, too, for example, where they provide places to play traditional games in a new environment. Through cooperation, an empty schoolyard can become a sculpture park or adventure track.

Lapin yliopiston taidekasvatuksen yksikön opiskelijat, tulevat kuvataideopettajat, ohjaavat lumi- ja jääveistoa projektiopinnoissaan. Opiskelijat toimivat eri yhteistyötahojen kanssa ja osallistuvat talvitaideprojektien kaikkiin osa-alueisiin: suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Yhteisöllisyys, innovatiivisuus ja käytännön taidekasvatus korostuvat projektiopiskelussa.

Students from the Department of Art Education at the University of Lapland – future art teachers – guide snow and ice sculpture as part of their project studies. The students work closely in all aspects of the projects: planning, implementation and assessment. Project-based study underscores the importance of cooperation, innovation and hands-on art education.

 Timo Jokela, Talvitaide-arkisto Winter Art Archive

Projektin teemana oli toiminnallinen leikki, mikä huomioi kouluyhteisön pienimmät eli ala-asteen oppilaat. Kun he saivat tietää, että veistokset saa ottaa käyttöön, riemu oli rajaton! Lumiveistokset keräsivät koko kouluyhteisön väkeä välituntisin niiden ympärille. Lumiveistoseläimillä ratsastettiin, laskettiin mäkeä ja ne olivat välituntileikkien päähenkilöitä. Yleisön, eli koulun henkilökunnan ja

oppilaiden, reaktiot olivat positiivia. Monet kertoivat seisovansa hevosenkenkäpihalla ensimmäistä kertaa ja katsovansa koulua uudesta näkökulmasta. Opiskelijat kokivat, että lumiveistosten aikaansaama muutos pihassa oli silmiinpistävä ja miellyttävä. Tyhjä piha täyttyi ihmisistä välituntisin niin kauan kuin sää salli veistosten olemassaolon.

—Kaija Saari, Pyhäjoki

Parhaimmillaan koulun piha on virikkeellinen oppimisympäristö, jolla on useita käyttäjäryhmiä. Piha voi toimia harrastus- ja kokoontumispaikkana koulupäivän jälkeenkin. Talvinen piha-projekti edellyttää kuitenkin huolellista suunnittelua ja yhteistyötä kiinteistöstä vastaavien tahojen kanssa, jotta löydetään parhaimmat ratkaisut pihan kunnossapidon ja huoltoajoneuvojen kannalta.

Lumiveisto soveltuu kouluopetuksessa tietoaaineiden ja toiminnallisen oppimisen yhdistämiseen oppilaille mielekkäällä tavalla. Lumiveistoon voikin liittyä useiden eri oppiaineiden sisältöjä. Veistossa tutustutaan lumen lujus- ja muodonmuutosprosesseihin, tiheyteen, valon heijastamiseen, lumihiatuleen kiderakenteeseen ja veden eri olomuotoihin. Veistosten teemaa, aihetta ja muotoa voidaan työstää kuvataiteen, äidinkielen tai biologian ja historian tunneilla. Myös toteutukseen voi liittyä oppiaineiden integrointia. Joissakin kouluissa lumimuotteja on rakennettu teknisentyöntunneilla ja lumiaihiot on poljettu liikuntatunneilla.

8. luokan valinnaiskuvataiteen ryhmä suunnitteli ja toteutti eläinaiheisia veistoksia. Muutaman oppilaan ryhmä teki lumiveistokuuioitten tekemiseen tarvittavat levyt teknisen työn opettajan avustuksella, ja 120 cm x 120 cm kokoiset lumikuutiot tehtiin liikuntatunneilla kahdessa tunnissa. Kuvataiteen ryhmä käytti lumenveistoon yhden päivän.

—Kaija Saari, Pyhäjoki

The theme of the project was functional play that would take into account the smaller members of the school community that is the first through sixth graders. When they found out the sculptures could be used, their joy was boundless! The sculptures attracted the whole school during every recess. The children rode on and coasted down the animals, and these became the main characters in the games played during recess. The reactions of the public – the school's staff and pupils – were positive. Many mentioned that it was the first time they had stood in a horse-shoe-shaped yard and that they looked at the school from a new angle. The art students running the project felt that the change which the sculptures brought to the schoolyard was both a striking and a pleasing one. What would have been an empty yard became filled with people during recess for as long as the weather kept the sculptures intact.

—Kaija Saari, Pyhäjoki

At its best, the schoolyard is a stimulating learning environment with a number of different groups of users. The yard can be a place for pupils to get together and do hobbies even after school. A winter schoolyard project requires careful planning and cooperation, however, in order to determine the arrangements that best allow for maintenance in the yard and access by maintenance vehicles.

Snow sculpture is well suited for combining theoretical subjects and learning by doing in a way that is meaningful to the pupils. Many different subjects lend themselves to such integration. Sculpting provides an opportunity to study how the strength of snow varies, its processes of transformation, its density, its reflectivity, the structure of snow crystals and the different states of water. The theme, motif and shape of the sculptures can be dealt with in art, Finnish or biology and history classes. Construction of the sculptures can also serve to integrate subjects. In some schools, snow molds have been built

Koulun oppiaineet integroituvat lumiprojektissa. Veistoksia suunnitellaan kuvataiteen, äidinkielen tai biologian ja historian tunneilla. Joissakin kouluissa lumimuotteja on rakennettu teknisen työn tunneilla ja lumiaihiot poljettu liikuntatunneilla.

A snow project is a forum for integrating different school subjects. Sculptures are planned during art, Finnish, biology and history classes. In some schools, snow molds have been built in industrial arts classes and the snow has been stamped into blocks in physical education lessons.

 Timo Jokela, Talvitaide-arkisto Winter Art Archive

in industrial arts classes and blocks of snow have been packed down as part of physical education lessons.

The pupils taking an eighth-grade art elective planned and carried out sculptures with an animal motif. A group of several pupils made the molds for the snow cubes with the help of the industrial arts teacher, and the 120 cm by 120 cm cubes were made in two hours as part of the physical education classes. The art group spent a full day working on the sculptures.

—Kaija Saari, Pyhäjoki

Talvitaide on taidetta talven kokemuksesta, lumesta ja jäästä. Se on myös yhdessäoloa sekä esteettisen talviympäristön ja paikallisen kulttuurin rakentamista.

Sculpting snow and ice is fun as well as an aesthetic and cultural activity that is suitable for outdoor recreation of school children, families and different communities.

☒ Mirva Aalto,
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

Pieniä teoksia voi veistää kaksoistuntien aikana, ja jos useat oppilasryhmät työstävät pieniä veistoksia, muodostuu niistä lopulta isoja kokonaisuuksia. Lumiveisto soveltuu myös teema- tai ulkopäivän toiminnaksi. Sen sisällöllisenä painoalueena voi olla ympäristö- tai arkkitehtuurikasvatus: ympäristön havainnointi ja suunnittelu tai rakentelu ja muotoilu. Lumiveisto voi olla myös vaihtoehto muiden talviliikuntalajien joukossa.

Lumiveisto on yhteistoimintaa. Kymmenvuotiaat oppilaat

voivat veistää kantiltaan metrin kokoisista lumiaihoista veistoksia, neljän hengen ryhmissä, reilun kaksoistuntien aikana. Pienissä ryhmissä vanhemmat oppilaat voivat veistää kooltaan näyttäviä veistoksia ja lumirakenteita. Koulun yhteisyyttä voi tukea pyytämällä vanhempia osallistumaan lumirakentamiseen. Veistosten valmistuttua voi järjestää juhlat tai lumiveistokset voivat itsessään toimia juhlapäivän näyttämönä tai ulkoilmateatterin lavasteena

”Leikkipaikka lumesta ja jäästä” projektissa rakennettiin teos lumesta ja maitopurkeissa jäädytetyistä karamelliväreillä värjättyistä jäättilistä vanhan Kehräämön pihalle. Työskentelyyn osallistui Forssan kuvataidekoulun opiskelijoita, vanhempia ja muita paikkakuntalaisia. Tapahtuma huipentui tuikkujen syöttämiseen ja asettamiseen teoksen muurin sisäin. Jokainen halukas sai tehdä muuriin kolon johon sai sitten sytyttää tuikun. Tuikkuja sytytettiin noin 350. Erityisen iloinen olin oppilaiden vanhempien suuresta määrästä sekä siitä, että joukkoomme oli tullut myös koulun ulkopuolista väkeä. Huomasin yllätyksekseni, kuinka paljon löytyi ihmisiä, jotka oikein kaipasivat tämän tapaista yhteistyönä tehtävää tapahtumaa.

—Teija Lauronen, Forssan kuvataidekoulu

Lumiveistoprojektin toteuttaminen vaatii aikaa ja innostusta. Hyvin onnistunut projekti innostaa kuitenkin myös muita talvitaiteen pariin ja lopulta toiminta on olennainen osa talvikulttuuria ja -ympäristöjä.

Oppilaat olivat hyvin tyytyväisiä projektiin. Vaikka työskentely venyi ilta-myöhään ja olimme kaikki läpimärkiä kotiin lähtiessämme, oppilaat olivat silti erittäin tyytyväisiä ja kokivat palautteen hyvin palkitsevaksi. Oppilaskunta ja tukioppilaat järjestivät koulullamme Valo-projektin innoittamana lumiveistoskilpailun ystävänpäivän kunniaksi.

—Leena Torkko, Jynkänlahden yläaste

Small sculptures can be done in a double lesson and if many groups of pupils work on small sculptures, larger wholes can be created. Snow sculpting is also suited for theme-oriented or field days, where the focus might be environmental or architectural education, for example, observing and planning one’s environment or building and shaping it. Snow sculpting can also be a form of exercise among other winter sports.

Snow sculpting is a collaborative activity. For example, pupils around the age of ten can create sculptures from cubes of snow a meter on a side in four-person groups during a full double lesson. Older pupils working in small groups can create sculptures and other works of impressive size. School spirit can be further enhanced by asking parents to take part in snow construction. When the sculptures have been completed, celebrations can be arranged the works themselves can serve as the scene for the festivities, or function as the set for outdoor theater.

In the project entitled “A playground of snow and ice” a sculpture was created out of snow and ice bricks in the yard of the old Spinning Mill. The bricks were made by freezing water with caramel coloring in milk cartons. The participants included pupils from the Forssa Art School, their parents and other members of the community. The event culminated with the lighting and placing of candles inside the wall of the sculpture. Everyone who wanted to could make a hole in the wall and place a candle in it, and a total of about 350 candles were lit. I was particularly happy to see so many of the pupils’ parents there and to see people from outside the school as well. I was surprised at the number of people who said they had really been waiting for a collaborative event like this.

—Leena Torkko, Jynkänlahti Comprehensive School

Carrying out a snow-sculpting project requires time and enthusiasm. But a successful project inspires others to enjoy winter art and, in the end, the work becomes an essential part of winter culture and the winter environment.

Koulunpihat ovat talvisin tyhjiä ja autoita tiloja. Lumiveistokset voivat muodostaa sinne tuulensuojia ja paikkoja, joihin kokoonnutaan leikkimään tai katselamaan veistoksia. Yhteistyöllä piha voi muuttua veistospuistoksi tai seikkailuradaksi.

Schoolyards are empty and desolate in winter. Snow sculptures can offer shelter from the wind as well as places where children can gather to play or admire the creations. With everyone working together, a schoolyard can be turned into a sculpture park or adventure track.

☒ Niina Ala-Fossi, Mirva Aalto,
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

”Huomasimme myös, miten monta kertaa helpompaa oli tehdä lumesta kuin savesta. Kun työmme oli vihdoinkin valmis, turisteja tuli paljon. Menimme bussilla takaisin koululle ja oli ihanaa kokea sellaista mitä ei ollut ennen tehnyt.” Ounasrinteen koulun oppilaiden kokemuksia ja arviointeja lumiveistoprojektista.
Opettaja Kaija Hatakka

“We also noticed how much easier it was to make things of snow than out of clay. When we had finished our projects, a lot of tourists came by to look at them. We went back to the school on the bus, and the feeling that we had done something we’d never done before was wonderful.” Experiences and assessment of the pupils at Ounasrinne Comprehensive School.
Teacher: Kaija Hatakka.

📷 Niina Ala-Fossi, Virpi Valkonen, Talvitaide-arkisto Winter Art Archive

Lukiossa tai ammattioppilaitoksessa toteutettavassa lumiveistoprojektissa tavoitteet voivat olla laajat aina aktiivisten kansalaisten kasvattamisesta yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Vaarainpuisto-projektissa, joka toteutettiin Ympäristö- ja kuva -kursin puitteissa, rakennettiin lumiveistoksia leikkipuistoon. Projektin ja sen saamaan julkisuuden konkreettisena vaikutuksena oli leikkipuistoalueelle järjestetty talvikunnossapito. Projektin yhteistyöverkosto oli laaja:

Ympäristöön ja yhteisöön orientoituvan taidekasvatusprojektin yhteistyötahoina toimivat Kajaanin Linnan lukion 15 toisen ja kolmannen vuosikurssin kuvataideopiskelijasta koostuva oppilasryhmä, valtaosa Hettämäen Vaaraintien asukasyhteisön jäsenistä sekä Kajaanin kaupunki, joka lainasi lumiveistoon tarvittavat muotit sekä antoi hankkeen käyttöön muutamia puistoyksikön ”miestyötunteja”. Kaupungin tuki hankkeen onnistumiselle oli huomattava myös siitä syystä, että se sponsoroi lumen ja jään kuljettamisesta sekä traktorityötunneista aiheutuneet kulut. Vaaraintien 4 – 12 -vuotiaat lapset osallistuivat lumiveistosten suunnitteluun, ja 16 asuinalueen perhettä osallistui aktiivisesti lumiveistomuottien kokoomis- ja purkutyöhön, lumen tiivistämiseen muotteihin sekä muuhun lumiveistoa pohjustavaan talkootyöhön.

—Minna Meriläinen, Linnan lukio, Kajaani

TaM Maria Huhmarniemi on tehnyt lapsena lumilinnoja kotipihalle ja lumiluolia ojien pohjille tiivistyneeseen lumeen. Työ Lapin yliopiston taidekasvatuksen yksikössä talvitaiteen koulutusprojektissa mahdollistaa lähes kokopäiväisen talvitaiteeseen ja -projekteihin paneutumisen.

The pupils were very happy with the project. Although we had to work well into the evening and were all soaking wet when we went home, the pupils were very satisfied indeed and found the feedback encouraging. Inspired by the Valo [Light] project, the pupil association and peer mentors organized a snow-sculpting contest at our school in honor of St. Valentine’s Day.

—Leena Torkko, Jynkänlahti Comprehensive School

The aims of snow-sculpting projects at the upper secondary or vocational level can be very broad, ranging from creating active citizens to creating social impacts. The Vaarainpuisto Park project, carried out on the Environment and Image course, built snow sculptures in a playground. One of the concrete outcomes of the project and the publicity it received was that the park area was kept operational in the winter. The project’s network of partners was extensive:

The partners of the art education project focusing on the environment and the community comprised a group of 15 second- and third-year art students from Linna Upper Secondary School in Kajaani, most of the members of the Vaaraintie Road neighborhood association in Hettämäki, and the City of Kajaani, which lent the project the snow molds and provided several “man-hours” courtesy of the Parks Department. The city’s contribution to the success of the project was substantial since it also sponsored the transportation of the snow and ice and the cost of the tractors needed. The children between 4 and 12 in the Vaaraintie Road neighborhood took part in planning the sculptures and sixteen of the families in the area participated actively in putting up and taking down the molds, packing the snow down, and in the other voluntary efforts needed to make snow sculpting possible.

—Minna Meriläinen, Linna Upper Secondary School, Kajaani

Maria Huhmarniemi, M.A. (Art) made snow castles in her yard and dug caves in snow-packed ditches as child. Her work in The Snow Show Education Project in the Department of Art Education at the University of Lapland has made it possible for her to concentrate on winter art and winter art projects almost full time.

Arvonen, Sirpa: Talvitouhut: joka sään ulkoiluvinkit. [Julkaisija: Suomen Latu Ry]. Helsinki: Edita, 2001.
Korpelainen, Heini & Yanar, Anu: Askeleita arkkitehtuurissa. Arkkitehtuurin kansalaiskasvatus Suomessa. Raportti.

Helsinki: Suomen Arkkitehtiiliitto SAFA ja Taiteen Keskustoimikunta, 2001.
Koskinen, Sanna & Makkonen, Erkki & Verkkä, Kirsi: Talven taikaa. Talvinen luonto elämysten, tutkimisen ja leikkien aarreaitana. Helsinki: Helsingin kaupunki,

2001.
Mursula, Kauko & Väänänen, Eero: Lumilinnojen ym. lumirakennelmien rakennusoppi I. Varttuneita lapsia varten (Ikäluokat 25 – 50). Espoo: Rakennusalan kustantajat, 2000.

Vanhemmat on kutsuttu teoksen avajaisjuhlaan, jossa tarjotaan kuuma mehua ja katsellaan dioja projektin vaiheista.

Parents have been invited to the opening ceremonies, where they are offered hot juice and can look at slides showing the different phases of the project.

📷 Susanna Vuorjoki, Talvitaide-arkisto Winter Art archive

*Rovaniemen lumikirkko, 2001.
Rakennuttaja Rovaniemen
seurakunta. Rakentaja Winter
Highlights -projekti ja Snowbrick
Oy. Rakentamiseen osallistuivat
Rovaniemen ammattikorkeakoulu,
Lapin yliopisto ja Rovaniemen
ammattioppilaitos.*

*The Rovaniemi Snow Church,
2001. Built for the Parish of
Rovaniemi. Built by the Winter
Highlights project and Snowbrick
Ltd. Rovaniemi Polytechnic, the
University of Lapland and the
Rovaniemi Vocational School all
took part in the construction.*

*📷 Timo Haanpää,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive*

Steven Holl & Jene Highstein:
Oblong Voidspace, Rovaniemi
2003. Rakennuttaja Rovaniemen
kaupunki / Snow Show
-taidetapahtuma. Rakentaja
Snowhow Oy.

Steven Holl & Jene Highstein:
Oblong Voidspace, Rovaniemi
2003. Built for the City of
Rovaniemi / The Snow Show art
event. Built by Snowhow Oy.

📷 Ville Kostamoinen,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Ranuun Kalevala -produktioissa ja joissakin yksittäisissä esityksissä Länsi-Lapissa on tehty mittavaa työtä talvitaiteen parissa. Taidetoiminta on saanut liikkeelle kokonaisia kyläkuntia. Esitykset edustavat perinteistä ulkoilmateatteria, jossa lunta, jättä ja valoa on käytetty lavastuksina ja näyttämöllisinä elementteinä. Kuvassa Pohjolan häät Kalevala-projektissa Ranualla talviteatterissa vuonna 1999. Tuonen haukea pyydetään tulisen kokon avulla.

The productions of the *Kalevala* in Ranua and certain individual performances in Western Lapland have done a great deal of important work in the field of winter art. This artistic activity has inspired and activated entire villages. The performances represent traditional outdoor theater in which snow, ice and light have been used as the props and the stage. The picture shows *The Wedding*, put on in Ranua in the winter theater in 1999 as part of the *Kalevala* project. Ilmarinen is trying catch a pike from the River Tuoni.

📷 *Lapin Kansan kuva-arkisto*
Lapin Kansa image archive

Rovaniemeläiset lukiolaiset Mira Ylpekkala ja Leena Vuotovesi Lilja Kinnunen-Riipisen ohjauksessa Pellon jääfestivaalissa. Takana *Sinisaaren jättiseita*.

Rovaniemi upper secondary students Mira Ylpekkala and Leena Vuotovesi under the direction of Lilja Kinnunen-Riipinen at the Pello ice festival. In the background *Sinisaaren jättiseita* [The Giant Rock of Sinisaari].

📷 *Juhani Salmi 1998,*
Lapin Kansan kuva-arkisto
Lapin Kansa image archive

Jokivalkeat –tulitaidetapahtuma on osa Kamoon Kaamos - kulttuuriviikkoa Rovaniemellä ja kuvainnollinen talveen siirtymisriitti. Tapahtuman tuliteoksia rakentavat eri yhteisöt, järjestöt ja ryhmät opiskelijoista ammattitaitelijoihin ja harrasteryhmiin.

Jokivalkeat [River Fires] city art event is part of the Kamoon Kaamos [Come on Kaamos] cultural week in Rovaniemi and a figurative rite of transition into winter. The works of fire art for the event were built by different organizations, associations and groups whose members range from students to professional artists and enthusiasts.

📷 *Timo Jokela,*
Talvitaide-arkisto
Winter Art Archive

Timo Jokela:

Fabola loci—paikallisia tarinoita
(Osa lumi-installaatioon)
Särestöniemi 2001.

Fabola loci—local tales
(Part of a snow installation)
Särestöniemi 2001.

📷 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Timo Jokela:

Terra repromissiosis
—lupausten maa.
(Osa lumi-installaatioon)
Levitunturi, 2000.

Terra repromissiosis
—the land of promises.
(Part of a snow installation)
Levitunturi Fell, 2000.

📷 Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Atte Salmela & Janne Pyykönen:
Talvileikkejä Ounasrinteen
peruskoulun 5-luokka, opettaja
Kaija Hatakka.

Atte Salmela & Janne
Pyykönen: *Talvileikkejä* [Winter
Games] Grade 5, Ounasrinne
Comprehensive School, teacher
Kaija Hatakka.

☒ Maria Huhmarniemi,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

Lumileikkejä.

Child's play.

☒ Timo Jokela,
Talvitaide-arkisto
Winter Art archive

